

Region Hovedstaden
Center for Økonomi

REGION

Budget 2024-2027

Indhold

Budget 2024	4
1. Aftale om budget 2024	6
2. Forudsætninger for budgetlægningen	27
2.1 Aftale om regionernes økonomi for 2024	27
2.2 Hospitalsplanlægningen	34
2.3 Andre budgetforudsætninger	35
3. Udgiftsudvikling og bevillingsoversigt	37
3.1 Udvikling i driftsudgifterne på sundhedsområdet fra budget 2023 til budget 2024	37
3.2 Udgiftsoversigt.....	43
4. Det samlede budget	44
4.1 Det samlede budget.....	44
5. Bevillingsområder	49
5.1 Amager og Hvidovre Hospital	49
5.2 Bispebjerg og Frederiksberg Hospital	52
5.3 Bornholms Hospital.....	55
5.4 Herlev og Gentofte Hospital	58
5.5 Nordsjællands Hospital.....	64
5.6 Region Hovedstadens Psykiatri	67
5.7 Rigshospitalet	72
5.8 Region Hovedstadens Akutberedskab	75
5.9 Region Hovedstadens Apotek	77
5.10 Center for IT og Medicoteknologi	79
5.11 Center for HR og Uddannelse.....	81
5.12 Center for Ejendomme.....	84
5.13 Sygehusbehandling uden for regionen.....	87
5.14 Fælles driftsudgifter m.v.....	89
5.15 Praksisområdet.....	97
5.16 Social- og specialundervisningsområdet.....	99
5.17 Regional udvikling.....	102
5.18 Administration – fællesudgifter	113
6. Investeringsbudget	117
7. Indtægter og finansielle poster	127

8. Bevillingsregler.....	137
9. Obligatoriske oversigter.....	155
9.1 Oversigt over omkostningsbevillinger 2024-2027	155
9.2 Hovedoversigter til budget – udgiftsbaseret	156
9.3 Resultatopgørelser	158
9.4 Pengestrømsopgørelser	159
Bilag 1. Økonomi og kapacitet på social og specialundervisningsområdet	160

Budget 2024

Ingen regionale besparelser

Vi kan igen i år fremlægge et budget, som ikke indeholder regionale krav om besparelser på hospitalerne. Med økonomiaftalen mellem regeringen og Danske Regioner den 29. maj 2023 er der dog tale om en stram økonomisk ramme, som efterlader en stor og vanskelig prioriteringsopgave på hospitalerne for at få budgettet i balance.

Administrative besparelser på 100 mio. kr. og begrænset råderum

Derudover står vi over for et krav om administrative besparelser på 100 mio. kr., som vil medføre svære besparelser i administrationen på både hospitaler, i virksomheder og særligt i regionens centrale administration.

Vi står derfor over for et år med hårde prioriteringer for at få budgettet i balance. Det bliver et år, hvor der bliver brug for, at ledelsen på alle niveauer sikrer, at der fortsat er incitament til at omlægge og forbedre behandlingen inden for de økonomiske rammer i tråd med principperne i værdibaseret sundhed.

Opbremsning på anlægsområdet

På anlægsområdet betyder den stramme økonomiske ramme, at det i lighed med 2023 bliver nødvendigt med en betydelig prioritering og opbremsning i dele af regionens planlagte anlægsaktiviteter. Det betyder blandt andet, at regionens renoveringsplan igen må udskydes til 2025, hvor den med et stigende anlægsniveau forventes at kunne genstartes.

Region Hovedstaden har i lighed med de øvrige regioner været udfordret på likviditeten, hvilket der er fundet en midlertidig løsning på i økonomiaftalen for 2024.

Fem fælles fokusområder

Til trods for den stramme økonomiske ramme arbejder vi fortsat videre efter regionens fem fokusområder, som sætter pejlemærkerne for vores arbejde. De fem fokusområder er:

- Det nære og sammenhængende sundhedsvæsen
- Patientrettigheder
- Børnenes region
- Lighed i sundhed
- Patienttilfredshed

Flere midler til kvindébarn-center

I Region Hovedstaden er det højt prioriteret, at alle børn får en god start på livet. Med budgettet for 2024 afsættes flere midler til opbygning af kvindébarn-center på Bispebjerg Hospital, som kommer oveni de midler, som allerede er afsat.

Fastholdelse, rekruttering og det gode arbejdsliv

Manglen på sundhedsprofessionelle udgør en af de største udfordringer for fremtidens sundhedsvæsen. Vi kan ikke uddanne eller rekruttere os ud af udfordringerne, som følger af den demografiske udvikling, nye og bedre behandlingsmetoder og stigende forventninger. Derfor skal vi tænke nyt både i forhold til fastholdelse og rekruttering og i forhold til arbejdsmetoder og teknologi.

Samtidig skal vi, som region, skabe de bedste forudsætninger for et godt arbejdsliv for vores medarbejdere, så flere foretrækker regionen som arbejdsplads. Det gælder både de nyuddannede, de nyansatte og de erfarne medarbejdere. Regionens medarbejdere skal opleve en attraktiv arbejdsplads, der giver gode muligheder for karriereudvikling i et sundt arbejdsmiljø.

Ny klimamålsætning

Region Hovedstaden står over for en stor opgave med at nedbringe klimabelastningen fra forbruget på vores hospitaler. Regionsrådet besluttede i august 2023 at fastsætte en klimamålsætning om at nedbringe den samlede CO₂ -udledning med 50 pct. i 2030 målt i forhold til 2023 og at være klimaneutrale i 2050.

Realiseringen af den kommende klimamålsætning er afhængig af, at hospitalernes medarbejdere og ledelser har ejerskab og deltager aktivt i udvælgelse og implementering af reduktionsinitiativer. Samtidig kræver realiseringen af klimamålsætningen også, at vi skal forbruge mindre, udvikle nye måder at forbruge på og bruge mindre klimabelastende produkter. Således er regionens samarbejdspartnere, fx leverandører, også vigtige aktører i realiseringen af målsætningen.

Værdibaseret sundhed

Vi arbejder fortsat med værdibaseret sundhed, hvor styringen af sundhedsvæsenet er baseret på at skabe mest mulig værdi for den enkelte patient. Modellen fastlægger pejlemærker, som ledere og medarbejdere skal arbejde efter.

Værdibaseret sundhed betyder, at hospitalerne er rammestyrede, og at der skal være fokus på en god ressourceudnyttelse. Modellen er fra 2022 endvidere blevet udvidet, således at hospitalerne nu også som en del af det decentrale budgetansvar har det økonomiske ansvar for patienter, som behandles på privathospitaler.

Politisk prioriteringspulje

På trods af den stramme økonomiske ramme har det været muligt at afsætte en politisk prioriteringspulje på i alt 25 mio. kr. i 2024. Den politiske prioriteringspulje er udmøntet med budgetaftale 2024, *Fælles om fremtiden*, 7. september 2023.

1. Aftale om budget 2024

FÆLLES OM FREMTIDEN

Vi har et godt sundhedsvæsen i Danmark og i Region Hovedstaden. Selvfølgelig kan følgerne efter pandemien, et hårdt økonomisk pres og manglen på personale mærkes i disse år. Men det kan patienternes tilfredshed og ledernes og medarbejdernes engagement også. Derfor har vi et rigtig solidt fundament at stå på, mens vi foretager de forandringer, der skal til for at skabe et bæredygtigt og fremtidssikret sundhedsvæsen.

Når vi bliver presset af omstændighederne, rykker vi tættere sammen og tager et fælles ansvar. Det gør vi med denne budgetaftale blandt andet på tværs af regionsrådet, på tværs af hospitalerne i Region Hovedstaden og på tværs af regionerne i Østdanmark. For at understøtte et mere robust sundhedsvæsen i yderområderne og for at opnå mere lighed i sundhed.

Stram økonomi i 2024

Aftalen mellem Danske Regioner og Regeringen om næste års økonomi kræver hårde prioriteringer på de enkelte hospitaler og i regionen som helhed for at få budgettet til at hænge sammen. For økonomiaftalen rækker ikke til at dække det udgiftspres, som i øjeblikket opleves på sundhedsområdet, ikke mindst som følge af demografien, men også som følge af nye behandlingsmuligheder, som efterspørges i befolkningen.

Der opleves i disse år også en høj vækst i tilskud til ny, dyr medicin, og regningen til regionerne bliver større end forudsat i økonomiaftalen. De annoncerede ekstra midler på 350 mio. kr. til regionerne, hvoraf godt 109 mio. kr. forventes at gå til Region Hovedstaden, afsættes til at dække dette udgiftspres og stigende udgifter til almen praksis.

Som en del af økonomiaftalen er regionen blevet pålagt at spare 100 mio. kr. på administration. Langt de fleste administrative funktioner hjælper klinikkerne i deres hverdag på hospitalerne, og det er svært at finde besparelser, som ikke går ud over sundhedsvæsenets kerne. De administrative besparelser vil lægge øget pres på et sundhedsvæsen, som allerede er udfordret af udskudte behandlinger og mangel på personale, særligt hos de sundhedsprofessionelle, men også i koncerntreene.

Der er begrænsede midler til byggeri og anlæg i økonomiaftalen, som kun dækker regionens udgifter til at færdiggøre de store hospitalsbyggerier. Dermed bliver det nødvendigt fortsat at udskyde den hårdt tiltrængte anlægsrenovering af de gamle hospitalsbygninger, ligesom der bremses op for nye anlægsprojekter. Der afsættes kun en mindre reserve til de allermest nødvendige renoveringer. Det er utilfredsstillende. Med

økonomiaftalen er der udsigt til et lidt højere bygge- og anlægsniveau i 2025, og vi forventer, at regionen i 2025 kan genoptage dele af renoveringsplanen. Det er nødvendigt.

Samlet set er rammerne for budget 2024 stramme, og der er behov for skarpe prioriteringer på alle niveauer: Fra lysten til at sætte nye politiske idéer i gang, over administrative initiativer i stabe og centre og helt ud til den enkelte afdeling, hvor vores arbejde med Værdibaseret Sundhed, Vælg Klogt og andre indsatser mod overbehandling fortsætter.

Fem fælles fokusområder

Trods de stramme rammer arbejder vi ufortrødent videre efter vores målbillede, for vi ved, at "Det handler om liv".

De fælles fokusområder i midten af målbilledet er pejlemærker for, hvordan vi lever op til patienternes forventninger, og hvordan vi ønsker, at regionens ledere og medarbejdere lever op til den politiske vision.

Det nære sammenhængende sundhedsvæsen

Vi skaber gode patientforløb ved at sikre bedre overgange mellem egen læge, kommune og hospital.

Sundhedsklynger

I 2022 blev der etableret en ny samarbejdsstruktur for det tværsektorielle samarbejde om sundhed, som i Region Hovedstaden består af fem sundhedsklynger og et sundhedssamarbejdsudvalg, der dækker hele regionen. Den nye struktur understøtter det fælles ansvar for borgerne, det såkaldte populationsansvar, mere sammenhæng i borgernes forløb og udvikling af flere nære sundhedstilbud. Klyngesamarbejdet er kommet godt fra start med fokus på sammenhæng i forløb for ældre borgere og et styrket tværsektorielt samarbejde om børn og unges mentale mistrivsel og psykiske sygdom.

Det er vigtigt for vores sårbare borgere og patienter, at sundhedsindsatser kan finde sted i trygge rammer med kendte medarbejdere omkring patienten. For beboere på plejecentre og socialpædagogiske bosteder har vi en særlig forpligtelse til at undgå unødvendige indlæggelser eller ophold på akutmodtagelser. Det beder vi sundhedsklyngerne kigge på i det kommende år, ligesom vi generelt beder dem koncentrere sig om at nedbryde strukturelle barrierer og skabe sammenhængende forløb.

Sundhedshuse

I det forgangne år er sundhedshuset i Helsingør åbnet. Det flotte sundhedshus er den daglige arbejdsplads for både kommunale, regionale

og private sundhedsaktører. I huset arbejder ca. 250 mennesker, og det rummer en bred vifte af kommunale sundhedstilbud, private konsultationer og en række ambulante tilbud, herunder en lokal akutklinik. Der er allerede gode synergier, og vi ser løbende på tilbudsviften. Sundhedshuset ligger tæt på offentlig transport og understøtter sammenhængende, fleksible og effektive patient- og borgerforløb for borgerne i den nordlige del af regionen.

Med denne budgetaftale bekræfter vi, at der skal etableres et tilsvarende sundhedshus i Frederikssund. Vi træffer sideløbende med budgettet en principbeslutning om, at sundhedshuset skal ligge i det nuværende Frederikssund Hospital. Lokalerne er velplacerede og godt egnede – og der er allerede mange kommunale sundhedstilbud i hospitalsbygningen. Regeringen har sat arbejdet med at etablere nærhospitaler i stå, mens Sundhedsstrukturkommissionen arbejder. Vi forventer fortsat, der kan opnås midler fra puljen til nærhospitaler eller andre statslige midler til at etablere sundhedshuset.

Alle skal med

Imens Sundhedsstrukturkommissionen arbejder, fortsætter vi med at rykke behandling tættere på regionens borgere og give mere fleksible behandlingstilbud og at få undersøgelser, behandlinger, pleje og genoptræning til at hænge bedre sammen, som vi har aftalt i plan for nærhed og sammenhæng, *Alle skal med*.

I vores samarbejde med kommuner og almen praksis er det afgørende, at vi skaber værdi for borgeren, og at vores behandling i større grad planlægges med udgangspunkt i den enkelte patients behov, ønske og livssituation. Derfor er vi tilfredse med, at der på flere hospitaler arbejdes med muligheden for at tilbyde indlæggelse i borgerens eget hjem. Tilsvarende skal vi i et tæt tværsektorielt samspil arbejde for både forebyggelse af indlæggelse og reduktion i genindlæggelser.

Vi har fortsat fokus på at sikre et godt og tæt samarbejde med kommuner og almen praksis om behandling og genoptræning. Det er vigtigt, at vi i regionen understøtter, at borgerne får et godt genoptræningsforløb, så de kan komme sig hurtigt efter indlæggelse. Derfor skal vi levere genoptræningsplaner til tiden.

Vi er særligt glade for, at patienter og kommuner værdsætter, at vores læger tager ansvar for patienter i 72 timer efter, at de er udskrevet til kommunal pleje. Hver måned betyder den aftale, at 2.000 patienter og deres pårørende får både større tryghed og bedre sikkerhed i overgangen mellem hospital, kommune og almen praksis. Vi er stolte af, at vores initiativ nu bliver landsdækkende.

Patientrettigheder

Vi respekterer patientens tid ved at sikre hurtig udredning og behandling.

Det er hårdt at være syg. Og det bliver kun værre af, at man ikke kan få svar på, hvad man fejler, eller at man kender diagnosen, men må vente længe på behandlingen.

Efter COVID-19-pandemien og strejken blandt landets sygeplejersker har flere end normalt ventet på udredning og behandling. Vi er glade for, at vores ledere og medarbejdere har knoklet for at nedbringe efterslæbet fra 21.000 operationer i februar 2022 til omkring 8.000 operationer i maj 2023, ligesom de har nedbragt ventetiden på kirurgisk behandling fra 71 dage i januar til 59 dage i juni. For de fleste områder er det ambitionen, at den udskudte operationsaktivitet er afviklet i løbet af 2023.

Hospitalernes operationsaktivitet nærmer sig på de fleste områder det normale niveau. I nogle tilfælde er det, fordi vores sundhedspersonale har arbejdet mere end normalt. I andre tilfælde er det, fordi hospitalerne har oprettet ekstra operationslejer og har omstillet til mindre omfattende indgreb.

De forskellige hospitaler arbejder fx med øget brug af dagkirurgi, skærmede operationsafsnit, friklinik og optimering af operationsafvikling. Det er sådanne indsatser, der på kortere sigt kan nedbringe ventetiden til operationer, og som på længere sigt kan sikre et bæredygtigt sundhedsvæsen.

Vi bakker op om de nye måder at tilrettelægge arbejdet på, som afprøves i disse år. Og vi beder lederne i afdelinger og på hospitaler om fortsat at indarbejde nye teknologiske løsninger og viden fra egen og andre brancher om, hvilke greb – fx fokus på flaskehalse, aflysninger og kapacitetsudnyttelse – der kan forbedre produktiviteten uden at slide mere på medarbejderne.

Der skal arbejdes strategisk med, hvordan den private kapacitet supplerer de regionale tilbud bedst, så alle patienter sikres hurtigt behandlingstilbud, og så regionen fortsat kan leve op til uddannelsesforpligtelsen. Der skal også arbejdes med det dilemma, at patienterne, der venter, kan være ældre med tilstødende sygdomme eller patienter med behov for komplicerede operationer, som ikke varetages privat. Sidst, men ikke mindst, skal vi blive bedre til at tage dialogen med patienterne, når en behandling reelt er udsigtsløs, eller når bivirkningerne overgår resultaterne.

Vi er enige om at afsætte 4 mio. kr. i 2024 og 2,5 mio. kr. årligt i de efterfølgende år til udredning for demens. Hvis der opstår råderum i løbet af 2024, vil vi anvende det til at reducere ventetiden for patienter med behov for bl.a. ortopædkirurgisk operation, hvor der er mange ventende og for patienter med behov for komplicerede behandlinger, der ikke varetages privat.

Derudover har budgetforligskredsen for budget 2023, som udgøres af de samme partier, besluttet at afsætte 40 mio. kr. i indeværende år til at afvikle ventelister. Der afsættes 30 mio. kr. til Rigshospitalet, som vil anvende dem inden for børnekirurgi, øjenområdet, rygkirurgi, øre-næse-hals-området og kæbekirurgi. Der afsættes 10 mio. kr. til Herlev og Gentofte Hospital, som vil anvende dem inden for led- og knoglekirurgi, urologi og gastrokirurgi.

Vi er gode til at udrede og behandle kræft i Danmark og ikke mindst i Region Hovedstaden. Sager om kræftpakker, der ikke følges, og maksimale ventetider, der overskrides, har ikke desto mindre præget 2023. Vi ser derfor frem til kræftplan V og de midler, som skal følge med. Med denne aftale afsætter vi yderligere 68,6 mio. kr. til kræftbehandling, hvoraf 38,6 mio. kr. først disponeres, når vi kender de statslige bindinger.

I Region Hovedstaden er det screeninger og behandlinger af brystkræft, der udfordrer mest. Det er helt afgørende, at vi både får nedbragt det antal måneder, der går mellem, at kvinder i målgruppen bliver screenet, og samtidig overholder de maksimale ventetider og de anbefalede forløbstider i behandlingen.

Vi anerkender, at Herlev og Gentofte Hospital og deres private samarbejdspartner har gjort, hvad de kunne for at håndtere problemet, men vi understreger samtidig, at udfordringen skal være løst senest i første kvartal af 2024 ifølge den opdaterede handleplan.

Børnenes region

Vi tager godt mod regionens nyfødte og møder den moderne families forventninger med tryk behandling tæt på familiernes hverdag.

At bringe et barn til verden er en fantastisk og livsændrende begivenhed. En god start for det enkelte barn og familien er afgørende for barnets fremtidige sundhed, trivsel og udvikling. Som region ser vi det som en meget vigtig opgave at hjælpe familierne godt på vej. Også familier, der mister deres barn i forbindelse med fødslen, skal hjælpes videre. Derfor vil vi arbejde for at sikre disse familier en nemmere vej til opfølgende hjælp.

Vi skal have de bedste rammer i Region Hovedstaden. Vores fødesteder skal være attraktive steder at føde, og de skal være medarbejdernes foretrukne arbejdsplads. Vores vision er: *at Alle familier i Region Hovedstaden skal både før, under og efter fødslen opleve et trygt og sammenhængende forløb af høj kvalitet. For at det kan lykkes, skal fødeområdet være en attraktiv arbejdsplads båret af fagligt engagement, udvikling og arbejdsglæde.*

Vi har styrket føde- og børneområdet betydeligt. De seneste år er der både fundet penge til at øge kvaliteten, øge kapaciteten og forberede åbningen af et nyt kvinde-barn-center på Bispebjerg Hospital.

På Blegdamsvej skyder Mary Elizabeths Hospital - Riget for børn, unge og gravide op som to hænder, der strækker sine 'fingre' op i lyset, ind i byen og ud i det grønne. Et symbol på et hospital, der tager hånd om hele familien. Når det står færdigt i 2026, kommer det bl.a. til at rumme 179 enestuer, 87 ambulatorierum og 13 operationsstuer med plads til 900 patienter og deres familier dagligt og lidt over 1.000 læger, sygeplejersker, jordemødre og andet personale.

Nordstjernen skal være et trygt hospital for børn og unge med psykisk sygdom, hvor behandlingen går hånd i hånd med patienternes egne ønsker og hjælper dem videre i et værdigt liv. Vi vil skabe et internationalt fyrtårn inden for børne- og ungdomspsykiatrien, med helende arkitektur, faglighed og støtte for hele familien. Ambitionen er, at udførelsen af det nye center i Glostrup starter i 2025.

Vi glæder os også til om kort tid at modtage *Børne-ungesundhedsprofilen*, så vi får ny viden om sundhed og trivsel blandt børn i regionen.

Lighed i sundhed

Vi vil forebygge, behandle og være sundhedsvæsen for alle, der har brug for det, uanset deres forudsætninger.

Ulighed i sundhed har store omkostninger for den enkelte og for samfundet. Vi ser i dag en social ulighed i Danmark – både i forhold til sygelighed og overlevelse, men også i brugen af sundhedsvæsenets ydelser.

I 2023 udkom *Sundhedsprofilen* med fokus på kronisk sygdom. Mennesker uden anden uddannelse end folkeskolen har oftere kronisk sygdom. Forekomsten af diabetes, hjertesygdom, KOL, slidgigt, knogleskørhed og angst er tre til fire gange højere end hos borgere med lang, videregående uddannelse.

Gabet mellem socialt udsattes levetid og den gennemsnitlige levetid er 17 år. Det økonomiske pres, og de skarpe prioriteringer vi står med, må ikke ramme socialt skævt og bidrage til denne skævvridning.

Med socialsygeplejersker, socialoverlæger, flexklinikens ambulatorium og almene praksis og etableringen af en udsatte-enhed ønsker vi at gøre sundhedsvæsenet bedre til at hjælpe socialt udsatte. Flexklinikken modtog i foråret 2023 Danske Regioners pris for Årets Patientoplevelse. Med henblik på at mindske social ulighed i sundhed ønsker vi at fortsætte det gode arbejde og se på muligheder for at udbrede konceptet bag såvel flexklinikken som sociolancen til andre dele af regionen.

Vi ved, at fodkomplikationer er en udfordring. Det gælder særligt for udsatte borgere, som sjældent har overskud til at benytte regionens øvrige sundhedstilbud. Vi vil derfor tilbyde fodterapi i flexklinikens ambulatorium for på den måde at sikre, at regionens mest udsatte borgere har mulighed for at få hurtig behandling samt forebygge forekomsten af fodsår. Ved at lade fodterapi blive en del af flexklinikken bidrager vi samtidigt til et mere borgernært sundhedsvæsen, hvor vi sikrer øget tilgængelighed for brugerne af flexklinikken. Det afsætter vi 0,5 mio. kr. til i 2024 og igen 2025. Derefter evaluerer vi ordningen.

Vi ser i dag, at der ikke er den tilstrækkelige sammenhæng på tværs af sektorer for de mest socialt udsatte mennesker, og at deres forløb og behandling for ofte er usammenhængende. Det er ikke rimeligt, og det skal sundhedsklyngerne være med til at rette op på.

Vi anerkender, at der er social ulighed på tværs af landet, der sammen med forskellige forudsætninger for at rekruttere personale giver variation i regionernes opgaver og muligheder for at løse dem. Men borgerne har krav på samme kvalitet i sundheden.

Regionsrådet vedtog i december 2022 en udvidet strategisk samarbejdsaftale med Region Sjælland, *Styrket strategisk samarbejde om fælles udvikling af hospitalsbehandlingen i Østdanmark*, der skal medvirke til at sikre en mere robust og ligelig lægedækning i Østdanmark.

Også inden for regionens grænser risikerer vi, at der opstår ulighed, hvis vi ikke samarbejder. Med partnerskabet mellem Bornholms Hospital og Bispebjerg og Frederiksberg Hospital er det visionen at sikre et mere robust hospitalsvæsen på Bornholm. Et styrket og forpligtende samarbejde mellem Bornholms Hospital og Bispebjerg og Frederiksberg Hospital vil være med til at understøtte lighed i behandlingen og kvalitet og nærhed ved, at mest mulig behandling tilbydes lokalt på Bornholm. Der vil i partnerskabet være fokus på at øge og styrke den lægefaglige bemanding,

faglige drift og udvikling på Bornholms Hospital til gavn for både patienter, pårørende og personale. Vi afsætter 4 mio. kr. i 2024 stigende til 6 mio. kr. i 2025 og 2026 og 6,2 mio. kr. fra 2027 frem til ekstra øget lægefaglig bemanning fra Bispebjerg Hospital på Bornholms Hospital. Vi sætter også 0,7 mio. kr. årligt af til, at gæster på Bornholm kan få dialyse hos Nyreforeningen.

Når der er behov for at ringe efter hjælp, skal de regionale uligheder heller ikke være for store. Vi afsætter derfor 2,2 mio. kr. 2024 og derefter 3,8 mio. kr. årligt til en akutbil, der kan indsættes, hvor behovet er størst – oftest i Nordsjælland.

Nogle uligheder er knyttet til indkomst, andre er knyttet til geografi, og atter andre er knyttet til køn. Mænd lever kortere tid end kvinder, og det gælder især mænd med kort uddannelse og lav indkomst. Det har flere årsager, men blandt andet sen opsporing af sygdom og dermed forsinket igangsættelse af relevant behandling. Vi vil derfor undersøge, om målrettede helbredstjek til mænd, der sjældent går til læge, kan bidrage til at mindske ulighed i sundhed i forhold til køn og uddannelsesniveau. Det afsætter vi 0,5 mio. kr. årligt til i samarbejde med *Forum for Mænds Sundhed*.

Patienttilfredshed

Vi vil have tilfredse patienter, som bliver inddraget og oplever, at vores tilbud om behandling tager udgangspunkt i deres ønsker, behov og situation.

Regionsrådet vedtog sidste år, at 85 % af patienterne skal være tilfredse i høj eller meget høj grad, og at 50% af patienterne skal være tilfredse i meget høj grad, når man stiller dem spørgsmålet: *Er du alt i alt tilfreds med din indlæggelse/dit besøg/fødselsforløbet?*

I år har 119.310 patienter fra Region Hovedstaden svaret på det spørgsmål. Ingen af hospitalerne er i mål for alle de tre grupper, der måles på – nemlig patienter med fysisk sygdom, patienter med psykisk sygdom og fødende kvinder. Tilfredsheden for de akutte patienter er desuden væsentlig lavere end for de planlagte. Alle hospitaler har dermed et arbejde foran sig med at øge patienttilfredsheden.

Vi har noteret os, at der i løbet af året har været afholdt læringsseminar om netop patientinddragelse, ligesom Region Hovedstadens Patienttilfredshedspris blev uddelt første gang. Vi tror på, at dette også fører til større arbejdsglæde for medarbejderne.

Patienten skal være omdrejningspunktet for behandlingen i sundhedsvæsenet. Gennem fælles beslutningstagning inddrager læger og sygeplejersker patienten i beslutningen om, hvilken behandling, der er den rigtige for den enkelte patient. Når vigtige beslutninger om opstart eller indstilling af behandling træffes i fællesskab med patienten, og med udgangspunkt i patientens livssituation, sikres både højere kvalitet af behandlingen og livskvalitet. Fælles beslutningstagning udgør i dag et fælles fagligt indsatsområde på tværs af hospitalerne, og der er en stor opmærksomhed på vigtigheden af en dialog med patienten om mulighederne for helt at undlade eller indstille behandling.

Det regionale sundhedsvæsen har ikke kun til opgave at hjælpe mennesker med at blive så raske som muligt. Nogle gange består opgaven også i at sikre en værdig afslutning på livet for dem, der kun har en begrænset livsperiode tilbage. I Region Hovedstaden mener vi, at det er vigtigt, at der afholdes samtaler om "den sidste tid" med disse patienter, når det er relevant og ønsket. Vi vil derfor arbejde for, at sådanne samtaler afholdes på en respektfuld og ordentlig måde og gøres til en fast og naturlig del af regionens, kommunernes og de alment praktiserende lægers samarbejde. Ved samtalen kan der fx lægges planer for behandlinger, plejemuligheder, hvor en patient ønsker at dø, og hvordan regionen i det hele taget bedst muligt kan understøtte en værdig afslutning på livet.

Hospitalerne skal fortsætte fokus på omsorg for patienten, og administrationen og vi politikere skal lytte til borgerne, som vi fx har gjort i opgaveudvalgene for børn og unge som patienter; unge med psykisk sygdom og afhængighed; gravide og fødende; forebyggelse og sundhedsfremme; coronaerfaring; og rejsen med bus, tog og cykler. Arbejdet fortsætter i opgaveudvalget om en værdig sidste tid.

Psykiatri

Regionen har siden etableringen i 2007 løbende udarbejdet regionale psykiatriplaner. De regionale psykiatriplaner har sat en politisk retning for arbejdet med psykiatriområdet. I budgetaftalen for 2023 blev det aftalt, at der skal udarbejdes en ny regional psykiatriplan, der tager udgangspunkt i og understøtter arbejdet med den nationale 10-årsplan.

Den nye regionale psykiatriplan skal have fokus på børn og unge og på svær psykisk sygdom. Arbejdet med den nye regionale psykiatriplan forventes at strække sig fra august 2023 til september 2024, og vi har nedsat et advisory board for at sikre nytænkning, bred inspiration, faglig sparring, input og vidensdeling.

Børne- og ungeområdet er valgt som et fokusområde, da det er et af de mest udfordrede områder inden for psykiatrien på nuværende tidspunkt, der kræver væsentlige strukturelle indsatser, og hvor en fælles langsigtet tværsektoriel og tværfaglig indsats er påkrævet både i forhold til forebyggelse, lettere behandling og specialiseret behandling.

Regionen vil arbejde for at styrke tværgående kompetencer med henblik på at behandle og støtte patienter med udviklingsforstyrrelser såsom autisme og ADHD. Det er vigtigt, at den viden, som parterne hver især besidder, bruges i det tværfaglige arbejde, så man undgår, at sygdommen forværres og udvikling af andre svære psykiske lidelser.

Vi har stort fokus på – i samarbejde med kommuner og praksissektor – at imødekomme det stigende behov for rettidige indsatser af høj kvalitet til børn og unge, der mistrives eller har en psykisk sygdom. I budgetaftalerne for 2021 og 2022 er der afsat midler til området, og regionsrådet har senest med budgetaftalen for 2023 afsat ekstra 30 mio. kr. i 2023 og 35 mio. kr. årligt fra 2024 og frem til øget ambulans kapacitet inden for børne- og ungdomspsykiatrien. I det kommende år vil vi sikre, at STIME-samarbejdet bliver udbredt og veletableret i så mange kommuner som muligt.

Når unge, der er indlagt i psykiatrien, bliver 18 år, kan det ofte være en brat overgang til voksenpsykiatrien. Her møder de nye tilgange og procedurer, nyt personale, og der stilles andre krav, ligesom mange af de kommunale foranstaltninger ændres eller bortfalder. Ved at tilrettelægge overgangen så den er smidig, velforberedt og tager udgangspunkt i den enkeltes behov og ønsker, vil regionen arbejde for, at flere unge oplever en tryk og god overgang fra børne- og ungdomspsykiatrien til voksenpsykiatrien.

Det andet fokusområde er svær psykisk sygdom. Det er valgt, da der er en overdødelighed blandt patienter med svær psykisk sygdom sammenlignet med resten af befolkningen. Det gælder blandt andet i forhold til selvmord og somatiske sygdomme. Patienter med svær psykisk sygdom udsættes endvidere hyppigere for tvangsforanstaltninger end andre patienter, ligesom de i særlig grad har behov for specialiserede og tværfaglige indsatser, som er af høj kvalitet og er målrettet deres behov.

Vi har i regionen desværre oplevet flere tragiske hændelser, som har impliceret mennesker med svær psykisk sygdom. Vi arbejder derfor målrettet og fokuseret på at få implementeret de indsatser, som Region Hovedstadens Psykiatri har foreslået som opfølgning på hændelsen i Fields. Indsatserne vil tilsammen være med til at understøtte, at patienterne får den mest optimale behandling. Vi besluttede derfor blandt andet i marts 2023 at afsætte 24,1 mio. kr. fra 10-årsplanen til implementering af indsatser med særlig fokus på en styrkelse af F-ACT og

OPUS. Indsatserne vil blive prioriteret højt, og der vil blive fulgt op på, hvorvidt anbefalingerne bliver implementeret.

Vi vil også følge op på den ulykkelige hændelse i retspsykiatrien i juli, hvor en medarbejder mistede livet, og to andre blev sårede af et knivoverfald fra en patient. Vi har derfor igangsat en proces, som med inddragelse af en række eksterne aktører, skal munde ud i en handleplan for sikkerhed og tryghed i psykiatrien. Som en del heraf har Region Hovedstadens Psykiatri igangsat en bredt involverende undersøgelse af sikkerheden i psykiatrien. Der afsættes en tryghedspakke på 3,4 mio. kr. i 2024 og 3 mio. kr. årligt derefter til at følge op på undersøgelsen og handleplanen. Sikkerhedstiltagene skal vedrøre både relationen mellem medarbejder og patient, mere sikre arbejdsgange og fysisk sikkerhed i form af fx mere hensigtsmæssig indretning, brug af vagter og også metaldetektorer i retspsykiatrien, hvis det viser sig at være ønsket og bliver lovligt.

Samtidig skal vi ligesom ved hændelsen i Fields gennemføre en patientsikkerhedsanalyse af den konkrete hændelse og uddrage al den læring deraf, som vi kan.

Kredsen af partier bag budgettet for 2024 er den samme som kredsen af partier bag budgettet for 2023. Partierne har derfor indflydelse på både tilgangen til merforbrug i 2023 og budgetlægning for 2024. Det giver mulighed for at acceptere et merforbrug på op til 35 mio. kr. i Region Hovedstadens Psykiatri i 2023 og samtidig eftergive tilbagebetaling de kommende 3 år, som ellers er normal praksis. Dermed kan vi undgå en meget skarp opbremsning i 2023 og få de interne omprioriteringer i psykiatrien ned på et acceptabelt niveau i 2024. Vi gør dette helt ekstraordinært, bl.a. fordi udrednings- og behandlingsbehovet i psykiatrien fortsætter med at stige, og vi gør det med en meget tydelig forventning om, at psykiatrien og alle andre dele af regionen overholder deres budgetter fremover.

Regeringen har lovet et "*markant løft af psykiatrien*". Vi forventer, at midlerne fra Finansloven for 2024 kan bruges til at følge op på anbefalingerne efter de to hændelser, skabe ro om økonomien til psykiatrien og ikke mindst vil komme mange patienter til gode.

Der har gennem længere tid været udfordringer med lange ventetider til psykologbehandling på praksisområdet. Vi vil derfor tilkøbe flere internetbaserede psykologbehandlinger for børn, unge og forældre via Internetpsykiatrien, hvor der opleves stor efterspørgsel, med henblik på at reducere ventetiden til psykologbehandling og dermed aflaste psykologer med ydernummer. Vi afsætter 2 mio. kr. i 2024 stigende til 2,7 mio. kr. fra

2025 og frem. Samtidig vil vi arbejde videre med andre muligheder for at forkorte ventetiden.

Mange patienter og pårørende kan føle sig alene og utrygge på hospitalet og kan have behov for støtte i en svær tid. Frivillige udgør ofte et vigtigt og påskønnet netværk for mennesker med psykisk sygdom og for deres pårørende.

Frivillige patientstøtter har været et succesfuldt samarbejde med Røde Kors i somatikken. Vi ønsker at afprøve samme model i psykiatrien for at sikre større fokus på, at patienter og pårørende oplever en omsorgsfuld og måske mere rolig velkomst i vores psykiatriske akutmodtagelser. Ligeledes vil der være mulighed for, at patient- og pårørendestøtterne kan tage vare på de pårørende, når patienterne er inde til vurdering og behandling. Der afsættes 1 mio. kr. i 2024 og 0,7 mio. kr. i 2025 og frem til patient- og pårørendestøtte i 3 psykiatriske akutmodtagelser. Initiativet evalueres efter første år, da man ikke umiddelbart kan overføre erfaringerne fra de somatiske akutmodtagelser til de psykiatriske. Af samme grund beder vi Region Hovedstadens Psykiatri og social- og psykiatriudvalget tage stilling til, om Røde Kors, SIND, Bedre Psykiatri eller en anden frivillig organisation er den rette samarbejdspartner for psykiatrien.

Det handler om arbejdsliv

Region Hovedstaden er en arbejdsplads, der anerkender, motiverer og skaber udviklingsmuligheder for alle regionens dygtige medarbejdere. En arbejdsplads med høj trivsel og et godt arbejdsmiljø, hvor medarbejdere tiltrækkes, tilbydes god introduktion og har et godt arbejdsliv.

For fortsat at lykkes med det skal regionen i mål med fem målsætninger:

- Attraktiv arbejdsplads
- Opgaveløsning tæt på patienten
- Sammen om vagtarbejde
- God jobstart og
- Nærværende ledelse

Derfor har vi i denne valgperiode nedsat et udvalg for fastholdelse og rekruttering, og vi vedtog i juni 2022 *Det handler om arbejdsliv* og i juni 2023 en regional uddannelsesstrategi *Det bedste sted at lære*.

I forlængelse af *Det handler om arbejdsliv* er der bl.a. igangsat systematiske exitanalyser, og der er indsamlet erfaringer med inddragelse af andre faggrupper på alle regionens hospitaler.

Som det næste skal vi arbejde med implementering af uddannelsesstrategien, så den kommer til gavn for både medarbejdere,

studerende, elever og kommende ansatte. Derudover vil vi formulere en ny personalepolitik og arbejde med *Det gode seniorarbejdsliv* i form af ambitiøse initiativer, der udgør et alternativ til at slutte arbejdslivet. Vi vil også starte systematiske on-boardinganalyser og udarbejde fælles pejlemærker for god ledelse i Region Hovedstaden. I efteråret afholdes også en række advisory board-møder og et ungetopmøde. Endelig fortsættes arbejdet, der blev igangsat med budget 2023-2026, med at styrke det tværgående arbejde med trivsel, uddannelse- og kompetenceudvikling, medmenneskelig ledelse og omsorg samt ny teknologi, som gavner patienterne og frigør arbejdskraft.

Vi skal have øje for fremtidens medarbejdere og deres færdigheder. Ca. 4.000 sygeplejestuderende får i 2023 mulighed for at træne relevante kliniske færdigheder i et trykt læringsmiljø med ensartet kvalitet som led i deres kliniske uddannelse i Enhed for Klinisk Træning. Det betyder, at alle studerende træner de samme færdigheder og risikosituationer fx ved medicinhåndtering. Det bidrager til at styrke både patientsikkerhed og kvalitet i uddannelsen, og de studerendes evalueringer af uddannelsesaktiviteterne er fremragende. Derfor afsætter vi 4 mio. kr. årligt til at videreføre aktiviteterne i Enhed for Klinisk Træning.

Som region skal vi skabe endnu bedre rammer for, at medarbejdere og ledere kan have et godt arbejdsliv. I et pilotprojekt afprøves nye former for arbejdstidstilrettelæggelse, som taler ind i nogle af de tendenser, der forventes at præge fremtidens arbejdsmarked og ansattes ønsker til fleksibilitet, medindflydelse mv. Pilotprojektet tager udgangspunkt i, at arbejdet aktivt og bevidst tilrettelægges under nogle andre vilkår end dem, der i praksis anvendes i dag. Målet er, at de gode erfaringer med tiden skal udbredes til flere afdelinger og hospitaler i Region Hovedstaden. Vigtige temaer er fx indflydelse på egen vagtplan, øget fleksibilitet i mødetidspunkter og vagtlængder, delestillinger, bedre fordeling af vagtarbejdet og variation i opgaverne.

De aktiviteter, som vi har sat i gang fra politisk side, skal i høj grad ses i sammenhæng med lokale initiativer på hospitalerne og virksomhederne, som også har til formål at styrke fastholdelse og rekruttering samt sikre, at de rette kompetencer er til stede tæt på patienterne.

En innovativ region med forskning i særklasse

Hovedstadsregionen er begunstiget af en erhvervsmæssig styrkeposition i life science-sektoren med stærke samarbejder mellem forskning, sundhedsvæsen og industri. Vi vil gerne slå fast, at hospitalsvæsenet spiller en vigtig rolle for life science-industrien – både i forhold til udvikling og i forhold til at sælge nye sundhedsløsninger.

I Region Hovedstaden foregår innovationen tæt på klinikken. Det sikrer, at samarbejdet med life science-industrien om udvikling af nye produkter og arbejdsgange udspringer af klinikkernes og patienternes behov. Det er helt naturligt for hospitalerne, at innovationen har tydeligt fokus på, at nye produkter og arbejdsgange skal være arbejdskraftbesparende. Desuden er der i såvel hospitalernes innovation som i den centrale understøttelse fokus på at få implementeret og spredt de bedste nye tiltag. Dermed er innovation både med til at fremtidssikre sundhedsvæsenet og med til at skabe en fortsat vækst i life-science-industrien.

Vi har netop vedtaget en god forskningsstrategi, der skal øge vores viden og evidens til gavn for patienterne. Overordnet sætter strategien en retning med fokus på tre temaområder, som hver har tre tilhørende prioriterede indsatsområder. De tre temaområder er:

- Patientnær forskning for og med alle
- Forskningsunderstøttelse af den specialiserede behandling
- De bedste betingelser for forskning og formidling

I regionen synes vi, at det er vigtigt, at forskningen har gode vilkår, så der kan udvikles nye behandlinger til gavn for patienterne. Vi har derfor stort fokus på at sikre gode betingelser for forskere i regionen, og vi er kommet i mål med at nedbringe ventetiden på bl.a. ansøgninger til de videnskabetiske komiteer. Det er godt for forskningen.

Regionens forskning skal bidrage til, at sundhedsvæsenet tilbyder de fagligt bedst underbyggede og evidensbaserede behandlinger – til alle vores patienter og i alle dele af forløbet. Forskningen skal gøre os klogere på, hvad der virker, og hvad der ikke virker, så vi kan sikre en stadig udvikling af kvaliteten og en effektiv udnyttelse af ressourcerne.

Inden for en række specialer er der områder, hvor der ikke findes den relevante evidensbaserede viden til at behandle, forebygge og forhindre sygdom. Dette ses bl.a. inden for sygdomme som fx endometriose, fertilitet og andre områder, som typisk rammer kvinder eller personer med livmoder. Forskningspuljen øges med 1,5 mio. kr. i 2024 til at løfte dette område og med 0,6 mio. kr. årligt fra 2025 og frem.

Et nyt mål for grønne og ansvarlige hospitaler

Klimaet er forandret, og det vil fortsætte. De børn, der i dag fødes på vores hospitaler, vil i deres levetid opleve temperaturstigninger med katastrofale følger, hvis vi lader stå til.

Vi har et ansvar som en stor virksomhed. Derfor har vi netop besluttet, at den mængde CO₂, som Region Hovedstaden udleder, skal reduceres med

50% i 2030 i forhold til 2023, og at Region Hovedstaden skal være klimaneutral i 2050.

Det bliver en svær omstilling, for det handler ikke længere kun om affaldssortering, energibesparelser og grønne drivmidler i køretøjer til varer og patienttransport. Det handler om forbruget af varer og ydelser, om at forbruge mindre og grønnere helt inde i klinikken. Det kan være svært at fravælge et engangsredskab, en standardbehandling eller et bestemt apparatur. Vi ønsker alle at tilbyde og modtage den bedste behandling – og kvaliteten skal altid være i orden.

Målet er ambitiøst, men flugter til gengæld med værdibaseret sundhed og vores ambitioner om at undgå overdiagnosticering og overbehandling. Alt det kræver også mod og store forandringer. Vi beder vores ledelser og klinikere om at tage endnu en dimension ind i det arbejde, og vi står bag dem i de svære valg, de må lave, når dilemmaerne mellem sundhedsfaglighed og ansvarlig anvendelse af de knappe ressourcer uundgåeligt opstår.

Vi beder administrationen sammen med hospitalernes ledere, forskere og klinikere om – på baggrund af den klimastyringsmodel, Region Hovedstaden har stået i spidsen for at udvikle på vegne af alle regioner – at vise hvilke klimatiltag, vi skal prioritere for at nå delmålet om 50% mindre CO₂-udledning i 2030.

Region Hovedstaden har siden 2016 været medlem af Madfællesskabet, der er et politisk samarbejde mellem Region Hovedstaden og et antal kommuner på tværs af landet. Målet er at skabe et nyt og mere bæredygtigt fødevarsystem, bl.a. ved at øge efterspørgslen af flere lokale og økologiske fødevarer. Til fortsat finansiering af medlemskab og sekretariatsbetjening af Madfællesskabet afsættes 200.000 kr. årligt fra 2024 til 2026.

Vi skal købe grønnere ind. Og vi ved allerede, at vi skal fokusere på at nedbringe anvendelse af engangsprodukter på hospitalerne. Vi skal både have fokus på at forbruge mindre og finde alternativer, der kan bruges flere gange. Det vil vi bede miljø- og klimaudvalget udarbejde en plan for.

Indkøb af medicoteknisk udstyr udgør en stor økonomisk post i regionen, men også stor klimamæssig belastning. Derfor er det et godt sted at sætte ind. Vi afsætter 1 mio. kr. i 2024 til grønne hospitaler, herunder en grøn medicostrategi.

Regional Udvikling

I Region Hovedstaden arbejder vi for at skabe en ansvarlig og bæredygtig udvikling på tværs af regionen inden for trafik og mobilitet, miljø, klima, uddannelse og kultur.

Vi har en region med store geografiske forskelle. Vi skal sikre en infrastruktur, som binder regionen sammen på tværs af land og by, og hvor borgerne kan komme gnidningsfrit på arbejde og uddannelse. Vi vil arbejde for, at regionens unge borgere skal kunne tage den uddannelse, de ønsker sig og samtidig får de rette kompetencer, der efterspørges på fremtidens arbejdsmarked. Vi skal som hovedstadsregion sætte barren højt – både når det handler om at reducere udledningen af drivhusgasser, forbruget af råstoffer i byggeriet eller sikre flere grønne transportmuligheder og mere vedvarende energi.

Men opgaveløsningen for regional udvikling er i disse år presset af en stram økonomi, hvor der er stigende udgifter til den kollektive trafik og et fordyret byggeri af Hovedstadens Letbane. Herudover er opgaven med oprensning af jorden og beskyttelse af regionens drikkevand blevet større og mere omfattende med nye fund af forureninger. Det er derfor nødvendigt at finde besparelser, ligesom vi må efterleve økonomiaftalens krav om at nedbringe de administrative udgifter også på det regionale område.

Udfordringerne inden for regional udvikling kan kun løses i samarbejde og partnerskaber på tværs af aktørerne i hovedstadsregionen. Vi vil gå forrest i at bringe private virksomheder, offentlige institutioner, frivillige organisationer og borgere sammen om at afsøge og udvikle bæredygtige løsninger.

Vi får det regionale udviklingsbudget til at hænge sammen ved at reducere i de stærkt stigende udgifter til at drive bus 300S under letbanebyggeriet ved at tilpasse frekvensen. Vi udskyder også genopretningen af jordplanen som følge af kapacitetsudfordringerne, og vi reducerer RUS-puljen, som samtidig uddelegeres til de enkelte udvalg at udmønte således, at der afsættes:

- 4 mio. kr. til pulje for miljø og klima som udmøntes af miljø- og klimaudvalget

Puljen på miljø- og klimaområdet skal blandt andet styrke regionens arbejde med klimatilpasning, oprensning af jord og grundvand, bæredygtigt forbrug af råstoffer og samarbejdet med kommunerne om at nå deres klimamål.

- 3 mio. kr. til pulje for trafik og mobilitet som udmøntes af udvalget for trafik og regional udvikling

Puljen på trafikområdet skal sikre bedre sammenhæng i den kollektive trafik i hovedstadsregionen i samarbejde med trafikselskaberne, kommuner og private aktører. Det skal bl.a. ske med fokus på bedre skift mellem transportformer ved regionens knudepunkter og på anbefalingerne fra opgaveudvalget for offentlig transport.

- 3 mio. kr. til pulje for uddannelse som også udmøntes af udvalget for trafik og regional udvikling

Puljen på uddannelsesområdet skal i samarbejde med uddannelsesinstitutioner, kommuner og andre relevante aktører understøtte projekter, som sikrer gode uddannelsesmuligheder og stærke faglærte kompetencer til fremtidens arbejdsmarked.

Dermed er det muligt at undgå yderligere besparelser i den offentlige trafik i 2024, og der opstår et lille råderum på 2 mio. kr. første år og 4 mio. kr. i de efterfølgende år.

Regionsrådet forventer i løbet af efteråret at omorganisere den medicinske behandling i Planområde Syd. Vi ønsker at samle kræfterne på grund af mangel på sundhedspersonale og muligheden for samtidigt at skabe faglige arbejdsmiljøer med høj, specialiseret viden.

Omorganisering betyder blandt andet, at man flytter medicinske ambulatorier og sengepladser fra Glostrup Hospital til Hvidovre Hospital. Det vil medføre flere patienter og rejser til Hvidovre Hospital fra de vestlige dele af Planområde Syd.

Region Hovedstadens mobilitetsanalyser har tidligere vist, at den kollektive trafikbetjening af Hvidovre Hospital ikke er optimal. Vi anvender derfor de 2 mio. kr. i 2024 og 4 mio. kr. i 2025 og frem til en ny trafikal løsning for patienter og medarbejdere på Hvidovre Hospital. Vi beder udvalget for trafik og regional udvikling udarbejde et forslag i efteråret 2023 og evaluere det i efteråret 2024.

Trafik og Mobilitet – det grønne valg som førstevalg

Selv om passagertallene ikke er oppe på niveauet før coronapandemien og på trods af høje udgifter til drivmidler, er det fortsat vores ambition, at den kollektive trafik skal være førstevalg for flere. Vi vil sammen med trafikselskaberne, kommuner og private aktører arbejde for en mere attraktiv kollektiv trafik. Vi skal sikre, at det regionale hovednet med lokalbaner, letbanen og busser forbindes i knudepunkter med S-tog og

regionaltog. De regionale busser skal kunne komme hurtigere frem i trafikken fx ved såkaldte BRT-linjer, hvor busserne kører i deres eget spor, eller andre løsninger.

Det skal være nemmere at skifte mellem forskellige transportformer, hvad enten det handler om gang, cykler, delebiler, samkørsel og kollektiv transport, hvor det endda er muligt at tage cyklen gratis med i bussen. Regionens borgere skal opleve en sammenhængende planlægning, når de skal til og fra job og uddannelse eller til et af regionens hospitaler.

Klima og Miljø – grundvand og borgernes sundhed

Regionen skal forhindre, at forurenende stoffer som for eksempel PFAS, pesticider og klorerede opløsningsmidler når vores grundvand og skader borgernes sundhed. Det er en kompleks opgave, som kræver en stor indsats mange år frem. Derfor er der brug for løbende prioritering af indsatser, der giver mest værdi i forhold til at sikre borgernes drikkevand og sundhed.

Der er brug for stærke samarbejder på tværs af aktørerne, hvis vi fortsat skal sikre rent drikkevand til regionens borgere. Vi vil tage initiativ til nye og styrke de igangværende samarbejder på tværs af myndigheder, vandforsyninger, universiteter og virksomheder, så vi fortsat sikrer udvikling af nye oprensningsteknologier.

Genopretningen af jordplanen må desværre udskydes ét år, så den begynder i 2025 i stedet for 2024. Hvis den manglende kapacitet hos tekniske rådgivere på miljøområdet afhjælpes, og hvis der opstår ledige midler i løbet af 2024, er vi enige om at fremskynde den vigtige indsats.

CO₂-udledning skal nedbringes

Regionen har en klar ambition om, at CO₂-udledningen i hovedstadsområdet skal ned. Foruden regionens fokus på egen udledning vil vi støtte op om omverdenens arbejde for en grønnere region. Vi vil bidrage aktivt til realisering af kommunernes klimaplaner i samarbejdet *Klimaalliancen i hovedstadsregionen*.

Det er nødvendigt at omstille store dele af samfundet, så vi udvikler nye og grønnere løsninger til gavn for klimaet. Regionen vil understøtte den grønne omstilling inden for flere sektorer. Vi vil understøtte omstillingen af den tunge trafik, så transport af gods og varer i højere grad flyttes fra vej til bane eller ved brug af el-lastbiler, som regionen netop selv har anskaffet sig den første af. Vi vil fortsat arbejde for omstillingen af energisystemet i hovedstadsregionen. Det indbefatter bl.a. et tæt samarbejde mellem regionen, kommuner, forsyningsselskaber og vidensinstitutioner.

Den kollektive trafik skal være grøn. Derfor er vi i fuld gang med at omstille alle regionens busser til at være emissionsfrie senest i 2030. Derudover arbejder vi for at anvende emissionsfrie tog på lokalbanerne, når dieseltogene skal erstattes af nye tog.

Borgerinvolvering

I Region Hovedstaden efterspørger vi borgernes gode idéer, og vi gør det muligt at påvirke politiske beslutninger, som har konsekvenser for deres hverdag. Borgerne er de bedste til at sætte ord på, hvordan deres liv som pendlere, studerende på gymnasier eller erhvervsskoler skal se ud, hvis de kunne få det, som de drømmer om.

Borgerne skal have adgang til relevante informationer og viden om valgmuligheder. Det mindsker utrygheden ved fx jordforureninger og øger interessen for, hvordan vi udvikler vores kollektive trafik.

De kommende to år vil vi som politikere lade os udfordre af Region Hovedstadens Ungeklimaråd, hvor unge borgere give deres perspektiver på, hvordan vi i hospitalsdriften, i trafikken og som borgere kan træffe mere klimavenlige valg. Vi arbejder også videre med involveringen af borgere på tværs af regionen i form af opgaveudvalg. Udvalgene hjælper os til at blive endnu klogere på udfordringer og mulige løsninger. Derfor har vi også en særlig forpligtelse til at følge op på anbefalinger fra regionens opgaveudvalg på sundhedsområdet og på trafikområdet.

SUNDHED

Finansiering

Sundhedsområdet, mio. kr.	2024	2025	2026	2027
Politisk prioriteringspulje	-25,0	-25,0	-25,0	-25,0
Resterende midler til indsatser på kræftområdet (ny sundhedspakke)	-38,6	-38,6	-38,6	-38,6
Ekstra midler til regionerne i finanslovsforslaget 2024 (Region H's andel af 350 mio. kr.)	-109,2	-109,2	-109,2	-109,2
Tilpasning af reserve til afstemning	0,0	-0,2	0,3	0,3
I alt finansiering til nye initiativer	-172,9	-173,1	-172,6	-172,6

Nye initiativer

Sundhedsområdet, mio. kr.	2024	2025	2026	2027
Tryghedspakke (psykiatri)	3,4	3,0	3,0	3,0
Psykiatri (omprioritering fra 25 mio. kr. til 13 mio. kr.)	12,0	12,0	11,0	
Eftergivelse af afdrag på lån	-12,0	-12,0	-11,0	
Lettere adgang til psykologhjælp (internetpsykiatri til børn og unge samt forældre)	2,0	2,7	2,7	2,7
Videreførelse af Enhed for Klinisk Træning	4,0	4,0	4,0	4,0
Sikring af hurtig demensudredning	4,0	2,5	2,5	2,5
Sundhedstilbud på Bornholm	4,7	6,7	6,7	6,9
<i>heraf styrket sundhedstilbud på Bornholm (vagttag)</i>	<i>4,0</i>	<i>6,0</i>	<i>6,0</i>	<i>6,2</i>
<i>heraf bedre mulighed for gæstedialyse på Bornholm</i>	<i>0,7</i>	<i>0,7</i>	<i>0,7</i>	<i>0,7</i>
Øget forskningspulje, kvindesygdomme	1,5	0,6	0,6	0,6
Akuttebil Nordsjælland	2,2	3,8	3,8	3,8
Lighed i sundhed, mænds sundhed	0,5	0,5	0,5	0,5
Styrkelse af flexklinikken herunder sociale fodterapeuter	0,5	0,5		
Madfællesskabet	0,2	0,2	0,2	
Grønne hospitaler herunder grøn medicostrategi	1,0			
Støtte til patienter og pårørende	1,0	0,7	0,7	0,7
Øget budget til håndtering af udgiftspres fra tilskudsmedicin og praksisområdet	109,2	109,2	109,2	109,2
<i>heraf tilskudsmedicin</i>	<i>70,0</i>	<i>70,0</i>	<i>70,0</i>	<i>70,0</i>
<i>heraf praksisområdet</i>	<i>39,2</i>	<i>39,2</i>	<i>39,2</i>	<i>39,2</i>
Reservation af midler til kræftindsats til senere disponering	38,6	38,6	38,6	38,6
I alt nye initiativer	172,9	173,1	172,6	172,6
Balance	0,0	0,0	0,0	0,0

Note: Der kan som følge af afrunding være afvigelser mellem summen af de anførte beløb og "i alt".

REGIONAL UDVIKLING

Finansiering

Regional Udvikling - mio. kr.	2024	2025	2026	2027
Ubalance	58,5	41,7	33,5	27,6
- Tilpasningsbehov	56,6	41,7	33,5	27,6
- Træk på tidligere års mindreforbrug (forudsat budget 2023)	1,9			
Budgetændring fra busudbud A22		-10,0	-10,0	-10,0
Besparelser mv.	-35,8	-31,8	-22,3	-12,3
- Bus 300S (forslag 1B)	-14,5	-14,5		
- Kollektiv trafik		-6,0	-11,0	-11,0
- Jordplan, kapacitetsudfordringer	-10,0			10,0
- Administration jf. økonomiaftalen	-7,3	-7,3	-7,3	-7,3
- RUS	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
Styrkelse af kollektiv trafik i planområde Syd	2,0	4,0	4,0	4,0
Anvendelse af tidligere års mindreforbrug	-24,7	-3,9	-5,2	-9,3
- Forudsat i budgetforslag (forudsat budget 2023)	-1,9			
- Yderligere anvendelse af tidligere års mindreforbrug	-22,8	-3,9	-5,2	-9,3
Balance	0,0	0,0	0,0	0,0

Note: Der kan som følge af afrunding være afvigelser mellem summen af de anførte beløb og "i alt".

2. Forudsætninger for budgetlægningen

2.1 Aftale om regionernes økonomi for 2024

2.1.1 De økonomiske rammer

Sundhed

Aftalen mellem Danske Regioner og regeringen om regionernes økonomi for 2024 indebærer samlet for regionerne en forøgelse af råderummet på 1,35 mia. kr.

Dertil kommer, at regionerne samlet tilføres DUT-midler mv. i størrelsesordenen 854 mio. kr., som bl.a. omfatter fremrykning af akutmidler, regionalt dobbeltdiagnosetilbud og omlægning af særlige pladser i psykiatrien samt en række andre sager.

Aftalen indebærer imidlertid også, at regionerne skal nedbringe udgifter til administration med 300 mio. kr. i 2024, hvoraf 277 mio. kr. fordeles til sundhedsområdet. Forøgelsen af råderummet på sundhedsområdet reduceres med dette beløb.

Råderummet forøges med i alt 629 mio. kr. bestående af 363 mio. kr. fra økonomiaftale mv. og 266 mio. kr. fra DUT og andre reguleringer

For Region Hovedstaden udvides råderummet i driftsbudgettet på sundhedsområdet i 2024 med 363 mio. kr. før DUT og andre reguleringer, jf. tabellen nedenfor. Regionen tilføres herudover 266 mio. kr., som er øremærket til en række områder (DUT-sager mv.). Den samlede stigning i Region Hovedstadens økonomiske råderum i budget 2024 udgør således i alt 629 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget for 2023.

Regionens andel af den finansierede vækst fra økonomiaftalen øger råderummet med 421 mio. kr., mens regionens udmøntning af de administrative besparelser og tab fra ændringer i bloktilskudsfordelingen sammenlignet med 2023 indebærer en reduktion af råderummet på hhv. 93 mio. kr. og 4 mio. kr. På det regionale udviklingsområde er den administrative besparelse 7 mio. kr., hvilket giver en samlet administrativ besparelse på 100 mio. kr.

Den øvrige udvidelse af råderummet dækker over en omfordeling mellem regioner af de effektiviseringsgevinster, der følger af kvalitetsfondsbyggerierne. For driftsbudgettet indregnes endvidere 30 mio. kr., som er en disponering af en andel af midlerne, som Region Hovedstaden forventer at modtage fra regeringens annoncerede midler til en ekstraordinær indsats på kræftområdet i 2024 jf. regeringens ny sundhedspakke af 23. maj 2023. Midlerne vil gå til indsatser på kræftområdet herunder ny kræftmedicin m.m. I løbet af efteråret forventes der at være klarhed over det fulde beløb, som udmøntes til Region Hovedstaden, og hvor der skal tages stilling til disponeringen af resterende midler.

Udvidelse af råderum i budget 2024

Niveau ift. budget 2023	Mio. kr.
Finansieret vækst	421
Administrative besparelser	-93
Bloktilskudsfordeling	-4
Øvrige	9
Foreløbig andel af midler til ekstraordinær indsats på kræftområdet	30
Udvidelse af råderum (før DUT og andre reg.)	363
DUT og andre reguleringer	266
I alt udvidelse af råderum	629

Regeringen har d. 24. august 2023 annonceret, at der prioriteres yderligere 350 mio. kr. til regionerne i 2024. Midlerne fremgår af regeringens forslag til finanslov for 2024. Region Hovedstadens blokandel af disse midler udgør 109 mio. kr. I budgetaftalen for 2024 er det aftalt, at Region Hovedstadens andel af midlerne anvendes på tilskudsmedicin og praksisområdet, hvor forudsætningerne bag de økonomiske rammer i økonomiaftalen for 2024 ikke står mål med det oplevede udgiftspres. Disponeringen af midlerne forudsætter, at finansloven og udmøntningen af midlerne vedtages.

Der er i økonomiaftalen for 2024 ikke indeholdt midler til dækning af Covid-19-relaterede udgifter.

Stigning i nettodriftsudgifter svarer til udvidelse af råderum

Stigningen i nettodriftsudgifterne svarer i budgettet til udvidelsen af regionens råderum på 629 mio. kr., jf. nedenstående tabel. Der er redegjort nærmere for de enkelte poster i kapitel 2.

Budget 2024

Niveau ift. budget 2023	Mio. kr.
Aktivitetstvækst	244
Tekniske ændringer	392
Tidligere vedtagne ændringer	61
Besparelser og effektiviseringsgevinster	-179
Tilbageførsel af effektiviseringsgevinster	86
Politisk prioriteringspulje	25
I alt	629

Stor usikkerhed om udgifter til tilskudsmedicin

Enkelte udgiftsposter er forbundet med større usikkerhed og kan være vanskelige at styre. Det gælder i særlig grad udgiften til tilskudsmedicin, hvor der i indeværende år opleves en markant mervækst i udgifterne, ikke mindst til ny, dyr diabetesmedicin. I budgettet følges forudsætningerne i økonomaftalen, hvor statens skøn for udgifterne lægges til grund. Grundet den store usikkerhed om udgifterne til tilskudsmedicin bør der udvises forsigtighed ift. nye initiativer såvel som udmøntning af regionens reserver.

Anlægsloft på 1.050 mio. kr. i 2024 medfører stram styring og prioritering på anlægsområdet

Der er i aftalen mellem regeringen og Danske Regioner fastsat loft for anlægsudgifterne i 2024, som indebærer et anlægsloft for Region Hovedstaden på 1.050 mio. kr. Dertil kommer et aftalt udgiftsniveau for kvalitetsfundsprojekter.

Investeringsbudgettet indeholder følgende poster på overordnet niveau:

Investeringsbudget 2024-2027, Sundhedsområdet

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Kvalitetsfondsmidler	1.466,0	2.624,8	1.503,9	141,1
Sundhedsområdet, øvrigt	1.050,0	1.170,3	1.170,3	1.170,3
I alt	2.516,0	3.795,1	2.674,2	1.311,4

*Inkl. forudsatte anlægsindtægter fra salg af ejendomme

Regionens ramme for anlæg i 2024 er fastlagt i overensstemmelse med økonomaftalens samlede niveau for de regionale anlægsinvesteringer. Heri indgår dels midler til kvalitetsfundsprojekterne og midler til øvrigt anlæg. Region Hovedstadens andel af regionernes samlede anlægsramme i 2024 udgør 2.516 mio. kr. I økonomaftalen er der aftalt reducerede afløbsprofiler for regionernes kvalitetsfundsprojekter. Reduktionen er fremkommet således, at budgettet for projekter tættest på færdiggørelse er reduceret forholdsmæssigt mindre end de projekter, der tidsmæssigt er længere fra færdiggørelse. Reduktionen skal ses i lyset af, at der tidligere år er forekommet forsinkelser på nogle af kvalitetsfundsprojekterne. Der er dog samtidig med Økonomaftalen for 2024 tilkendegivet nødvendigheden af, "at kvalitetsfundsbyggeriet fortsat

realiseres i overensstemmelse med indgåede kontrakter og planer” – den såkaldte kranbestemmelse.

Budgettet for øvrigt anlæg fra 2024 og frem er fastlagt på baggrund af administrationens vurdering af udgiftsfløb på allerede igangsatte investeringsprojekter samt det planlagte niveau for renoveringsplan mv. Regionens investeringsbudget for 2024 er kendetegnet ved få men store projekter. Mulighederne for at pausere projekter, der befinder sig i de fremskredne faser, er meget begrænsede. Det vil desuden have store driftsmæssige konsekvenser som følge af udskudte indflytninger og ibrugtagninger.

Det fastlagte loft i økonomiaftalen for 2024 bevirker, at det igen i år er nødvendigt at udskyde regionens renoveringsplan. Til gengæld øges regionernes anlægsramme i 2025 med 400 mio. kr., hvilket indebærer, at regionens ramme stiger til 1.170 mio. kr. Dermed forventes det, at regionen i 2025 kan genoptage renoveringsplanen.

Det vil i 2024 også være nødvendigt at reducere de afsatte midler til IT- og medico-anskaffelser samt de lokale investeringsrammer. De begrænsede midler på anlægsområdet kræver en stram styring og prioritering i 2024, som vil bygge videre på de initiativer, der er implementeret i 2023.

Mulighed for lånefinansiering af kvalitetsfundsprojekter

Udviklingen i markedet for byggerier har medført pres på regionens byggeprojekter i lighed med situationen i de øvrige regioner. Det har derfor været vurderingen, at det er nødvendigt at lånefinansiere en udvidelse af de styrende budgetter for kvalitetsfundsprojekterne Nyt Hospital Nordsjælland og Nyt Hospital Bispebjerg. Dette sker for at kunne fuldføre byggerier af tidssvarende og fuldt funktionsdygtige hospitaler med tilstrækkelig kapacitet.

Pulje til deponeringsfritagelse i 2024

Til øvrige projekter er der i økonomiaftalen derudover afsat en deponeringsfritagelsepulje i 2024 på 400 mio. kr. til at fremme anvendelse af offentligt-privat partnerskab (OPP), hvor der efter ansøgning til konkrete projekter kan søges om dispensation for deponeringsforpligtigelsen i lånebekendtgørelsen.

Puljen vil kunne anvendes til deponeringsfritagelse i perioden 2024-2029. Det er alene projekter, der opnåede deponeringsfritagelse fra 2023-puljen, som kan opnå deponeringsfritagelse fra puljen i 2024-2029. For Region Hovedstadens vedkommende vil dette omfatte nybyggeriet af et nyt børne- og ungespsykiatrisk center i Glostrup, det såkaldte Nordstjerne-projekt.

Ekstraordinær styrkelse af regionens likviditet i 2024

Økonomiaftalen mellem regeringen og Danske Regioner styrker ekstraordinært regionernes likviditet i 2024 ved at øge lånepuljen til refinansiering af de regionale afdrag med 300 mio. kr. i 2024, således at den udgør 950 mio. kr. Derudover ydes der et ekstraordinært finansieringstilskud på 1,5 mia. kr. til at styrke regionernes likviditet. Aftalen betyder, at Region Hovedstaden har en likviditetsmæssig situation, som gør, at kassekreditreglen kan overholdes i 2024.

Administrative besparelser på 100 mio. kr. i 2024

De administrative besparelser, der følger af økonomiaftalen for 2024, er på samlet 300 mio. kr. for regionerne. Fordelingen er 277 mio. kr. på sundhedsområdet og 23 mio. kr. for regional udvikling. Der er forudsat, at Region Hovedstadens andel er 100 mio. kr., hvoraf 93 mio. kr. henføres til sundhedsområdet og 7 mio. kr. henføres til regional udvikling.

Definitionen på administrativt personale er personale, der varetager administrative opgaver. Det er den lokale ledelse, der vurderer, hvorvidt opgaver defineres som administrative. Det bemærkes, at lægesekretærer, håndværkere, lagermedarbejdere og chauffører ikke er omfattet af besparelserne.

Fordelingen af de administrative besparelser er følgende:

Hospitaller, virksomheder og koncerncentre	Besparelse (mio. kr.)
Amager og Hvidovre Hospital	1,5
Bispebjerg og Frederiksberg Hospital	1,5
Bornholms Hospital	0,5
Herlev og Gentofte Hospital	2,0
Nordsjællands Hospital	1,5
Region Hovedstadens Akutberedskab	1,0
Region Hovedstadens Apotek	0,5
Region Hovedstadens Psykiatri	1,5
Rigshospitalet	3,5
Steno Diabetes Center Copenhagen	0,2
Center for Ejendomme	20,0
Center for HR og Uddannelse	2,0
Center for IT og Medicoteknologi	45,5
Center for Politik og Kommunikation	1,5
Center for Regional Udvikling - regional udvikling	7,3
Center for Regional Udvikling - sund fælles	2,7
Center for Sundhed	0,8
Center for Økonomi	0,8
Eksterne (Kontingenter mv.)	5,8
Total	100,0
- heraf hospitaler og virksomheder	13,7
- heraf koncerncentre	80,5
- heraf eksterne parter	5,8

Aftale om akutpakken

Regeringen og Danske Regioner indgik den 23. februar 2023 en aftale om en akutplan for sygehusvæsenet. Aftalen indeholder en række indsatser, der skal bidrage til at nedbringe ventetiderne og aflaste områder med kapacitetspres.

Regeringen havde afsat knap 0,8 mia. kr. i 2023 og knap 1 mia. kr. i 2024 til regionerne til arbejdet med akutplanen. Parterne er enige om at fremrykke 350 mio. kr. fra akutaftalens prioritering i 2024 til 2023. Det betyder, at der i budget 2024 afsættes ca. 206 mio. kr. hertil i Region Hovedstaden. Økonomiaftalen forudsætter en normalisering af ventetiderne inden udgangen af 2024 inden for de aftalte økonomiske rammer.

Social- og specialundervisningsområdet

Der redegøres nærmere for social- og specialundervisningsområdet i gennemgangen af bevillingsområder i kapitel 4.

Regional udvikling

Der redegøres nærmere for regional udvikling i gennemgangen af bevillingsområder i kapitel 4.

2.1.2 Særlige fokusområder

I forlængelse af de seneste års økonomiaftaler indgår der en række særlige fokusområder i økonomiaftalen for 2024.

Teknologibidraget fortsætter i 2024, men reduceres svarene til den administrative besparelse

I økonomiaftalen for 2024 er der fokus på, at den centrale styringsmodel med nærhedsfinansiering og teknologibidrag fortsætter i 2024.

Teknologibidraget tilvejebringes gennem realisering af de løbende gevinster ved at modernisere og udvikle opgaveløsningen, bl.a. via ny teknologi, nye behandlingsmetoder og forbedrede arbejdsgange.

Teknologibidraget er ekstraordinært reduceret med 300 mio. kr. i 2024 for at modsvare den forudsatte administrative besparelser i regionerne. Teknologibidraget udgør på den baggrund ekstraordinært 175 mio. kr. i 2024.

Nærhedsfinansiering og omstilling i sundhedsvæsnet

Den tidligere aktivitetsafhængige finansiering er erstattet af nærhedsfinansiering. Nærhedsfinansieringen er betinget af, at fire kriterier, jf. nedenfor, opfyldes i hver region. Kriterierne er uændrede i 2024 og skal bidrage til øget sammenhæng og omstilling i behandlingen:

- Reduktion i antal sygehusforløb pr. borger
- Reduktion i DRG-værdi pr. kroniker med KOL og/eller diabetes
- Reduktion i andelen af indlæggelser, der fører til en akut genindlæggelse inden for 30 dage
- Stigning i andel af virtuelle sygehusforløb

Aftalen om nærhedsfinansiering indebærer, at der skal ske en forbedring i forhold til regionens tidligere resultater, men der er ikke krav til forbedringens størrelse.

Opfyldelsen af kriterierne har betydning for regionens finansiering, men ikke for udgiftsloftet. Region Hovedstaden planlægger ikke med at videreføre en økonomisk konsekvens til hospitalerne. Det vil være en ledelsesopgave at sikre, at der sker konkrete indsatser på områderne.

Regionerne skal i den nye styringsmodel også sikre, at flere patienter bliver udredt til tiden, og at udviklingen med korte ventetider fortsætter.

Digitalisering

På digitaliseringsområdet lægges der i økonomiaftalen op til videreudvikling af en række indsatser og løsninger i det fællesoffentlige samarbejde. Det drejer sig bl.a. om sundhed.dk, fællesoffentlig IT-infrastruktur på sundhedsområdet og cybersikkerhed.

2.2 Hospitalsplanlægningen

Region Hovedstaden skal i henhold til sundhedsloven udarbejde en samlet plan for tilrettelæggelsen af regionens virksomhed på sundhedsområdet.

Der er i efteråret 2019 vedtaget en ny Hospitalsplan 2025 for Region Hovedstaden, som erstatter Hospitalsplan 2020 fra 2015. Hospitalsplanen udstikker en langsigtet ramme for udviklingen af hospitalsvæsenet i Region Hovedstaden, og fastlægger den overordnede hospitalsstruktur og opgavefordeling mellem hospitalerne.

Som en del af arbejdet med den nye hospitalsplan har regionsrådet vedtaget fire principper, som sætter retningen for, hvordan det regionale hospitalsvæsen skal udvikle sig de kommende år. Principperne er: Kvalitet, sammenhængende patientforløb, nærhed og effektivitet. Det er ambitionen, at patienterne skal modtage en behandling af høj faglig kvalitet. Behandlingen skal være sammenhængende og samtidig ske så tæt på borgernes bopæl som muligt – under hensyntagen til, at der skal opnås mest mulig sundhed for pengene.

Med Hospitalsplan 2025 er der vedtaget en række ændringer i organiseringen på hospitalerne. Ændringerne gennemføres ud fra en samlet betragtning om at give patienterne den bedst mulige behandling og understøtte den fortsatte udvikling af stærke faglige miljøer. De organisatoriske ændringer i hospitalsplanen vedrører bl.a. en styrkelse af kvinde-barn-området i regionen med etableringen af kvinde-barn-funktioner på Bispebjerg Hospital, samling af funktioner i børne- og ungdomspsykiatrien og voksenpsykiatrien samt samling af brystkirurgien på Herlev og Gentofte Hospital, hvilket er sket i 2022. For nogle ændringer vil der være en længere tidshorisont, inden de kan implementeres, da de forudsætter tilvejebringelse af anlægs- og driftsmidler.

Med hospitalsplanen er rammerne fastlagt for en stor del af udviklingen af det regionale sundhedsvæsen frem til 2025. Regionsrådet tager årligt stilling til den gældende hospitalsplan for at sikre, at den lever op til de krav

Hospitalsplanen udstikker en langsigtet ramme for udviklingen af hospitalsvæsenet.

og forventninger, der blandt andet stilles af patienter, pårørende og sundhedsprofessionelle.

2.3 Andre budgetforudsætninger

I kapitel 4 beskrives de enkelte bevillingsområder. For hvert bevillingsområde findes en beskrivelse af opgaver, økonomi og aktivitet.

For alle bevillingsområder er gengivet såvel udgiftsbaserede opgørelser som omkostningsbaserede opgørelser.

Hospitalernes og virksomhedernes budgettrammer er som udgangspunkt baseret på det vedtagne budget for 2023 korrigeret for ændringer efter budgetvedtagelsen til og med 2. økonomirapport 2023 med virkning for 2024.

Hertil kommer nye korrektioner vedrørende opgaveændringer samt besparelser.

Der er foretaget en nærmere beskrivelse af de konkrete ændringer i budgettrammerne i afsnittene om de enkelte hospitaler, virksomheder og koncerncentre.

Pris- og lønreguleringen følger statens udmelding.

Pris- og lønreguleringen af budgetterne for 2024 følger reguleringen i økonomiaftalen, som er meldt ud af staten.

Lønbudgetter på sundhedsområdet er fremskrevet med 3,56 pct., og øvrig drift er fremskrevet med 3,05 pct. Indtægter er fremskrevet med 3,4 pct.

Der foretages herudover en særskilt korrektion af udgiftsniveauet inden for forsyningsområdet for prisudviklingen i 2023. Grundet den store usikkerhed om prisudviklingen på forsyningsområdet reserveres midler hertil under sundhedsområdets fællesudgifter til senere udmøntning.

På det sociale område er løn fremskrevet med 2,937 pct., øvrig drift med 5,088 pct. og indtægter med 3,776 pct.

På det regionale udviklingsområde er løn fremskrevet med 2,937 pct., øvrig drift med 4,963 pct. og indtægter med 3,727 pct.

Rammestyring af hospitalerne som en del af værdibaseret sundhed

Regionen har fra budget 2019 afskaffet den interne takststyringsmodel, hvor hospitalernes bevilling er koblet op på aktivitet. I stedet er der indført en værdibaseret styringsmodel, hvor der ikke er en automatik mellem bevillinger og aktivitet, men hvor hospitalerne er rammestyreret og inden for

disse økonomiske rammer skal overholde patientrettighederne og følge politisk besluttede nationale og regionale mål. Der udarbejdes dog fortsat aktivitetsbudgetter, som danner grundlag for dialog med hospitalerne om aktivitetsudviklingen. Aktivitetsbudgetterne er baseret på de ajourførte aktivitetsbudgetter i 2. økonomirapport 2023.

Aktivitetsbudgetterne for hospitalerne for 2024 er beregnet efter DRG-taksterne for 2023. Når taksterne for 2024 foreligger, vil der blive foretaget en teknisk genberegning af aktivitetsbudgetterne. Hospitalernes aktivitetsniveau fastsættes med udgangspunkt i, at patientrettighederne kan overholdes, og dermed kan håndtere det enkelte hospitals populationsansvar.

På det regionale udviklingsområde er det kommunale udviklingsbidrag fastsat til 122 kr. pr. indbygger svarende til økonomiaftalens forudsætninger.

3. Udgiftsudvikling og bevillingsoversigt

3.1 Udvikling i driftsudgifterne på sundhedsområdet fra budget 2023 til budget 2024

Økonomaftalen tilfører regionen samlet set en øget økonomisk ramme på 629 mio. kr. målt i forhold til det oprindelige budget for 2023. Udviklingen i nettodriftsudgifterne beskrevet i dette kapitel svarer til udviklingen i finansieringen på i alt 629 mio. kr. Kapitlet viser den samlede udvikling for regionen, og ændringerne er indarbejdet under de relevante bevillingsområder i kapitel 4.

Anvendelsen af de 629 mio. kr. kan opstilles på følgende måde:

Budget 2024	
Niveau ift. budget 2023	Mio. kr.
Aktivitetsvækst	244
Tekniske ændringer	392
Tidligere vedtagne ændringer	61
Besparelser	-179
Tilbageførsel af effektiviseringsgevinster	86
Politisk prioriteringspulje	25
I alt	629

Hovedelementerne er beskrevet nærmere i det følgende.

De enkelte poster er opgjort som udgiftsbehovet i 2024 og udtrykker ændringen i forhold til de afsatte beløb i det oprindelige budget for 2023.

Der er fortsat afsat en reserve på 100 mio. kr. til håndtering af eventuelle merudgifter på svært styrbare områder i løbet af budgetåret.

Effektiviseringsgevinster fra ibrugtagning føres tilbage til hospitalerne

De effektiviseringsgevinster, der indhentes på Herlev og Gentofte Hospital og i Region Hovedstadens Psykiatri i 2023 som led i ibrugtagningen af de nye kvalitetsfondsstøttede byggerier, føres tilbage til de pågældende hospitaler til ny sygehusaktivitet, idet det har vist sig muligt inden for det økonomiske råderum. Det vurderes hvert år ved budgetlægningen, om de

tilvebragte gevinster skal føres tilbage, eller om der skal prioriteres anderledes.

Plads til en politisk prioriteringspulje på 25 mio. kr.

Der afsættes en politisk prioriteringspulje på 25 mio. kr. Der er tale om en relativt lille pulje historisk set, men det skal ses i lyset af en meget stram økonomisk ramme, som efterlader en stor og vanskelig prioriteringsopgave hos regionens hospitaler og centre for at få budgettet i balance. Den politiske prioriteringspulje udmøntes på konkrete initiativer med budgetaftalen for 2024.

Aktivitetsvækst

Der afsættes i alt 244 mio. kr. til aktivitetsafledte ændringer fra 2023 til 2024:

Aktivitetsvækst	
Niveau ift. budget 2023	Mio. kr.
Medicin på hospitalerne	-110
Behandlingsartikler, insulinpumper mv.	59
Praksis ekskl. medicintilskud	67
Medicintilskud	228
I alt	244

Medicin på hospitalerne

Budgettet til medicinvekst reduceres og vil bidrage til balance og tilvejebringe råderum i budgettet svarende til 110 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget 2023.

Budgettet skal ses i lyset af et stort mindreforbrug i 2022 og et forventet mindreforbrug i 2023. Prognoser fra Amgros peger på en moderat udgiftsvækst i 2023 og 2024 sammenholdt med den vækst, som allerede er i budget 2023.

Budgettet til medicinvekst skal endvidere ses i lyset af, at hospitalernes budgetter til øvrig drift, herunder medicinudgifter, prisreguleres i 2024. Det afsatte budget vil således fortsat give mulighed for vækst i 2024 i forhold til sygehusenes korrigerede 2023-budgetter. Det samlede niveau for medicinudgifter på regionens hospitaler er i 2024 ca. 3,9 mia. kr.

59 mio. kr. til vækst vedr. insulinpumper og dyre behandlingsartikler.

Der afsættes 59 mio. kr. ift. budget 2023 til at dække vækst vedr. insulinpumper og dyre behandlingsartikler. Der forventes en vækst i antal patienter, som får insulinpumper og glukosemålere. Væksten i

glukosemålerne skyldes bl.a., at behandlingsrådet har anbefalet, at voksne type-1-diabetespatienter skal tilbydes sensorbaserede glukosemålere.

Budgettet for praksisydelser forøges med 67 mio. kr.

Budgettet for praksisydelser ekskl. medicintilskud forøges med 67 mio. kr. i 2024 i forhold til budget 2023. Der er i beløbet taget højde for, at regionens befolkning er stigende, hvilket forventes at indebære øget træk på praksissektoren.

Budgettet til praksissektoren udgør i alt 6,1 mia. kr. ekskl. medicintilskud.

Medicintilskud følger statens skøn

Vedrørende medicintilskud på praksisområdet budgetteres der i overensstemmelse med statens skøn for udgiftsniveauet i 2024, som er grundlaget for økonomaftalens økonomiske rammer, svarende til en vækst på 228 mio. kr. i forhold til budget 2023. Budgettet til medicintilskud udgør således knap 2,1 mia. kr.

Det forudsættes, at der sker en særskilt finansiering af praksisudgifterne til ukrainske flygtninge.

Tekniske ændringer

Under tekniske ændringer er der indarbejdet nettoudgifter på i alt 392 mio. kr. Hovedparten af udgifterne dækker over udgifter som følger af DUT og andre reguleringer.

Tekniske ændringer

Niveau ift. budget 2023	Mio. kr.
Tjenestemandspensioner	13
Lægelig videreuddannelse og KBU-læger	10
Forsikringer	25
Sterilcentraler	35
DUT og andre reguleringer	266
Øvrige poster	43
I alt	392

Tjenestemandspensioner

Det vurderes, at der vil være merudgifter til tjenestemandspensioner i 2024 på 13 mio. kr.

Lægelig videreuddannelse og KBU-læger

Der afsættes 10 mio. kr. til dækning af en stigning i udgifterne til flere uddannelsesstillinger på hospitalerne og i almen praksis inden for den

lægelige videreuddannelse. Stigningen hænger sammen med det øgede indtag på medicinuddannelsen.

Forsikringer

Regionens udgifter til bygnings- og løseforsikringen forventes at stige med 25 mio. kr. bl.a. som følge af en høj bygge- og anlægsaktivitet og stigende bygningsmasse.

Sterilcentraler

Der er i budget 2024 afsat yderligere 35 mio. kr. til idriftsættelsen af Den Regionale Sterilcentral.

DUT (ny lovgivning) og andre reguleringer

Budgettet indeholder en udvidelse på alt 266 mio. kr., som er øremærket til en række områder (DUT-sager mv). Midlerne er primært til Akutplanen, hvor der fremrykkes midler fra 2024 til 2023, og til det nye dobbeltdiagnosetilbud og omlægning af særlige pladser i psykiatrien samt etablering og drift af et beredskabslager for værnemidler.

Øremærkede midler til Akutplanen, dobbeltdiagnosetilbud og omlægning af særlige pladser

Det er aftalt, at der etableres et samlet regionalt tilbud til mennesker med en psykisk lidelse og samtidigt behandlingskrævende misbrug. Det samlede dobbeltdiagnosetilbud ibrugtages pr. 1. september 2024 med en trinvis indfasning. Tilbuddet vil være fuldt indfaset i 2027.

De nuværende 114 særlige pladser i psykiatrien på landsplan bliver til 88 pladser i et længerevarende tilbud forankret i den regionale psykiatri målrettet samme målgruppe. Denne omlægning betyder, at regionerne tilføres midler fra kommunerne til løsning af opgaven. Det er forudsat, at midlerne dækker merudgiften i psykiatrien.

Øvrige poster

Under øvrige poster indgår mer- og mindreudgifter til en række poster bl.a. midler til opdatering af regionsapotekernes logistik- og økonomisystem.

Tidligere vedtagne ændringer til budgettet

Tidligere vedtagne ændringer mv. udgør i alt 61 mio. kr., jf. nedenstående tabel:

Tidligere vedtagne ændringer

Niveau ift. budget 2023	Mio. kr.
Børne og fødeområdet	20
IT, medico og leasing	32
Øvrige initiativer i budget 2023	10
I alt	61

Der er, som konsekvens af vedtagelsen af tidligere budgetter og behandling af sager i forbindelse med økonomirapporter, indarbejdet en række udgifter med konsekvens i 2023.

Børne og fødeområdet

Med budgetaftalen for 2023 er der afsat 10 mio. kr. i 2024 til opbygning af kvinde-barn-center på Bispebjerg Hospital. Der lægges op til en yderligere stigning på 10 mio. kr. til børne- og fødeområdet. I alt 20 mio. kr.

IT, medico og leasing

Der afsættes i alt 32 mio. kr. til IT, medico og leasing. Beløbet vedrører bl.a. anskaffelse af det nye RIS / PACS-system og midler til leasingydelse.

Øvrige initiativer i budget 2023

Flere initiativer i budgetaftale for 2023 indebærer en yderligere tilførsel af midler i 2024. Det gælder bl.a. inden for børne- og unges psykiatri og initiativer målrettet børn og unges mentale sundhed.

Besparelser

I budgettet er indarbejdet besparelser for samlet 179 mio. kr.

Besparelser

Niveau ift. budget 2023	Mio. kr.
Administrative besparelser	-93
Optimering af indkøb	0
Kvalitetsfondsbyggerier, effektiviseringsgevinster	-86
I alt	-179

Administrative besparelser

Som følge af økonomiaftalen mellem regeringen og Danske Regioner er der indarbejdet besparelser på administrationen på 93 mio. kr. i 2024. Besparelsen modsvares af en lavere finansieret vækst i økonomiaftalen og giver således ikke en udvidelse af råderummet. Besparelsen er primært fordelt på de bevillingsområder, der omfatter koncerncentrenes bevillinger.

Det bemærkes, at der udover de 93 mio. kr. til sundhedsområdet også er 7 mio. kr. i administrative besparelser til regional udvikling.

Optimering af indkøb

Der budgetteres ikke med en besparelse på indkøb ligesom i foregående år, som kan bidrage til en udvidelse af det økonomiske råderum til nye prioriteringer. Det afspejler bl.a. markedssituationen med stigende priser, som gør det vanskeligt at opnå lavere priser på indkøb i forhold til den forudsatte prisregulering af varekøbet i regionens økonomi.

Effektiviseringsgevinster ifm. kvalitetsfundsbyggerierne

Det er i forbindelse med kvalitetsfundsbyggerierne forudsat, at der realiseres en række effektiviseringsgevinster. Staten forudsætter, at gevinsterne er realiseret året efter indflytning.

I Region Hovedstaden håndteres effektiviseringsgevinsterne budgetmæssigt således, at hospitalet råder fuldt over de gevinster, der kan realiseres, frem til et år efter indflytningen. De frigjorte midler kan således anvendes til at dække indflytningsudgifter, midlertidige udgifter i forbindelse med organisatoriske omlægninger og lignende.

Det efterfølgende år afleverer hospitalet halvdelen af de forudsatte effektiviseringsgevinster til fællesskabet.

I 2024 reduceres budgettet på Herlev og Gentofte Hospital samt i Region Hovedstadens Psykiatri. Midlerne føres tilbage til hospitalerne, som det tidligere er beskrevet.

3.2 Udgiftsoversigt

Budgettets nettodriftsudgifter på bevillingsområdeniveau fremgår af nedenstående oversigt med fordeling på løn, øvrig drift og indtægter. Bevillingsområderne gennemgås nærmere i kapitel 4.

Udgiftsbudget 2024

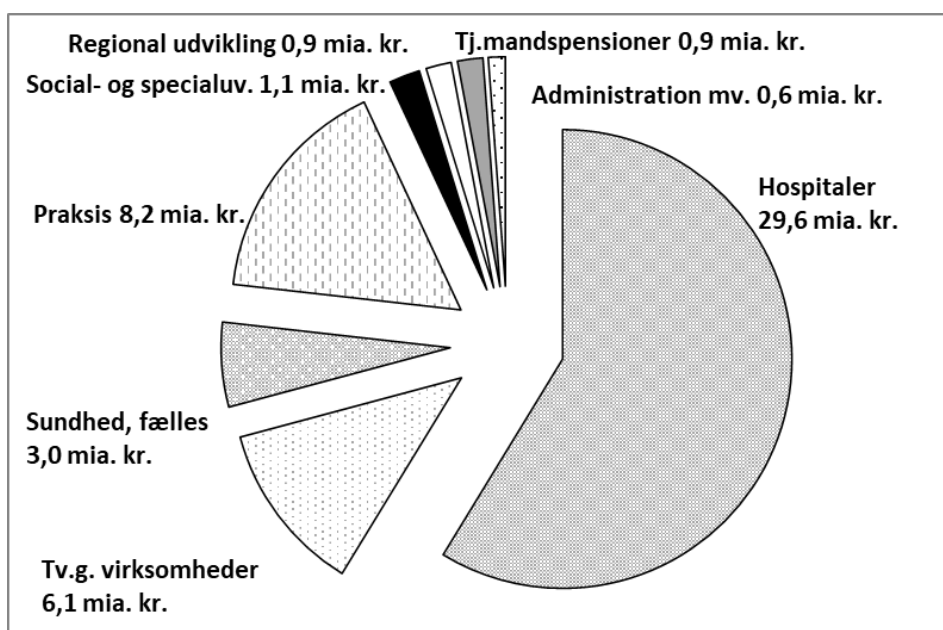
Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	Løn-udgifter	Øvrige drifts-udgifter	Drifts-udgifter i alt	Indtægter	Nettodrifts-udgifter
Hospitaler	20.558,6	9.024,9	29.583,4	-4.644,8	24.938,7
Amager og Hvidovre Hospital	2.489,4	793,9	3.283,2	-198,6	3.084,6
Bispebjerg og Frederiksberg Hospital	2.081,3	531,9	2.613,2	-144,2	2.469,0
Bornholms Hospital	358,2	135,1	493,3	-11,7	481,6
Hørlev og Gentofte Hospital	3.669,0	1.684,9	5.353,9	-339,8	5.014,0
Steno Diabetes Center Copenhagen	192,3	204,4	396,6	-189,4	207,3
Nordsjællands Hospital	2.198,9	580,3	2.779,2	-73,7	2.705,5
Region Hovedstadens Psykiatri	3.526,3	555,3	4.081,6	-169,1	3.912,6
Rigshospitalet	6.043,2	4.539,2	10.582,4	-3.518,3	7.064,1
Sundhedsområdet, fælles	2.724,2	6.358,7	9.082,9	-496,2	8.586,7
Region Hovedstadens Akutberedskab	402,0	723,1	1.125,1	-16,6	1.108,5
Region Hovedstadens Apotek	346,4	-44,9	301,5	-196,2	105,3
Center for IT og Medicoteknologi	630,6	1.239,9	1.870,5	-5,1	1.865,3
Center for HR og Uddannelse	960,3	222,7	1.183,0	-55,1	1.127,8
Center for Ejendomme	375,8	1.252,6	1.628,4	-65,4	1.562,9
Sygehusbehandling uden for regionen	0,0	719,5	719,5	0,0	719,5
Fælles driftsudgifter m.v.	9,1	2.245,8	2.254,9	-157,7	2.097,2
Praksisområdet	0,0	8.245,0	8.245,0	-15,6	8.229,4
Praksisområdet	0,0	8.245,0	8.245,0	-15,6	8.229,4
Social- og specialundervisningsområdet	923,7	166,2	1.089,9	-1.138,1	-48,2
Den Sociale Virksomhed	923,7	166,2	1.089,9	-1.138,1	-48,2
Regional udvikling	90,2	853,6	943,8	-49,1	894,7
Kollektiv trafik	0,0	614,3	614,3	-49,1	565,1
Miljøområdet	0,0	171,6	171,6	0,0	171,6
Øvrig regional udvikling	90,2	67,8	157,9	0,0	157,9
Administration	373,8	1.168,9	1.542,7	-529,9	1.012,7
Sundhedsområdet	359,9	1.117,0	1.476,9	-506,7	970,3
Socialområdet	7,4	27,6	35,0	-12,4	22,6
Regional udvikling	6,5	24,3	30,8	-10,9	19,9
Nettodriftsudgifter i alt	24.670,4	25.817,2	50.487,6	-6.873,6	43.614,0

4. Det samlede budget

4.1 Det samlede budget

Hvordan bruges pengene?

Bruttodriftsudgifter i Region Hovedstaden

Sundhedsområdet udgør hovedparten af budgettet med i alt netto 42,7 mia. kr. Sundhedsområdet er primært finansieret af et statsligt bloktilskud og kommunal medfinansiering.

På socialområdet er der et budget på 1,1 mia. kr. til at drive 19 tilbud. Området er fuldt finansieret af kommunal takstbetaling.

Der bruges 895 mio. kr. på det regionale udviklingsområde, heraf 565 mio. kr. på kollektiv trafik. De resterende midler er fordelt til miljøområdet, primært jordforureningsområdet med 172 mio. kr. og øvrig regional udvikling 158 mio. kr. Dertil kommer 66 mio. kr. til investeringer (letbanen). Det regionale udviklingsområde er finansieret af et statsligt bloktilskud og et udviklingsbidrag fra kommunerne.

Der anvendes ca. 928 mio. kr. til tjenestemandspensioner, hvoraf staten refunderer udgifterne for tjenestemænd fratrukt før 2007.

Til administration og en række fælles formål (ekskl. tjenestemandspensioner) er der afsat ca. 614 mio. kr.

På investeringsområdet er der afsat i alt 2,5 mia. kr. heraf 1,5 mia. kr. til byggerierne af de nye hospitaler (kvalitetsfondsbyggerierne) og 1,1 mia. kr. (netto) til øvrige byggerier på sundhedsområdet.

Hvordan er den samlede finansiering?

Regionens sundhedsudgifter er finansieret via statslige bloktilskud og kommunale bidrag med i alt 43,9 mia. kr.

Det regionale udviklingsområde er finansieret af et statsligt bloktilskud på 728 mio. kr. og et udviklingsbidrag fra kommunerne på 228 mio. kr.

Socialområdet er fuldt finansieret af kommunal takstbetaling.

Der er budgetteret med et forbrug af likvider/kassetæk på 122 mio. kr.

Der forventes en lånoptagelse på 393 mio. kr., og afdrag på lån med i alt 967 mio. kr. svarende til en nedbringelse af gælden med netto 574 mio. kr.

Der er i økonomiaftalen afsat en pulje til refinansiering af afdrag på 950 mio. kr., som regionerne kan søge. Der er som en teknisk forudsætning indarbejdet i budgetlægningen, at regionen opnår tilsagn om refinansiering svarende til bloktilskudsnøglen i 2024.

I den samlede oversigt på næste side er gengivet nettoudgiftsbudgettet for 2024 samt budgetoverslagsårene 2025-2027.

Udgiftsbudget 2024 med overslagsår 2025-2027

	B 2023	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	(2023-PL)				
Hospitaler	23.956,9	24.938,7	24.987,2	24.982,1	24.966,3
Amager og Hvidovre Hospital	2.989,2	3.084,6	3.084,3	3.076,4	3.075,1
Bispebjerg og Frederiksberg Hospital	2.348,6	2.469,0	2.466,1	2.462,4	2.458,8
Bornholms Hospital	452,0	481,6	482,5	481,6	481,7
Herlev og Gentofte Hospital	4.837,1	5.014,0	5.000,7	4.992,0	4.986,3
Steno Diabetes Center Copenhagen	185,2	207,3	207,3	207,3	207,3
Nordsjællands Hospital	2.593,0	2.705,5	2.703,1	2.698,4	2.694,0
Region Hovedstadens Psykiatri	3.675,7	3.912,6	3.964,1	3.991,2	4.003,0
Rigshospitalet	6.876,2	7.064,1	7.079,1	7.072,8	7.060,2
Sundhedsområdet, fælles	8.077,8	8.586,7	8.565,8	8.574,3	8.590,0
Region Hovedstadens Akutberedskab	1.067,5	1.108,5	1.110,1	1.110,1	1.110,1
Region Hovedstadens Apotek	96,4	105,3	105,9	106,6	106,6
Center for IT og Medicoteknologi	1.830,6	1.865,3	1.869,8	1.841,1	1.847,0
Center for HR og Uddannelse	1.094,1	1.127,8	1.122,1	1.113,1	1.112,5
Center for Ejendomme	1.537,9	1.562,9	1.581,5	1.581,2	1.581,0
Sygehusbehandling uden for regionen	700,9	719,5	719,5	719,5	719,5
Fælles driftsudgifter m.v.	1.750,5	2.097,2	2.056,8	2.102,5	2.113,2
Praksisområdet	7.678,6	8.229,4	8.227,8	8.226,4	8.226,4
Praksisområdet	7.678,6	8.229,4	8.227,8	8.226,4	8.226,4
Social- og specialundervisningsområdet	-39,0	-48,2	-48,2	-48,2	-48,2
Den Sociale Virksomhed	-39,0	-48,2	-48,2	-48,2	-48,2
Regional Udvikling	878,0	894,7	873,9	861,2	865,3
Kollektiv trafik	535,2	565,1	544,2	542,6	549,7
Miljøområdet	171,6	171,6	181,6	181,0	181,0
Øvrig regional udvikling	171,2	157,9	148,1	137,6	134,6
Administration	925,9	1.012,7	1.011,7	1.009,6	1.009,6
Sundhedsområdet	887,8	970,3	969,2	967,2	967,2
Socialområdet	19,7	22,6	22,6	22,6	22,6
Regional udvikling	18,4	19,9	19,9	19,8	19,8
Nettodriftsudgifter i alt	41.478,2	43.614,0	43.618,2	43.605,5	43.609,6
Investeringer					
Kvalitetsfondsmidler	1.268,9	1.466,0	2.624,8	1.503,9	141,1
Sundhedsområdet, øvrigt	953,6	1.050,0	1.170,3	1.170,3	1.170,3
Regional udvikling, øvrigt	59,0	66,0	66,0	80,0	80,0
Social- og specialundervisningsområdet	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0
Investeringsudgifter i alt	2.306,5	2.607,0	3.886,1	2.779,2	1.416,4
Nettodrifts- og investeringsudgifter i alt	43.784,7	46.221,0	47.504,3	46.384,7	45.026,0
Finansiering					
Finansiering, sundhed	-41.630,4	-43.900,8	-43.900,8	-43.900,8	-43.900,8
Finansiering, regional udvikling	-919,7	-955,9	-955,9	-955,9	-955,9
Ekstraordinært likviditetstilskud	0,0	-468,1	0,0	0,0	0,0
Renter	11,8	49,7	121,8	162,7	179,7
Forbrug af likvide aktiver	-266,5	-122,4	-386,1	-716,8	-755,4
Ændring, kort- og langfristede tilgodehavender	-1.165,7	-1.397,8	-2.522,5	-1.332,9	-129,3
Afdrag på lån	429,7	967,4	426,4	717,1	738,5
Lånoptagelse	-243,9	-393,2	-287,3	-358,1	-202,8
Finansiering i alt	-43.784,7	-46.221,0	-47.504,3	-46.384,7	-45.026,0

Grundlag for budgetlægningen

Det samlede budget er baseret på en vurdering af udviklingen i regionens udgifter i 2023, som de er vurderet i maj/juni 2023, og på baggrund af korrektionerne frem til og med 2. økonomirapport 2023 godkendt i regionsrådet samt resultaterne af økonomiforhandlingerne for 2024, som forelå med økonomiaftalen fra 26. maj 2023.

Budgettet er endvidere baseret på de beslutninger, der er konsekvens af tidligere års budgetaftaler.

Med de anførte beløb vil regionen overholde forudsætningerne i aftalen mellem Danske Regioner og regeringen om regionernes økonomi for 2024.

FAKTABOKS

Generelt

- Region Hovedstaden har pr. 1. januar 2023 i alt 1,9 mio. indbyggere og omfatter geografisk de 29 kommuner i hovedstadsområdet.
- Regionen har 41.500 fuldtidsansatte og et nettoudgiftsbudget på ca. 46,2 mia. kr.
- Region Hovedstadens styrende organ er regionsrådet, som har 41 folkevalgte medlemmer.
- Regionens administrative hovedsæde ligger i Hillerød.
- Regionens opgaver finansieres gennem bidrag fra staten og kommunerne.
- Regionernes opgaver og finansiering er opdelt i tre områder: Sundhed, social- og specialundervisningsområdet samt regional udvikling.

Sundhed

- Hospitalerne og psykiatrien i Region Hovedstaden skal primært betjene borgerne, som bor i regionens område.
- Flere hospitaler har specialiserede opgaver, hvor de betjener borgere uden for regionen – herunder også Grønland og Færøerne.
- Regionen samarbejder med kommunerne om den nære sundhed og genoptræning m.m. i de obligatoriske sundhedsaftaler, der er forankret i det regionale sundhedskoordinationsudvalg, hvor både regionen og kommunerne er repræsenteret og endvidere også repræsentanter for almen praksis.
- Region Hovedstadens praksissektor består af ca. 3.000 praktiserende læger, speciallæger, tandlæger, fysioterapeuter, kiropraktorer, psykologer og fodterapeuter samt apoteker. Heraf udgør de alment praktiserende læger samt speciallæger ca. 1.000.

Socialområdet

- Det sociale område er efter lovgivningen henlagt under kommunernes myndigheds- og finansieringsansvar, hvor Region Hovedstaden driver en række tilbud på området efter aftale med kommunerne.
- Region Hovedstaden har ansvaret for at drive de mest specialiserede lands- eller landsdelsdækkende undervisningstilbud for både børn, unge og voksne.
- Region Hovedstaden har efter aftale med kommunerne blandt andet ansvaret for at drive bo- og rehabiliteringstilbud til sindslidende, specialundervisning, aktivitets- og beskæftigelsestilbud, rådgivning, genoptræning, herberg, krisecentre, behandling samt sikrede afdelinger for unge.
- Regionen har tilbud inden for specialundervisning og specialpædagogisk bistand for personer med tale-, høre- eller synsvanskeligheder.

Regional Udvikling

- Region Hovedstaden dækker udgifter til en række regionale busruter, udgifter til lokalbanerne og en del af trafikskabet Movias fællesudgifter.
- De regionale udviklingsopgaver omfatter også kortlægning af jordforurening, oprensning af forurenede grunde og beskyttelse af overfladevand, samt godkendelser til råstofindvinding.
- Yderligere består den regionale udviklingsopgave af grøn omstilling og klimatilpasning, uddannelse, infrastruktur, udvikling af yderområder samt grænseoverskridende samarbejder.

5. Bevillingsområder

5.1 Amager og Hvidovre Hospital

Amager og Hvidovre Hospital blev fusioneret den 1. januar 2012. Hospitalet har aktivitet på hospitalsmatriklerne Amager, Hvidovre og Glostrup. Pr. 1. januar 2015 overgik de to hospitaler til at være ét bevillingsområde.

Amager og Hvidovre Hospital er akuthospital for planområde Syd. Planområdet omfatter kommunerne: Albertslund, Brøndby, Dragør, Glostrup, Hvidovre, Høje-Taastrup, Ishøj, Tårnby, Vallensbæk, og følgende bydele i Københavns Kommune; Amager Vest, Amager Øst, Valby og Vesterbro, i alt ca. 577.000 borgere. Hospitalet er dermed det akuthospital, som har det største optageområde.

Behandlingsopgaver

For planområde Syd varetager hospitalet akutte og planlagte funktioner inden for fx kirurgi, led- og knoglekirurgi, det medicinske område, lindrende behandling og kvinde-barn-sygdomme.

Hospitalet varetager også en række specialfunktioner inden for blandt andet kirurgi, mave-, tarm- og leversygdomme, infektionssygdomme samt børne- og ungesygdomme. Desuden er den diagnostiske enhed for planområde Syd beliggende her, ligesom regionens screeningsprogram for livmoderhalskræft ledes af hospitalet.

Hospitalets infektionsmedicinske afdeling varetager den østdanske beredskabsfunktion for behandling og isolation af patienter med smitsomme sygdomme.

Hospitalet har akutmodtagelse på Hvidovre-matriklen og en akutklinik og medicinsk afdeling på Amager-matriklen. Hospitalet har også ansvaret for akutklinikken på Rigshospitalet, Glostrup-matriklen.

Øvrige opgaver

Amager og Hvidovre Hospital løser særlige behandlings-, forsknings- og uddannelsesopgaver. Hospitalet bidrager til eller varetager grunduddannelsen for en række faggrupper, herunder sygepleje-, medicin-, jordemoder-, bioanalytiker-, ergo- og fysioterapeutstuderende samt social- og sundhedsassistent-, lægesekretær- og andre elever.

Hospitalet samarbejder med Københavns Universitet, Københavns Professionshøjskole og andre uddannelsesinstitutioner. Hospitalet har etableret en tværfaglig undervisningsenhed

med henblik på at styrke den kliniske og den teoretiske uddannelse særligt på grunduddannelsesområdet.

Fysiske rammer

Hospitalet har aktivitet på Italiensvej på Amager (Amager Hospital), på Kettegård Allé i Hvidovre (Hvidovre Hospital) og på Valdemar Hansens Vej i Glostrup (Glostrup Hospital). Der bygges Nyt Hospital Hvidovre, der omfatter både ombygninger af ambulatorier og sengebygninger i det eksisterende hospital samt etablering af et nyt byggeri med bl.a. en ny akutmodtagelse og kliniske afdelinger, der er integreret med og fungerer i sammenhæng med det eksisterende hospital. Det nye byggeri forventes klar til ibrugtagning i 2024.

Økonomi og aktivitet

Udgifts- og omkostningsbevilling - Amager og Hvidovre Hospital

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Lønudgifter	2.427,0	2.489,4	2.487,3	2.476,0	2.476,0
Øvrige driftsudgifter	756,5	793,9	795,7	799,0	797,7
Driftsudgifter i alt	3.183,5	3.283,2	3.282,9	3.275,0	3.273,6
Indtægter	-194,3	-198,6	-198,6	-198,6	-198,6
Nettodriftsudgifter	2.989,2	3.084,6	3.084,3	3.076,4	3.075,1
Forskydning i hensættelse til feriepenge	-2,5	-2,5	-2,5	-2,5	-2,5
Hensættelse til tjenestemandspension	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4
Lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	165,9	165,9	165,9	165,9	165,9
Omkostningselementer i alt	167,8	167,8	167,8	167,8	167,8
Omkostningsbevilling	3.156,9	3.252,4	3.252,1	3.244,2	3.242,8
Lokal investeringsramme	0,0	0,0	13,4	13,4	13,4

I tabellen ovenfor ses hospitalets samlede nettodriftsudgifter. Den samlede omkostningsbevilling udgøres af nettodriftsudgifterne tillagt værdien af omkostningselementerne: Forskydning i hensættelse til feriepenge, hensættelse til tjenestemandspension, lagerforskydning samt afskrivninger. I tabellen ses endvidere hospitalets investeringsramme.

Det har som følge af det lave anlægsloft været nødvendigt at suspendere hospitalernes lokale investeringsrammer i 2024.

I forhold til vedtaget budget 2023 sker der en række ændringer, jf. nedenstående tabel:

Budget 2023 (2023-P/L)	2.989,2
Korrektioner i 3. og 4. økonomirapport 2022	-31,8
Korrektioner i 1. og 2. økonomirapport 2023	15,3
Ændret virkning af budget 2023 korrektioner	-1,9
Pris- og lønfremskrivning	102,3
Nye korrektioner ved budget 2024	11,6
Budget 2024	3.084,6

Der videreføres som følge af tidligere beslutninger til og med 2. økonomirapport 2023 en række budgetændringer til budgettet for 2024 svarende til en reduktion på netto 16,5 mio. kr.

Ændret virkning af korrektioner i budget 2023 indebærer en reduktion på 1,9 mio. kr.

Budgettet forøges med 102,3 mio. kr., som følge af pris- og lønfremskrivning.

I forbindelse med budgetlægningen foretages yderligere en række ændringer, som netto øger budgettet med i alt 11,6 mio. kr. Heraf skal fremhæves:

- Tilførsel vedr. børne- og fødeområdet på 11,3 mio. kr.
- Tilførsel vedr. aktivitetsinitiativer på det kirurgiske område på 1,8 mio. kr.
- Reduktion vedr. administrative besparelser på 1,5 mio. kr.

Aktivitetsbudgettet for Amager og Hvidovre Hospital fremgår af tabellen nedenfor:

Aktivitetsbudget - Amager og Hvidovre Hospital	
<i>Somatisk sygehusbehandling</i>	<i>B 2024</i>
DRG-sygehusløb - antal	780.815
DRG-sygehusforløb - mio. kr.	3.666,2

5.2 Bispebjerg og Frederiksberg Hospital

Bispebjerg og Frederiksberg Hospital blev fusioneret den 1. januar 2012, men har fortsat aktivitet på to matrikler. Når det nye hospital på Bispebjerg Bakke er klar til ibrugtagning, skal aktiviteten på de to matrikler samles. Indtil det nye hospital står klar, navngives hospitalet Bispebjerg og Frederiksberg Hospital. Derefter vil det blive navngivet Bispebjerg Hospital. De to hospitaler har været ét bevillingsområde siden 1. januar 2013.

Bispebjerg Hospital er akuthospital for planområde Byen. Planområdet omfatter de københavnske bydele Bispebjerg, Brønshøj-Husum, Indre by, Nørrebro, Vanløse og Østerbro samt Frederiksberg Kommune, i alt ca. 461.000 borgere.

Behandlingsopgaver

For planområde Byen varetager hospitalet akutte og planlagte funktioner inden for fx kirurgi, led- og knoglekirurgi samt funktionerne på det medicinske område. I samarbejde med Rigshospitalet varetages patienter med hjerne- og nervesygdomme i planområderne Byen og Syd.

Hospitalet varetager også en række specialfunktioner inden for blandt andet lungesygdomme, hud-, allergi- og kønssygdomme, hjertesygdomme, kirurgi samt hjerne- og nervesygdomme. Desuden er den diagnostiske enhed for planområde Byen beliggende på hospitalet.

Bispebjerg Hospital har en afdeling for hud-, allergi- og kønssygdomme, der har et videncenter for sårheling, som betjener hele regionen.

Hospitalet varetager forebyggelse og udredning af arbejds- og miljøbetingede lidelser for hele regionen. Ligeledes er regionens Socialmedicinske Center beliggende på hospitalet. Desuden varetages den klinisk farmakologiske funktion for hele regionen, herunder den landsdækkende giftinformation, der rådgiver om alle former for forgiftninger.

Hospitalet har akutmodtagelse på Bispebjerg-matriklen og en akutklinik på Frederiksberg-matriklen.

Øvrige opgaver

Bispebjerg og Frederiksberg Hospital løser særlige behandlings-, forsknings- og uddannelsesopgaver. Hospitalet bidrager til og varetager grunduddannelsen for en række faggrupper, herunder sygepleje-, medicin-, radiograf-, bioanalytiker-, ergo- og fysioterapeutstuderende samt social- og sundhedsassistent-, lægesekretær- og andre elever.

Hospitalet samarbejder med Københavns Universitet, Københavns Professionshøjskole og andre institutioner på uddannelsesområdet. Hospitalet har etableret en tværprofessionel læringsenhed, der skal bidrage til grunduddannelse og kompetenceudvikling på hospitalet, herunder et øget fokus på tværprofessionalitet.

Fysiske rammer

Hospitalet har aktivitet på Bispebjerg Bakke (Bispebjerg Hospital) og på Nordre Fasanvej (Frederiksberg Hospital). Når hospitalerne fysisk fusioneres, skal det nuværende Frederiksberg Hospital lukkes.

Der bygges Nyt Hospital Bispebjerg, der omfatter etablering af ny Laboratorie- og Logistikbygning og Akuthus samt renovering og ombygning af det eksisterende hospital. Laboratorie- og Logistikbygningen blev taget i brug i 2018. De nye fysiske rammer bygges i etaper, der samlet forventes færdige i 2027.

Økonomi og aktivitet

Udgifts- og omkostningsbevilling - Bispebjerg og Frederiksberg Hospital

	B 2023	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	(2023-P/L)				
Lønudgifter	2.005,9	2.081,3	2.078,4	2.074,2	2.073,5
Øvrige driftsudgifter	485,4	531,9	531,9	532,3	528,8
Driftsudgifter i alt	2.491,3	2.613,2	2.610,3	2.606,5	2.602,3
Indtægter	-142,7	-144,2	-144,2	-144,2	-143,5
Nettodriftsudgifter	2.348,6	2.469,0	2.466,1	2.462,4	2.458,8
Forskydning i hensættelse til feriepenge	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9
Hensættelse til tjenestemandspension	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
Lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	75,0	75,0	75,0	75,0	75,0
Omkostningselementer i alt	88,9	88,9	88,9	88,9	88,9
Omkostningsbevilling	2.437,5	2.557,9	2.555,0	2.551,2	2.547,7
Lokal investeringsramme	0,0	0,0	11,1	11,1	11,1

I tabellen ovenfor ses hospitalets samlede nettodriftsudgifter. Den samlede omkostningsbevilling udgøres af nettodriftsudgifterne tillagt værdien af omkostningselementerne: Forskydning i hensættelse til feriepenge, hensættelse til tjenestemandspension, lagerforskydning samt afskrivninger. I tabellen ses endvidere hospitalets investeringsramme.

Det har som følge af det lave anlægsloft været nødvendigt at suspendere hospitalernes lokale investeringsrammer i 2024.

I forhold til vedtaget budget 2023 sker der en række ændringer, jf. nedenstående tabel:

Budget 2023 (2023-P/L)	2.348,6
Korrektioner i 3. og 4. økonomirapport 2022	0,6
Korrektioner i 1. og 2. økonomirapport 2023	30,8
Ændret virkning af budget 2023 korrektioner	-0,3
Pris- og lønfremskrivning	82,4
Nye korrektioner ved budget 2024	6,9
Budget 2024	2.469,0

Der videreføres som følge af tidligere beslutninger til og med 2. økonomirapport 2023 en række budgetændringer til budgettet for 2024 svarende til en tilførsel på netto 31,4 mio. kr.

Ændret virkning af korrektioner i budget 2023 indebærer en reduktion på 0,3 mio. kr.

Budgettet forøges med 82,4 mio. kr. som følge af pris- og lønfremskrivning.

I forbindelse med budgetlægningen foretages yderligere en række ændringer, som netto øger budgettet med i alt 6,4 mio. kr. Heraf skal fremhæves:

- Tilførsel vedr. børne- og fødeområdet på 4,1 mio. kr.
- Tilførsel vedr. aktivitetsinitiativer på det kirurgiske område på 2,9 mio. kr.
- Reduktion vedr. administrative besparelser på 1,5 mio. kr.

I forbindelse med andenbehandlingen af budgettet er det besluttet at tilføre hospitalet 0,5 mio. kr. i 2024 og 2025 til styrkelse af flexklinikken herunder sociale fodterapeuter.

Aktivitetsbudgettet for Bispebjerg og Frederiksberg Hospital fremgår af tabellen nedenfor.

Aktivitetsbudget - Bispebjerg og Frederiksberg Hospital	
<i>Somatisk sygehusbehandling</i>	<i>B 2024</i>
DRG-sygehusløb - antal	587.749
DRG-sygehusforløb - mio. kr.	2.842,4

5.3 Bornholms Hospital

Bornholms Hospital indtager en særstatus i Region Hovedstaden på grund af de geografiske forhold.

Bornholms Hospital betjener øens faste befolkning, i alt ca. 40.000 borgere, samt turister og andre besøgende, ca. 600.000 personer årligt.

Behandlingsopgaver

Bornholms Hospital har en akutmodtagelse. Desuden tilbyder hospitalet behandling på en række områder inden for kirurgi og medicin og varetager fødsler for Bornholm.

Bornholms Hospital varetager selv de fleste funktioner på hovedfunktionsniveau. Med henblik på at sikre, at så mange patientforløb som muligt kan varetages på Bornholms Hospital, er der etableret et tæt samarbejde med regionens øvrige hospitaler. Desuden varetager særligt Rigshospitalet og Bispebjerg og Frederiksberg Hospital de hoved- og specialfunktioner, som ikke kan varetages på Bornholm. For nogle funktioner sikres den lægelige bemanning på Bornholms Hospital ved samarbejdsaftaler og konsulentfunktioner, ligesom hospitalet anvender telemedicin til en række opgaver. Der er igangsat et arbejde med at robustgøre Bornholms Hospital gennem etablering af et partnerskab med Bispebjerg og Frederiksberg Hospital.

Øvrige opgaver

Bornholms Hospital løser særlige behandlings-, forsknings- og uddannelsesopgaver. Hospitalet bidrager til eller varetager grunduddannelsen for en række faggrupper, herunder hører fx sygepleje-, medicin-, jordemoder, radiograf-, bioanalytiker-, ergo- og fysioterapeutstuderende samt social- og sundhedsassistent-, lægesekretær- og andre elever som portører, falckreddere og paramedicinere.

Hospitalet samarbejder med forskellige institutioner på uddannelsesområdet og har formuleret en uddannelsesstrategi, som skal sikre et unikt tværfagligt uddannelsesgrundlag, hvor nærheden og den geografiske afgrænsning åbner op for særlige, brede og generelle læringsmuligheder.

Fysiske rammer

Hospitalet har aktivitet på Ullasvej i Rønne.

Økonomi og aktivitet

Udgifts- og omkostningsbevilling - Bornholms Hospital

	B 2023	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	(2023-P/L)				
Lønudgifter	343,3	358,2	357,0	355,9	355,9
Øvrige driftsudgifter	120,0	135,1	137,2	137,5	137,5
Driftsudgifter i alt	463,3	493,3	494,2	493,3	493,4
Indtægter	-11,3	-11,7	-11,7	-11,7	-11,7
Nettodriftsudgifter	452,0	481,6	482,5	481,6	481,7
Forskydning i hensættelse til feriepenge	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Hensættelse til tjenestemandspension	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	23,1	23,1	23,1	23,1	23,1
Om kostningselementer i alt	25,5	25,5	25,5	25,5	25,5
Om kostningsbevilling	477,4	507,1	508,0	507,1	507,2
Lokal investeringsramme	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

I tabellen ovenfor ses hospitalets samlede nettodriftsudgifter. Den samlede omkostningsbevilling udgøres af nettodriftsudgifterne tillagt værdien af omkostningselementerne: Forskydning i hensættelse til feriepenge, hensættelse til tjenestemandspension, lagerforskydning samt afskrivninger. I tabellen ses endvidere hospitalets investeringsramme.

Det har som følge af det lave anlægsloft været nødvendigt at suspendere hospitalernes lokale investeringsrammer i 2024.

I forhold til vedtaget budget 2023 sker der en række ændringer, jf. nedenstående tabel:

Budget 2023 (2023-P/L)	452,0
Korrektioner i 3. og 4. økonomirapport 2022	1,6
Korrektioner i 1. og 2. økonomirapport 2023	4,4
Ændret virkning af budget 2023 korrektioner	0,0
Pris- og lønfremskrivning	15,7
Nye korrektioner ved budget 2024	7,9
Budget 2024	481,6

Der videreføres som følge af tidligere beslutninger til og med 2. økonomirapport 2023 en række budgetændringer til budgettet for 2024 svarende til en tilførsel på netto 6,0 mio. kr.

Ændret virkning af korrektioner i budget 2023 indebærer en tilførsel på 0,0 mio. kr.

Budgettet forøges med 15,7 mio. kr. som følge af pris- og lønfremskrivning.

I forbindelse med budgetlægningen foretages yderligere en række ændringer, som øger budgettet med i alt 3,9 mio. kr. Heraf skal fremhæves:

- Tilførsel vedr. moms på rejser på 2,0 mio. kr.
- Tilførsel vedr. børne- og fødeområdet på 1,1 mio. kr.
- Tilførsel vedr. aktivitetsinitiativer på det kirurgiske område på 1,3 mio. kr.
- Reduktion vedr. administrative besparelser på 0,5 mio. kr.

I forbindelse med andenbehandlingen af budgettet er det besluttet at tilføre hospitalet 4,0 mio. kr. i 2024 stigende til 6,0 mio. kr. fra 2025 og 6,2 mio. kr. fra 2027 til styrket sundhedstilbud på Bornholm ved at etablere et partnerskab mellem Bornholms Hospital og Bispebjerg og Frederiksberg Hospital, som skal sikre øget lægelig bemanding på Bornholms Hospital.

Aktivitetsbudgettet for Bornholms Hospital fremgår af tabellen nedenfor:

Aktivitetsbudget - Bornholms Hospital	
<i>Somatisk sygehusbehandling</i>	<i>B 2024</i>
DRG-sygehusløb - antal	95.798
DRG-sygehusforløb - mio. kr.	432,7

5.4 Herlev og Gentofte Hospital

Herlev og Gentofte Hospital blev fusioneret og overgik til at være ét bevillingsområde d. 1. januar 2015. Hospitalet har aktivitet på hospitalsmatriklerne Herlev og Gentofte.

Herlev og Gentofte Hospital er akuthospital for planområde Midt. Planområdet omfatter kommunerne: Ballerup, Egedal, Furesø, Gentofte, Gladsaxe, Herlev, Lyngby-Taarbæk, Rudersdal og Rødovre, i alt ca. 464.000 borgere.

Behandlingsopgaver

For planområde Midt varetager hospitalet akutte og planlagte funktioner inden for fx kirurgi, led- og knoglekirurgi, hjerne- og nervesygdomme, det medicinske område og kvinde-barnsygdomme.

Hospitalet er udviklingshospital for planlagt kirurgi på Gentofte-matriklen.

Hospitalet varetager også en række specialfunktioner inden for blandt andet lungesygdomme, børne- og ungesygdomme, urinsvejskirurgi, brystkirurgi og plastikkirurgi. Herudover huser hospitalet den diagnostiske enhed for planområde Midt.

Hospitalet har desuden en Hud- og Allergiafdeling, der har en stærk profil i forhold til allergisygdomme. Afdelingen omfatter blandt andet Videncenter for Allergi.

Hospitalet varetager brystkirurgi for hele regionen, der primært er kirurgisk behandling af brystkræftpatienter, varetager mammariologi (billeddiagnostik af brystet) og leder regionens brystkræftscreeningsprogram.

Herlev og Gentofte Hospital har (som et af landets kræftcentre) en markant profil på kræftområdet med blandt andet døgn-dækkende billeddiagnostiske undersøgelser, akutte operationsfaciliteter og stråleterapienhed.

Hospitalet har akutmodtagelse på Herlev-matriklen og en akutklinik og medicinsk afdeling på Gentofte-matriklen.

Øvrige opgaver

Herlev Hospital løser særlige behandlings-, forsknings- og uddannelsesopgaver. Hospitalet bidrager til eller varetager grunduddannelsen for en række faggrupper, herunder sygepleje-, medicin-, jordemoder-, bioanalytiker-, ergo- og fysioterapeutstuderende samt social- og sundhedsassistent-, lægesekretær- og andre elever.

Hospitalet samarbejder med Københavns Universitet, Københavns Professionshøjskole og andre uddannelsesinstitutioner. Hospitalet har oprettet et Simulationscenter, der varetager træning af ansatte og studerende. Hospitalets forskningsmæssige indsatsområder omfatter blandt andet translationel inflammations- og klinisk cancerforskning.

Fysiske rammer

Hospitalet har aktivitet på Borgmester Ib Juuls Vej i Herlev (Herlev Hospital) og på Gentofte Hospitalsvej i Gentofte (Gentofte Hospital).

Der bygges Nyt Hospital Herlev, der omfatter opførelse af et Kvinde-Barn-Center, et nyt Akuthus, en ny sterilcentral samt udvidelse af den eksisterende servicebygning og kapel. Kvinde-Barn-Center og nyt Akuthus er taget i brug i 2022.

Økonomi og aktivitet

Udgifts- og omkostningsbevilling - Herlev og Gentofte Hospital

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Lønudgifter	3.544,8	3.669,0	3.664,0	3.653,1	3.653,1
Øvrige driftsudgifter	1.594,6	1.684,9	1.676,6	1.678,7	1.673,0
Driftsudgifter i alt	5.139,4	5.353,9	5.340,6	5.331,8	5.326,1
Indtægter	-302,3	-339,8	-339,8	-339,8	-339,8
Nettodriftsudgifter	4.837,1	5.014,0	5.000,7	4.992,0	4.986,3
Forskydning i hensættelse til feriepenge	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8
Hensættelse til tjenestemandspension	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4
Lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	240,0	240,0	240,0	240,0	240,0
Omkostningselementer i alt	248,2	248,2	248,2	248,2	248,2
Omkostningsbevilling	5.085,3	5.262,3	5.249,0	5.240,2	5.234,5
Lokal investeringsramme	0,0	0,0	11,7	11,7	11,7

I tabellen ovenfor ses hospitalets samlede nettodriftsudgifter. Den samlede omkostningsbevilling udgøres af nettodriftsudgifterne tillagt værdien af omkostningselementerne: Forskydning i hensættelse til feriepenge, hensættelse til tjenestemandspension, lagerforskydning samt afskrivninger. I tabellen ses endvidere hospitalets investeringsramme.

Det har som følge af det lave anlægsloft været nødvendigt at suspendere hospitalernes lokale investeringsrammer i 2024.

I forhold til vedtaget budget 2023 sker der en række ændringer, jf. nedenstående tabel:

Budget 2023 (2023-P/L)	4.837,1
Korrektioner i 3. og 4. økonomirapport 2022	-5,6
Korrektioner i 1. og 2. økonomirapport 2023	6,0
Ændret virkning af budget 2023 korrektioner	-0,8
Pris- og lønfremskrivning	164,6
Nye korrektioner ved budget 2024	12,9
Budget 2024	5.014,0

Der videreføres som følge af tidligere beslutninger til og med 2. økonomirapport 2023 en række budgetændringer til budgettet for 2024 svarende til en tilførsel på netto 0,4 mio. kr.

Ændret virkning af korrektioner i budget 2023 indebærer en reduktion på 0,8 mio. kr.

Budgettet forøges med 164,6 mio. kr. som følge af pris- og lønfremskrivning.

I forbindelse med budgetlægningen foretages yderligere en række ændringer, som øger budgettet med i alt 12,9 mio. kr. Heraf skal fremhæves:

- Tilførsel vedr. børne- og fødeområdet på 10,9 mio. kr.
- Tilførsel vedr. aktivitetsinitiativer på det kirurgiske område på 4,0 mio. kr.
- Reduktion vedr. administrative besparelser på 2,0 mio. kr.
- Bevillingen er reduceret med 82,8 mio. kr. vedr. effektiviseringsgevinster som følge af kvalitetsfundsprojekt. Midlerne er tilbageført til hospitalet, så budgettet er netto uændret.

Aktivitetsbudgettet for Herlev og Gentofte Hospital fremgår af tabellen nedenfor:

Aktivitetsbudget - Herlev og Gentofte Hospital	
<i>Somatisk sygehusbehandling</i>	<i>B 2024</i>
DRG-sygehusløb - antal	1.323.855,6
DRG-sygehusforløb - mio. kr.	6.451,3

I tilknytning til Herlev og Gentofte Hospital er Steno Diabetes Center Copenhagen etableret.

5.4.1 Steno Diabetes Center Copenhagen

Steno Diabetes Center blev overtaget af Region Hovedstaden d. 1. januar 2017 og er navngivet Steno Diabetes Center Copenhagen (SDCC). Det nybyggede center på Herlev-matriklen blev indviet i november 2021.

Behandlingsopgaver

Steno Diabetes Center Copenhagen varetager behandling af diabetes og forskning på området sammen med andre hospitaler i Region Hovedstaden. Centret varetager ambulante funktioner for hele regionen, herunder behandling af personer med ny-konstatert type 1-diabetes og særligt for planområde Midt.

Størstedelen af diabetesbehandlingen varetages på hovedfunktionsniveau, men centret varetager også specialfunktioner. Centret indgår i et samarbejde med Rigshospitalet om behandling af gravide med diabetes.

Klinisk forskning

SDCC skal være med til at skabe et markant samlet løft og en stærkere sammenhæng i forskningsindsatsen på tværs af kliniske og basale forskningsmiljøer på hospitaler, universiteter og professionshøjskoler i regionen. SDCC fokuserer på forskning i klinisk epidemiologi, patofysiologi, systemmedicin, kliniske studier, sundhedsteknologi og tværfaglig klinisk forskning, og resultaterne herfra skal implementeres i behandlingen på SDCC og i forebyggelsen af diabetes generelt.

Øvrige opgaver

Centret skal være drivkraften i et klinisk samarbejde om behandling og forebyggelse af diabetes, der understøttes af stærke miljøer inden for klinisk diabetesforskning, sundhedsfremmeforskning samt uddannelse af patienter, pårørende og sundhedsprofessionelle.

Centret har en regional funktion i forhold til at udvikle og løfte den samlede diabetesindsats i Region Hovedstaden, både på hospitaler, hos praktiserende læger og i kommuner.

Fysiske rammer

Der er bygget et nyt Steno Diabetes Center Copenhagen på Herlev-matriklen i samarbejde mellem Region Hovedstaden og Novo Nordisk Fonden. Det nye byggeri blev taget i brug ultimo 2021.

Økonomi og aktivitet

Udgifts- og omkostningsbevilling - Steno Diabetes Center Copenhagen

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Lønudgifter	190,2	192,3	192,3	192,4	192,4
Øvrige driftsudgifter	183,2	204,4	204,4	204,4	204,4
Driftsudgifter i alt	373,4	396,6	396,6	396,7	396,7
Indtægter	-188,2	-189,4	-189,4	-189,5	-189,5
Nettodriftsudgifter	185,2	207,3	207,3	207,3	207,3
Forskydning i hensættelse til feriepenge	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Hensættelse til tjenestemandspension	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omkostningselementer i alt	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
Omkostningsbevilling	186,8	208,9	208,9	208,9	208,9
Lokal investeringsramme	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Aktivitetsområder - Rammebevilling

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Standardbehandling	196,2	219,5	219,5	219,5	219,5
Driftsudgifter i alt	196,2	219,5	219,5	219,5	219,5
Indtægter	-11,0	-12,2	-12,2	-12,2	-12,2
Nettodriftsudgifter	185,2	207,3	207,3	207,3	207,3

Aktivitetsområder- Eksterne midler

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Supplerende behandling	78,9	78,9	78,9	78,9	78,9
Klinisk forskning	50,6	50,6	50,6	50,6	50,6
Sundhedsfremme og forebyggelse	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Uddannelse	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Strategisk ledelsespulje	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
Drift og service	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8
Engangsomkostninger i transitionsperioden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Driftsudgifter i alt	177,2	177,2	177,2	177,3	177,3
Indtægter	-177,2	-177,2	-177,2	-177,3	-177,3
Nettodriftsudgifter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

I tabellen ovenfor ses hospitalets samlede nettodriftsudgifter. Den samlede omkostningsbevilling udgøres af nettodriftsudgifterne tillagt værdien af omkostningselementerne: Forskydning i hensættelse til feriepenge, hensættelse til

tjenestemandspension, lagerforskydning samt afskrivninger. I tabellen ses endvidere hospitalets investeringsramme.

I forhold til vedtaget budget 2023 sker der en række ændringer, jf. nedenstående tabel:

Budget 2023 (2023-P/L)	185,2
Korrektioner i 3. og 4. økonomirapport 2022	0,0
Korrektioner i 1. og 2. økonomirapport 2023	15,8
Ændret virkning af budget 2023 korrektioner	0,0
Pris- og lønfremskrivning	6,4
Nye korrektioner ved budget 2024	-0,2
Budget 2024	207,3

Der videreføres som følge af tidligere beslutninger til og med 2. økonomirapport 2023 en række budgetændringer til budgettet for 2024 svarende til en tilførsel på netto 15,8 mio. kr.

Ændret virkning af korrektioner i budget 2023 indebærer en tilførsel på 0,0 mio. kr.

Budgettet forøges med 6,4 mio. kr. som følge af pris- og lønfremskrivning.

I forbindelse med budgetlægningen foretages yderligere ændringer, som reducerer budgettet med i alt 0,2 mio. kr. Heraf skal fremhæves:

- Reduktion vedr. administrative besparelser på 0,2 mio. kr.

Novo Nordisk Fonden finansierer udgifter til forskningsopgaver, sundhedsfremme og forebyggelse af diabetes, samt uddannelse af patienter, pårørende og sundhedsprofessionelle. Centret er etableret med enheder for hvert aktivitetsområde. Fondsfinansieringen udgør i alt 177,2 mio. kr.

Aktivitetsbudgettet for Steno Diabetes Center fremgår af tabellen nedenfor:

Aktivitetsbudget - Steno Diabetes Center Copenhagen	
<i>Somatisk sygehusbehandling</i>	<i>B 2024</i>
DRG-sygehusløb - antal	74.847
DRG-sygehusforløb - mio. kr.	194,6

5.5 Nordsjællands Hospital

Nordsjællands Hospital blev etableret i februar 2013 som en fusion af Hillerød Hospital, Frederikssund Hospital og Helsingør Hospital (lukket i 2013), og overgik til at være ét bevillingsområde. Hospitalet har aktivitet på hospitalsmatriklerne Hillerød og Frederikssund samt i sundhedshuset i Helsingør.

Når Nyt Hospital Nordsjælland er færdigbygget, skal aktiviteten i Hillerød og Frederikssund samles her, og der etableres et sundhedshus med akutklinik i Frederikssund.

Nordsjællands Hospital er akuthospital for planområde Nord. Planområdet omfatter kommunerne: Allerød, Fredensborg, Frederikssund, Halsnæs, Gribskov, Helsingør, Hillerød samt Hørsholm, i alt ca. 326.000 borgere.

Behandlingsopgaver

For planområde Nord varetager hospitalet akutte og planlagte funktioner inden for fx kirurgi, led- og knoglekirurgi, hjerne- og nervesygdomme, det medicinske område, og kvinde-barn-området. Desuden varetager hospitalet øre-, næse- og halskirurgi inkl. høresygdomme for planområde Midt og Nord.

Hospitalet varetager også en række specialfunktioner inden for blandt andet led- og knoglekirurgi, kræftsygdomme (medicinsk behandling), øre-, næse- og halskirurgi samt børne- og ungesygdomme. Herudover er den diagnostiske enhed for planområde Nord beliggende på hospitalet.

Nordsjællands Hospital har akutmodtagelse på matriklen i Hillerød og akutklinikker i Helsingør og Frederikssund.

Nordsjællands Hospital leder endvidere genoptræningscentret Montebello, som geografisk er placeret i Spanien, hvortil patienter fra hele landet kan henvises.

Øvrige opgaver

Nordsjællands Hospital løser særlige behandlings-, forsknings- og uddannelsesopgaver. Hospitalet bidrager til eller varetager grunduddannelsen for en række faggrupper, herunder sygepleje-, medicin-, jordemoder-, bioanalytiker-, ergo- og fysioterapeutstuderende samt social- og sundhedsassistent-, lægesekretær- og andre elever.

Hospitalet samarbejder med Københavns Universitet, Københavns Professionshøjskole, produktionsskoler og andre institutioner på uddannelsesområdet. Nordsjællands Hospital har blandt andet etableret en simulationsenhed (SimNord), hvor der afholdes både interne og eksterne kurser på præ- og postgraduat-niveau.

Fysiske rammer

Hospitalet har aktivitet på Dyrehavevej i Hillerød og Frederikssundsvej i Frederikssund, samt i sundhedshuset i Muregade i Helsingør.

Der bygges Nyt Hospital Nordsjælland, der er et helt nyt hospital i den kommende bydel Favrholm i Hillerød. Det skal rumme ca. 20 kliniske funktioner, herunder medicinske og kirurgiske afdelinger og en ny akutmodtagelse. Ved ibrugtagelsen af nybyggeriet sammenlægges de eksisterende hospitalsmatrikler i Hillerød og Frederikssund til et nyt moderne hospital, der forventes indflytningsklart i slutningen af 2026.

Inden hospitalsfunktionen i Frederikssund lukkes, skal der etableres et sundhedshus med en akutklinik i Frederikssund.

Økonomi og aktivitet

Udgifts- og omkostningsbevilling - Nordsjællands Hospital

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-PL)	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Lønudgifter	2.113,8	2.198,9	2.196,5	2.190,0	2.190,0
Øvrige driftsudgifter	550,1	580,3	580,3	582,1	577,7
Driftsudgifter i alt	2.664,0	2.779,2	2.776,8	2.772,1	2.767,7
Indtægter	-71,0	-73,7	-73,7	-73,7	-73,7
Nettodriftsudgifter	2.593,0	2.705,5	2.703,1	2.698,4	2.694,0
Forskydning i hensættelse til feriepenge	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5
Hensættelse til tjenestemandspension	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2
Lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Omkostningselementer i alt	125,7	125,7	125,7	125,7	125,7
Omkostningsbevilling	2.718,7	2.831,2	2.828,8	2.824,1	2.819,7
Lokal investeringsramme	0,0	0,0	2,8	2,8	2,8

I tabellen ovenfor ses hospitalets samlede nettodriftsudgifter. Den samlede omkostningsbevilling udgøres af nettodriftsudgifterne tillagt værdien af omkostningselementerne: Forskydning i hensættelse til feriepenge, hensættelse til tjenestemandspension, lagerforskydning samt afskrivninger. I tabellen ses endvidere hospitalets investeringsramme.

Det har som følge af det lave anlægsloft været nødvendigt at suspendere hospitalernes lokale investeringsrammer i 2024.

I forhold til vedtaget budget 2023 sker der en række ændringer, jf. nedenstående tabel:

Budget 2023 (2023-P/L)	2.593,0
Korrektioner i 3. og 4. økonomirapport 2022	2,7
Korrektioner i 1. og 2. økonomirapport 2023	13,8
Ændret virkning af budget 2023 korrektioner	-1,1
Pris- og lønfremskrivning	90,2
Nye korrektioner ved budget 2024	7,0
Budget 2024	2.705,5

Der videreføres som følge af tidligere beslutninger til og med 2. økonomirapport 2023 en række budgetændringer til budgettet for 2024 svarende til en tilførsel på netto 16,5 mio. kr.

Ændret virkning af korrektioner i budget 2023 indebærer en reduktion på 1,1 mio. kr.

Budgettet forøges med 90,2 mio. kr. som følge af pris- og lønfremskrivning.

I forbindelse med budgetlægningen foretages yderligere en række ændringer, som øger budgettet med i alt 7,0 mio. kr. Heraf skal fremhæves:

- Tilførsel vedr. børne- og fødeområdet på 6,5 mio. kr.
- Tilførsel vedr. aktivitetsinitiativer på det kirurgiske område på 2,0 mio. kr.
- Reduktion vedr. administrative besparelser på 1,5 mio. kr.

Aktivitetsbudgettet for Nordsjællands Hospital fremgår af tabellen nedenfor:

Aktivitetsbudget - Nordsjællands Hospital	
<i>Somatisk sygehusbehandling</i>	<i>B 2024</i>
DRG-sygehusløb - antal	635.609
DRG-sygehusforløb - mio. kr.	3.360,0

5.6 Region Hovedstadens Psykiatri

Psykiatri og børne- og ungdomspsykiatri er organiseret som ét hospital i Region Hovedstaden og benævnt Region Hovedstadens Psykiatri.

Region Hovedstadens Psykiatri udreder og behandler borgere med psykisk sygdom, der ikke kan varetages hos praktiserende læge, speciallæge eller psykolog.

Psykiatrien har gennemgået en omstilling mod øget akut og intensiv ambulant behandling samt en omlægning fra åbne til intensive senge. De ambulante akutte og udgående funktioner skal forebygge indlæggelser samt sikre behandling i nærmiljøet. Samtidig er antallet af patienter øget markant siden 2009, hvilket blandt andet er muliggjort ved en generel udbygning af den ambulante kapacitet samt harmonisering af tilbuddene, herunder introduktion af pakkeforløb. Der arbejdes med at inddrage brugere og pårørende i beslutningsprocesser og at skabe en recovery-orienteret kultur, hvor der tages udgangspunkt i den psykiatriske patients egne ressourcer, ønsker og mål. Endelig arbejdes der på at få en ensartet og høj kvalitet i behandlingen, herunder at nedbringe brugen af tvang.

Behandlingsopgaver

Voksenpsykiatri

Voksenpsykiatri varetages på otte psykiatriske centre i regionen. Psykiatrien er i lighed med somatikken inddelt i fire planområder, og der er stort sammenfald mellem de somatiske hospitaler og de psykiatriske centres optageområder. Det understøtter samarbejdet mellem de somatiske hospitaler og psykiatrien samt mellem kommunerne og de psykiatriske centre. Hermed sikres sammenhængende tilbud til især de psykiatriske patienter, som har behov for en koordineret indsats.

Der er døgnåbne psykiatriske akutmodtagelser med u-visiteret adgang på følgende fem centre:

- Psykiatrisk Center Amager
- Psykiatrisk Center Ballerup
- Psykiatrisk Center Glostrup
- Psykiatrisk Center København
- Psykiatrisk Center Nordsjælland

På Bornholm varetages den akutte psykiatri af somatisk akutmodtagelse.

Retspsykiatriske patienter adskiller sig fra de øvrige psykiatriske patienter ved at have en dom til behandling. De retspsykiatriske funktioner i psykiatrien betjener borgerne i hele regionen.

Psykoteraapeutisk Center Stolpegård varetager behandling af borgere fra hele regionen, dog primært fra planområde Midt, og behandler patienter med ikke-psykotiske lidelser som angst, personlighedsforstyrrelser og psykiske vanskeligheder, der knytter sig til traumer.

Børne- og ungdomspsykiatri

Børne- og ungdomspsykiatrien, som dækker patienter i aldersgruppen 0-17 år, er samlet i ét Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center. Der er retspsykiatrisk funktion for unge på afdelingen i Glostrup.

Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center betjener alle kommuner i Region Hovedstaden. Funktionerne i Glostrup og Bispebjerg varetager ambulante behandling og indlæggelser, mens funktionen i Hillerød alene varetager ambulante behandling.

Ambulatorierne i Hillerød betjener Bornholm, hvor der er et børne- og ungdomspsykiatrisk ambulatorium, og har konsulentfunktioner for Bornholm for psykisk syge børn og unge. Endvidere servicere Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center Grønland og Færøerne.

Akutafdelingen for børne- og ungdomspsykiatri er beliggende i Glostrup.

Børne- og ungdomspsykiatrien er godkendt til at varetage alle funktioner på hoved- og specialfunktionsniveau. Desuden varetages enkelte højt specialiserede funktioner for hele landet.

Øvrige opgaver

Region Hovedstadens Psykiatri løser særlige behandlings-, forsknings- og uddannelsesopgaver og yder blandt andet psykiatrisk tilsyn på de somatiske afdelinger. Hospitalet bidrager til (eller varetager grunduddannelsen for) en række faggrupper, bl.a. sygepleje- og medicinstuderende samt fx social- og sundhedsassistent-, lægesekretær- og køkkenassistentelever.

Fysiske rammer

De psykiatriske centre er placeret geografisk spredt i Region Hovedstaden og for Psykiatrisk Center Sct. Hans' vedkommende i Roskilde, Region Sjælland. Der er psykiatriske centre i Ballerup, Glostrup (med afsnit i Brøndby og Glostrup), København (med afsnit på Østerbro, Frederiksberg, Bispebjerg og Gentofte), Nordsjælland (med afsnit i henholdsvis Hillerød, Frederikssund og Helsingør), på Amager, på Bornholm, Psykiatrisk Center Sct. Hans i Roskilde og Psykoteraapeutisk Center Stolpegård i Gentofte. Hertil kommer ambulante funktioner i flere andre kommuner og københavnske bydele.

Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center har afsnit i Hillerød, Glostrup, København og på Bornholm.

I psykiatrien bygges nye fysiske rammer, der passer til nye behandlingsmetoder, og som vil sikre bedre sammenhæng på tværs af psykiatrien. Byggerierne omfatter Ny Retspsykiatri Sct. Hans i Roskilde, der blev taget i brug i december 2021, samt nybyggeri på Bispebjerg, der skal huse en stor del af Psykiatrisk Center Københavns funktioner. Etape 1, der bl.a. indeholder akutmodtagelsen, blev ibrugtaget i 2022. Det samlede byggeri ventes at stå færdigt i 2026. I nær fremtid forventes der desuden igangsat et byggeri til børne- og ungdomspsykiatrien i Glostrup, hvor alle sengeafsnit og en række ambulatorier kan samles.

Finanslovsmidler

I budget 2024 indgår finanslovsmidlerne fra 2020 med sigte på at styrke psykiatrien med 148,6 mio.kr. (2020 pris- og lønindeks) til varig drift. Fra finanslovsaftalen 2020 frigøres 50 mio. kr. (2024 pris- og lønindeks) varigt fra anlæg til drift i 2024. Heraf disponeres 8 mio. kr. til opfølgende indsatser efter hændelsen i Field's - primært til F-ACT og OPUS. De tilbageværende 42 mio. kr. skal bl.a. finansiere den besluttede udvidelse på børn- og ungepsykiatrien fra budgetaftalen i 2022, F-ACT ældreteams jf. budgetaftale 2023 og bidrag til udvidelsen af Sikringen.

Fra finanslovsaftalen 2023 er 24,1 mio. kr. disponeret varigt til opfølgende indsatser efter hændelsen i Field's primært til F-ACT og OPUS.

Satspuljemidler

En mindre del af Region Hovedstadens Psykiatris budget udgøres af ofte tidsbegrænsede bevillinger, som tildeles af regeringen og de øvrige partier ved årlige aftaler om fordeling af puljer på psykiatriområdet. Regionen skal redegøre for den konkrete anvendelse af midlerne samt give status for realisering af de konkrete indsatser, der følger af aftalerne.

Økonomi og aktivitet

Udgifts- og omkostningsbevilling - Region Hovedstadens Psykiatri

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Lønudgifter	3.327,6	3.526,3	3.572,7	3.602,0	3.613,8
Øvrige driftsudgifter	510,4	555,3	554,2	545,8	545,8
Driftsudgifter i alt	3.838,1	4.081,6	4.126,9	4.147,8	4.159,5
Indtægter	-162,3	-169,1	-162,7	-156,5	-156,5
Nettodriftsudgifter	3.675,7	3.912,6	3.964,1	3.991,2	4.003,0
Forskydning i hensættelse til feriepenge	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8
Hensættelse til tjenestemandspension	2,8	2,2	2,2	2,2	2,2
Lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	57,8	57,8	57,8	57,8	57,8
Omkostningselementer i alt	65,5	64,9	64,9	64,9	64,9
Omkostningsbevilling	3.741,2	3.977,4	4.029,0	4.056,1	4.067,8
Lokal investeringsramme	0,0	0,0	6,1	6,1	6,1

I tabellen ovenfor ses Region Hovedstadens Psykiatris samlede nettodriftsudgifter. Den samlede omkostningsbevilling udgøres af nettodriftsudgifterne tillagt værdien af omkostningselementerne: Forskydning i hensættelse til feriepenge, hensættelse til tjenestemandspension, lagerforskydning samt afskrivninger. I tabellen ses endvidere hospitalets investeringsramme.

Det har som følge af det lave anlægsloft været nødvendigt at suspendere hospitalernes lokale investeringsrammer i 2024.

I forhold til vedtaget budget 2023 sker der en række ændringer, jf. nedenstående tabel:

Budget 2023 (2023-P/L)	3.675,7
Korrektioner i 3. og 4. økonomirapport 2022	-7,4
Korrektioner i 1. og 2. økonomirapport 2023	22,3
Ændret virkning af budget 2023 korrektioner	51,1
Pris- og lønfremskrivning	130,9
Nye korrektioner ved budget 2024	39,9
Budget 2024	3.912,6

Der videreføres som følge af tidligere beslutninger til og med 2. økonomirapport 2023 en række budgetændringer til budgettet for 2024 svarende til en tilførsel på netto 14,9 mio. kr.

Ændret virkning af korrektioner i budget 2023 indebærer en tilførsel på 51,1 mio. kr.

Budgettet forøges med 130,9 mio. kr. som følge af pris- og lønfremskrivning.

I forbindelse med budgetlægningen foretages yderligere en række ændringer, som øger budgettet med i alt 39,9 mio. kr. Heraf skal fremhæves:

- Administrative besparelser medfører en bevillingsreduktion på 1,5 mio. kr.
- Regeringen, KL og Danske Regioner har i forbindelse med økonomiaftalen for 2024 indgået aftale om et nyt regionalt tilbud til mennesker med en psykisk lidelse og samtidigt behandlingskrævende misbrug. Det samlede dobbeltdiagnosetilbud ibrugtages pr. 1. september 2024 og vil være fuldt indfaset i 2027. Region Hovedstadens bloktilskud reguleres med 20 mio. kr. i 2024 stigende til 100 mio. kr. i 2027.
- Derudover er der indgået aftale om omlægning af nuværende særlige pladser. Region Hovedstaden vil omlægge fra 42 til 28 særlige pladser målrettet samme målgruppe og med ikrafttrædelse d. 1. juli 2024. Region Hovedstadens bloktilskud reguleres med 17 mio. kr. i 2024 stigende til 34 mio. kr. fra 2025.
- Effektiviseringsgevinster vedr. kvalitetsfundsbyggerier medfører en bevillingsreduktion på 3,3 mio. kr. Det er besluttet at tilbageføre disse midler til hospitalet med henblik på ny aktivitet.
- Med budgetaftalen for 2024 er der afsat en tryghedspakke på 3,4 mio. kr. for 2024 og efterfølgende 3 mio. kr. årligt. Formålet med denne pakke er at forbedre sikkerheden og trygheden inden for psykiatrien.
- I forbindelse med budgetaftalen for 2024 har de partier, der står bag budgettet, besluttet at acceptere et merforbrug på op til 35 mio. kr. i Region Hovedstadens Psykiatri i 2023 og dermed eftergive tilbagebetalingen af 12 mio. kr. årligt i de kommende 3 år. Dermed undgås en skarp opbremsning i 2023 samtidig med de interne omprioriteringer i psykiatrien kommer ned på et acceptabelt niveau i 2024. Forventningen er, at psykiatrien fremover overholder deres budgetter.

Region Hovedstadens Psykiatri oplever årlige vækstrater på 10-12 pct. i henvisninger til ambulant børne- og ungdomspsykiatri, hvilket har medført to markante styrkelser af den ambulante børne- og ungdomspsykiatri. Med Budgetaftalen 2022 tilførtes området 29 mio. kr. varigt, og med Budgetaftalen for 2023 tilførtes yderligere 30 mio. kr., der øges til 35 mio. kr. fra 2024. Styrkelserne er finansieret af engangsmidler, omprioritering inden for den samlede psykiatriramme og forhåndsdisponering af finanslovsmidler fra Finanslov 2020, der frigives til driften fra 2024.

5.7 Rigshospitalet

Rigshospitalet og Glostrup Hospital blev organisatorisk fusioneret og overgik til at være ét bevillingsområde d. 1. januar 2015. Rigshospitalet har aktivitet på hospitalsmatriklerne Blegdamsvej og Glostrup.

Rigshospitalet er regionens og landets højest specialiserede hospital med mange højt specialiserede funktioner og afdelinger. Hospitalet har en særlig status, da det varetager et stort antal specialfunktioner for hele landet samt for de færøske og grønlandske sundhedsvæsen.

Behandlingsopgaver

Hospitalet varetager akutte og planlagte funktioner inden for en lang række områder som fx kirurgi, led- og knoglekirurgi, det medicinske område, hjerne- og nervesygdomme, urinvejskirurgi, kvindesygdomme samt øre-næse-halskirurgi. For det medicinske område på Glostrup-matriklen gælder, at det hører under Amager og Hvidovre Hospital.

Inden for fx karkirurgi, hjerne- og nervekirurgi, arvelige sygdomme, vævstypelaboratorium og blodbank, gigt, bindevævs- og rygsygdomme og øjensygdomme varetager hospitalet hoved- og specialfunktioner for hele regionen.

Herudover varetager hospitalet for hele regionen en særlig tværfaglig funktion for sjældne sygdomme og yder døgndækkende billeddiagnostik og akutte operationsfaciliteter.

Rigshospitalet varetager endvidere en stor del af regionens kræftbehandling, herunder stråleterapi, samt flere specialfunktioner for hele landet. Alle transplantationer, som foretages i Region Hovedstaden, udføres på Rigshospitalet. Rigshospitalet varetager endvidere børnehjertekirurgi hos børn og unge under 18 år for hele landet.

Hospitalet huser også et demensteam, et hovedpinecenter og en række regionsdækkende funktioner: Højt specialiseret neurorehabilitering, afdeling for hjerne- og rygmarvsskade samt Respirations Center Øst.

På matriklen på Blegdamsvej ligger regionens traumecenter med højt specialiseret traumecenterfunktion. Her modtages svært tilskadekomne patienter og kritisk syge patienter, som kræver en speciel indsats og samarbejde på stedet mellem mange diagnostiske og kliniske funktioner på højt specialiseret niveau.

Øvrige opgaver

Rigshospitalet løser særlige behandlings-, forsknings- og uddannelsesopgaver og har en central rolle i regionens samlede funktion som sundhedsvidenskabeligt behandlings-,

forsknings- og udviklingscenter. Hospitalet bidrager til eller varetager grunduddannelsen for en række faggrupper, herunder sygepleje-, medicin-, jordemoder-, bioanalytiker-, ergo- og fysioterapeutstuderende samt social- og sundhedsassistent-, lægesekretær- og andre elever.

Hospitalet samarbejder med Københavns Universitet, Københavns Professionshøjskole og andre institutioner på uddannelsesområdet.

Fysiske rammer

Rigshospitalet er beliggende på Blegdamsvej på Østerbro (Rigshospitalet) samt på Valdemar Hansens Vej i Glostrup (Glostrup Hospital).

På Blegdamsvej er der bygget en ny Nordfløj, der er en behandlingsbygning, hvor HovedOrtoCenteret og Neurocenteret er placeret. Frem mod 2026 opføres et nyt børnehospital, Mary Elizabeths Hospital, hvor behandling af børn, unge, fødende og deres familie samles under ét tag. Mary Elizabeths Hospital opføres i samarbejde med Ole Kirks Fond. Der er herudover etableret en ny sterilcentral.

På matriklen i Glostrup er Bodil Eskesen Centeret opført. Centret samler den højt specialiserede neurorehabilitering i Region Hovedstaden. Det nye byggeri blev ibrugtaget i 2023 med gradvis indflytning.

Økonomi og aktivitet

Udgifts- og omkostningsbevilling - Rigshospitalet

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Lønudgifter	5.806,8	6.043,2	6.041,7	6.032,9	6.032,9
Øvrige driftsudgifter	4.396,8	4.539,2	4.555,7	4.558,2	4.545,6
Driftsudgifter i alt	10.203,6	10.582,4	10.597,4	10.591,1	10.578,5
Indtægter	-3.327,3	-3.518,3	-3.518,3	-3.518,3	-3.518,3
Nettodriftsudgifter	6.876,2	7.064,1	7.079,1	7.072,8	7.060,2
Forskydning i hensættelse til feriepenge	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Hensættelse til tjenestemandspension	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0
Lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	271,7	271,7	271,7	271,7	271,7
Omkostningselementer i alt	303,7	303,7	303,7	303,7	303,7
Omkostningsbevilling	7.179,9	7.367,7	7.382,7	7.376,5	7.363,9
Lokal investeringsramme	0,0	0,0	18,7	18,7	18,7

I tabellen ovenfor ses hospitalets samlede nettodriftsudgifter. Den samlede omkostningsbevilling udgøres af nettodriftsudgifterne tillagt værdien af omkostningselementerne: Forskydning i hensættelse til feriepenge, hensættelse til tjenestemandspension, lagerforskydning samt afskrivninger. I tabellen ses endvidere hospitalets investeringsramme.

Det har som følge af det lave anlægsloft været nødvendigt at suspendere hospitalernes lokale investeringsrammer i 2024.

I forhold til vedtaget budget 2023 sker der en række ændringer, jf. nedenstående tabel:

Budget 2023 (2023-P/L)	6.876,2
Korrektioner i 3. og 4. økonomirapport 2022	53,3
Korrektioner i 1. og 2. økonomirapport 2023	-101,6
Ændret virkning af budget 2023 korrektioner	-0,1
Pris- og lønfremskrivning	227,5
Nye korrektioner ved budget 2024	8,7
Budget 2024	7.064,1

Der videreføres som følge af tidligere beslutninger til og med 2. økonomirapport 2023 en række budgetændringer til budgettet for 2024 svarende til en reduktion på netto 48,3 mio. kr.

Ændret virkning af korrektioner i budget 2023 indebærer en reduktion på 0,1 mio. kr.

Budgettet forøges med 227,5 mio. kr. som følge af pris- og lønfremskrivning.

I forbindelse med budgetlægningen foretages yderligere en række ændringer, som øger budgettet med i alt 8,2 mio. kr. Heraf skal fremhæves:

- Tilførsel vedr. børne- og fødeområdet på 8,8 mio. kr.
- Tilførsel vedr. aktivitetsinitiativer på det kirurgiske område på 3,0 mio. kr.
- Reduktion vedr. administrative besparelser på 3,5 mio. kr.

I forbindelse med andenbehandlingen af budgettet er det besluttet at tilføre hospitalet 0,5 mio. kr. til lighed i sundhed, mænds sundhed.

Aktivetsbudgettet for Rigshospitalet fremgår af tabellen nedenfor:

Aktivetsbudget - Rigshospitalet	
<i>Somatisk sygehusbehandling</i>	<i>B 2024</i>
DRG-sygehusløb	1.427.947
DRG-sygehusforløb - mio. kr.	9.552,9

5.8 Region Hovedstadens Akutberedskab

Den præhospitale indsats i Region Hovedstaden udøves af ambulancer, akutlægebiler, akutlægehelikopter, liggende sygetransporter, siddende patienttransporter, regionens AMK-Vagtcentral (AMK = Akut Medicinsk Koordinering), samt regionens akuttelefon. Hertil kommer planlægning samt udførelse af det operative sundhedsberedskab.

Regionens AMK-Vagtcentral er "kommandocentral" for regionens samlede akutte beredskab og modtager alle sundhedsfaglige 112-opkald, opkald til Akuttelefon 1813 samt disponerer ambulancer, sygetransporter og siddende patienttransporter.

Det sundhedsfaglige personale vurderer, prioriterer og visiterer opkald.

Efter at ambulancekørslen var i EU-udbud i 2021, indgår Region Hovedstaden selv i driften sammen med Falck fra 1. februar 2023. Kontrakten har en varighed på seks år med mulighed for to gange et års forlængelse. Region Hovedstaden har tildelt Falck tre store delaftaler samt Bornholm, og en stor delaftale med hovedbase i Hvidovre varetages fremover af regionen selv.

Økonomi

Udgifts- og omkostningsbevilling - Region Hovedstadens Akutberedskab

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Lønudgifter	374,5	402,0	402,0	402,0	387,1
Øvrige driftsudgifter	693,0	723,1	724,7	724,7	723,0
Driftsudgifter i alt	1.067,5	1.125,1	1.126,7	1.126,7	1.110,1
Indtægter	0,0	-16,6	-16,6	-16,6	0,0
Nettodriftsudgifter	1.067,5	1.108,5	1.110,1	1.110,1	1.110,1
Forskydning i hensættelse til feriepenge	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Hensættelse til tjenestemandspension	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5
Omkostningselementer i alt	8,5	8,6	8,6	8,6	8,6
Omkostningsbevilling	1.076,0	1.117,1	1.118,7	1.118,7	1.118,7
Lokal investeringsramme	0,0	0,0	1,6	1,6	1,6

I tabellen ovenfor ses virksomhedens samlede nettodriftsudgifter. Den samlede omkostningsbevilling udgøres af nettodriftsudgifterne tillagt værdien af omkostningselementerne: Forskydning i hensættelse til feriepenge, hensættelse til tjenestemandspension, lagerforskydning samt afskrivninger. I tabellen ses endvidere virksomhedens investeringsramme.

Det har som følge af det lave anlægsloft været nødvendigt at suspendere de lokale investeringsrammer i 2024.

I forhold til vedtaget budget 2023 sker der en række ændringer, jf. nedenstående tabel:

Budget 2023 (2023-P/L)	1.067,5
Korrektioner i 3. og 4. økonomirapport 2022	2,6
Korrektioner i 1. og 2. økonomirapport 2023	0,0
Ændret virkning af budget 2023 korrektioner	0,1
Pris- og lønfremskrivning	37,2
Nye korrektioner ved budget 2024	1,2
Budget 2024	1.108,5

Der videreføres som følge af tidligere beslutninger til og med 2. økonomirapport 2023 en række budgetændringer til budgettet for 2024 svarende til en nettotilførsel på 2,6 mio. kr.

Ændret virkning af korrektioner i budget 2023 indebærer en tilførsel på 0,1 mio. kr.

Budgettet forøges netto med 37,2 mio. kr. som følge af pris- og lønfremskrivning, hvor kontrakterne for driften af ambulancer, liggende sygetransport, siddende patienttransporter og akutlægehelikopter følger fremskrivningen på det øvrige sundhedsområde.

I forbindelse med budgetlægningen foretages yderligere ændringer, som reducerer budgettet med i alt -1,0 mio. kr. Dette vedrører primært administrative besparelser på 1,0 mio. kr.

Med budgettaftalen for 2024 vil der blive allokert 2,2 mio. kr. til dette år og efterfølgende 3,8 mio. kr. årligt til en akutbil. Formålet er at sikre, at regionale forskelle ikke bliver for betydelige, når det er nødvendigt at tilkalde hjælp. Akutbilen vil blive indsat dér, hvor behovet er mest presserende, hvilket som regel vil være i Nordsjælland.

5.9 Region Hovedstadens Apotek

Apoteket varetager den samlede lægemiddelforsyning til hospitalerne og Region Hovedstadens Psykiatri og til det grønlandske sundhedsvæsen. Herudover leveres en række egenproducerede lægemidler til landets øvrige sygehusapoteker.

Apoteket har følgende hovedopgaver:

- Logistik – indkøb og distribution af lægemidler,
- Produktion – fremstilling af lægemidler med særligt fokus på patientsikkerhed og på at lægemidlerne er klar til brug for afdelingernes personale,
- Klinisk Farmaceutisk Service – tilbud om medicinservice og klinisk farmaci til samtlige afdelinger, der i væsentligt omfang anvender lægemidler.

Fysiske rammer

Apoteket er beliggende på Marielundvej i Herlev og har apoteksenheder på alle hospitalerne.

Økonomi

Udgifts- og omkostningsbevilling - Region Hovedstadens Apotek

	B 2023	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	(2023-P/L)				
Lønudgifter	322,0	346,4	346,4	346,4	346,4
Øvrige driftsudgifter	-28,9	-44,9	-44,3	-43,6	-43,6
Driftsudgifter i alt	293,1	301,5	302,1	302,8	302,8
Indtægter	-196,7	-196,2	-196,2	-196,2	-196,2
Nettodriftsudgifter	96,4	105,3	105,9	106,6	106,6
Forskydning i hensættelse til feriepenge	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Hensættelse til tjenestemandspension	0,5	0,9	0,9	0,9	0,9
Lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5
Omkostningselementer i alt	14,1	14,5	14,5	14,5	14,5
Omkostningsbevilling	110,5	119,8	120,4	121,1	121,1
Lokal investeringsramme	0,0	0,0	3,7	3,7	3,7

I tabellen ovenfor ses Region Hovedstadens Apoteks samlede nettodriftsudgifter. Den samlede omkostningsbevilling udgøres af nettodriftsudgifterne tillagt værdien af omkostningselementerne: Forskydning i hensættelse til feriepenge, hensættelse til tjenestemandspension, lagerforskydning samt afskrivninger. I tabellen ses endvidere investeringsrammen.

Det har som følge af det lave anlægsloft været nødvendigt at suspendere de lokale investeringsrammer i 2024.

I forhold til vedtaget budget 2023 sker der en række ændringer, jf. nedenstående tabel:

Budget 2023 (2023-P/L)	96,4
Korrektioner i 3. og 4. økonomirapport 2022	-0,7
Korrektioner i 1. og 2. økonomirapport 2023	3,3
Ændret virkning af budget 2023 korrektioner	-0,3
Pris- og lønfremskrivning	4,1
Nye korrektioner ved budget 2024	2,4
Budget 2024	105,3

Der videreføres som følge af tidligere beslutninger til og med 2. økonomirapport 2023 en række budgetændringer til budgettet for 2024, svarende til en tilførsel på netto 2,6 mio. kr.

Ændret virkning af korrektioner i budget 2023 indebærer en reduktion på i alt 0,3 mio. kr.

Budgettet forøges med 4,1 mio. kr. som følge af pris- og lønfremskrivning.

I forbindelse med budgetlægningen foretages yderligere en række ændringer, som øger budgettet med i alt 2,4 mio. kr. Det vedrører midler til fastholdelse af nødberedskab og styrkelse af implementeringen af medicin bl.a. ved præparatskift mv. Endvidere dækker det over en administrativ besparelse på 0,5 mio. kr., som er Apotekets andel af den administrative besparelse, som følger af økonomiaftalen 2024.

5.10 Center for IT og Medicoteknologi

Center for IT og Medicoteknologi (CIMT) varetager alle opgaver vedrørende drift, vedligeholdelse, support og udvikling af udstyr og systemer inden for områderne IT og medico i regionen.

CIMT servicerer alle enheder i regionen inden for områderne samt i korrekt ibrugtagning og anvendelse af udstyr og systemer.

CIMT sikrer endvidere standardisering i samarbejde med hospitaler, virksomheder og øvrige koncerntre.

Økonomi

Udgifts- og omkostningsbevilling - Center for IT og Medicoteknologi

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Lønudgifter	652,8	630,6	630,6	630,6	630,6
Øvrige driftsudgifter	1.182,7	1.239,9	1.244,3	1.215,7	1.221,5
Driftsudgifter i alt	1.835,5	1.870,5	1.874,9	1.846,3	1.852,1
Indtægter	-5,0	-5,1	-5,1	-5,1	-5,1
Nettodriftsudgifter	1.830,6	1.865,3	1.869,8	1.841,1	1.847,0
Forskydning i hensættelse til feriepenge	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
Hensættelse til tjenestemandspension	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	62,0	62,0	62,0	62,0	62,0
Omkostningselementer i alt	66,2	66,2	66,2	66,2	66,2
Omkostningsbevilling	1.896,8	1.931,5	1.936,0	1.907,3	1.913,2
Lokal investeringsramme	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

I tabellen ovenfor ses CIMT's samlede nettodriftsudgifter. Den samlede omkostningsbevilling udgøres af nettodriftsudgifterne tillagt værdien af omkostningselementerne: Forskydning i hensættelse til feriepenge, hensættelse til tjenestemandspension, lagerforskydning samt afskrivninger.

Der er ikke afsat midler til den lokale investeringsramme i 2024 som følge af den stramme økonomiaftale mellem regeringen og Danske Regioner. IT investeringsrammen, som er beskrevet i afsnit fem (Investeringsbudget), er også reduceret med 25 mio. kr. i forhold til 2022 fra 50 mio. kr. i budget 2022 til 25 mio. kr. i budget 2024. Som konsekvens af den reducerede investeringsramme på 75 mio. kr. (den lokale ramme var 50 mio. kr. i 2022) blev der i budget 2023 tilført 30 mio. kr. til CIMT's driftsramme.

I forhold til vedtaget budget 2023 sker der en række ændringer, jf. nedenstående tabel:

Budget 2023 (2023-P/L)	1.830,6
Korrektioner i 3. og 4. økonomirapport 2022	3,4
Korrektioner i 1. og 2. økonomirapport 2023	-0,5
Ændret virkning af budget 2023 korrektioner	17,6
Pris- og lønfremskrivning	59,8
Nye korrektioner ved budget 2024	-45,5
Budget 2024	1.865,3

Der videreføres som følge af tidligere beslutninger til og med 2. økonomirapport 2023 en række budgetændringer til budgettet for 2024 svarende til en budgetudvidelse på 2,9 mio. kr. Ændringen kan henføres til diverse mindre budgetflytninger til og fra andre områder.

Ændret virkning af korrektioner i budget 2023 indebærer en udvidelse på 17,6 mio. kr. Det drejer sig om merudgift til den nye RIS/PACS-system, hvor udgiften til leverandøren stiger fra 2023 til 2024.

Budgettet forøges med 59,8 mio. kr. som følge af pris- og lønfremskrivning.

De nye korrektioner er CIMT's andel af den administrative besparelse på 100 mio. kr. De 40 mio. kr. vedrører organisationstilpasningen og 5,5 mio. kr. fra mindre udgift til sundhedsplatformens leverandør EPIC.

Grundlag for CIMT's budget

CIMT's samlede budget dækker over udgifter til aktiviteter til drift, vedligehold, support og udvikling af it og medico i Region Hovedstaden.

Budgettet for 2024 kan opdeles i følgende kategorier:

- IT-infrastruktur – drift og udvikling af IT-infrastruktur, herunder drift og udvikling af servere, netværk, slutbrugerredskaber, driftsprojekter samt supportfunktioner: 450,8 mio. kr.
- IT-Systemer/Aplikationer – drift og udvikling af regionens system- og applikationsportefølje herunder systemforvaltning, systemvedligeholdelse, -udvikling og -projekter: 462,0 mio. kr.
- Medico – drift af medicoteknisk apparatur, herunder drift og vedligehold af apparatur, indkøb og udskiftning af reservedele og teknisk support: 333,1 mio. kr.
- Løn: 618,8 mio. kr.

5.11 Center for HR og Uddannelse

Center for HR og Uddannelse (CHRU) arbejder for at skabe rammerne for det gode arbejdsliv. Ambitionen er at skabe attraktive arbejdspladser med god ledelse og høj trivsel og at udvikle de rette kompetencer til gavn for patienter og borgere.

Center for HR og Uddannelse er både udviklingspartner og servicepartner og varetager desuden arbejdsgiverrollen sammen med regionens arbejdspladser og i godt samarbejde med faglige organisationer.

Opgaverne i Center for HR og Uddannelse er:

- **Driftsledelse:** Vi skaber grundlaget for gode HR-processer og ledelsesbeslutninger.
- **Service:** Vi understøtter dagligdagen på regionens arbejdspladser gennem effektiv løn- og personaleadministration samt systemer til bl.a. vagtplanlægning.
- **Forhandling, samarbejde og jura:** Vi forhandler løn- og arbejdstidsaftaler, yder personalejuridisk rådgivning og arbejder for et godt samarbejde med medarbejderrepræsentanter om regionens udvikling.
- **Ledelse og organisation:** Vi tilbyder ledelsesudvikling, lederrekruttering, støtte til lokale forandringsprocesser og værktøjer til bedre trivsel, rekruttering, udvikling og tilknytning af medarbejdere.
- **Uddannelse:** Vi ruste medarbejderne til fremtidens behov gennem kompetenceudvikling, simulationstræning og grund-, efter- og videreuddannelse.

Økonomi

Udgifts- og omkostningsbevilling - Center for HR og Uddannelse

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Lønudgifter	933,6	960,3	954,6	953,7	953,7
Øvrige driftsudgifter	213,5	222,7	222,7	214,6	213,9
Driftsudgifter i alt	1.147,1	1.183,0	1.177,3	1.168,3	1.167,6
Indtægter	-53,0	-55,1	-55,1	-55,1	-55,1
Nettodriftsudgifter	1.094,1	1.127,8	1.122,1	1.113,1	1.112,5
Forskydning i hensættelse til feriepenge	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Hensættelse til tjenestemandspension	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	1,3	1,8	1,8	1,8	1,8
Omkostningselementer i alt	7,6	8,1	8,1	8,1	8,1
Omkostningsbevilling	1.101,7	1.135,9	1.130,2	1.121,2	1.120,6
Lokal investeringsramme	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

I tabellen ovenfor ses CHRU's samlede nettodriftsudgifter. Den samlede omkostningsbevilling udgøres af nettodriftsudgifterne tillagt værdien af

omkostningselementerne: Forskydning i hensættelse til feriepenge, hensættelse til tjenestemandspension, lagerforskydning samt afskrivninger.

I forhold til vedtaget budget 2023 sker en række ændringer, jf. nedenstående tabel:

Budget 2023 (2023-P/L)	1.094,1
Korrektioner i 3. og 4. økonomirapport 2022	-18,9
Korrektioner i 1. og 2. økonomirapport 2023	0,8
Ændret virkning af budget 2023 korrektioner	-1,0
Pris- og lønfremskrivning	37,3
Nye korrektioner ved budget 2024	15,6
Budget 2024	1.127,8

Der videreføres som følge af tidligere beslutninger til og med 2. økonomirapport 2023 en række budgetændringer for budgettet 2024 svarende til en netto budgettilgang på 11,6 mio. kr.

Budgettet forøges med 37,3 mio. kr. som følge af pris- og lønfremskrivning.

Af større korrektioner til budgettet kan fremhæves:

Lægelig videreuddannelse

I de kommende år vil der ske en stadig stigning i antallet af læger under uddannelse. Budgettet til læger under uddannelse er derfor ved budgetlægningen tilført varigt 9,1 mio. kr. Tilførslen er primært til at imødegå stigningen i udgifterne i almen praksis. I budgettet indgår der midler vedrørende stigningen i læger under uddannelse på hospitalerne, hvor der ift. hospitalerne kompenseres ift. en arbejdsværdi på 50 pct. Budgettet til stigningen udmøntes til hospitalerne i 3. økonomirapport. Herudover afsættes 1,4 mio. kr. til videreuddannelse af tandlæger, som i budgettet er opført under fælles driftsudgifter mv.

Robotkirurgisk uddannelse

Der er afsat 3,5 mio. kr. til, at CAMES (Copenhagen Academy for Medical Education and Simulation) kan drive den fælles regionale uddannelse i robotkirurgi.

Elevområdet

Da regionen har hjemtaget en del af den præhospitale indsats, forventes en stigning i antallet af ambulancebehandlerelever. Budgettet til disse er ved budgetlægningen ikke overført til CHRU, men er placeret i Region Hovedstadens Akutberedskab indtil videre.

Enhed for Klinisk Træning

Der er ved budgetaftalen afsat 4 mio. kr. årligt til at videreføre aktiviteterne i Enhed for Klinisk Træning.

CHRU's budget

Det samlede budget indeholder, ud over udgifter til løn mv. til medarbejdere i CHRU, også en række fælles udgiftsområder: Elevløbninger mv., barselsfond, lægelig videreuddannelse, lederudviklingsprogrammet, arbejdsmiljø og rekruttering, personalepolitisk udviklingspulje, kompetenceudvikling og uddannelsesprojekter samt fælles IT-systemer.

Budgettet for 2024 kan opdeles i følgende kategorier:

- Løn til EUD-elever, herunder social- og sundhedsassistentelever, lægesekretærelever, ernæringsassistentelever og andre udgør efter refusion netto 60,1 mio. kr.
- Regionens samlede barselsfond 389,3 mio. kr.
- Centralt afsatte midler til den lægelige videreuddannelse 293,6 mio. kr.
- IT-udgifter på HR-området, tværgående personale- og kompetenceudviklingsprojekter m.v. 160,1 mio. kr.
- Administration, basisløn 209,4 mio. kr.
- Administration, øvrige udgifter 56,8 mio. kr.
- Administration, indtægter - 45,6 mio. kr.

5.12 Center for Ejendomme

Center for Ejendomme varetager ejendomsdrifts- og vedligeholdelsesopgaver i Region Hovedstaden. Centeret er desuden regionens samlede bygherreorganisation og står for gennemførelse af nye byggeprojekter. Centeret varetager i øvrigt overvågningen af regionens energiforbrug, samt en række transportopgaver og regionens lagerfunktion.

Overblikket over regionens vedligeholdelsesbehov skal styrkes, og der skal gennemføres en mere tværgående prioritering af regionens vedligeholdelsesopgaver gennem en højere grad af planlagt opgaveudførelse i et stærkt fagligt miljø. Målet for den sammenlagte organisering af bygningsdrift og byggeopgaver er at få mere for pengene, at nå et samlet kvalitetsløft i regionens bygningsmasse og at nedbringe efterslæbet på vedligeholdelse af regionens bygninger.

I Center for Ejendomme varetages følgende opgaver:

- Byggeri og projektering af alt fra mindre ombygninger og større renoveringsopgaver til nye hospitaler og tilbygninger,
- Drift og teknisk vedligehold af regionens bygningsmasse, herunder tekniske installationer, pasning af grønne arealer, vintertjeneste og parkering,
- Systemunderstøttelse og tværgående procesoptimering i relation til bl.a. byggestyring og projektstyring,
- Energistyring og overvågning af forbrug, samt indsatser i form af energioptimeringsprojekter,
- Miljøinitiativer for at forbedre håndteringen af forskelligt affald, genanvendelse af materialer, samt udarbejdelse af grønne regnskaber,
- Logistikfunktion og centrallager,
- Administration af regionens lejede bygninger, samt fremleje af ikke-anvendte bygninger.

Økonomi

Udgifts- og omkostningsbevilling - Center for Ejendomme

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Lønudgifter	375,9	375,8	375,8	375,8	375,8
Øvrige driftsudgifter	1.230,6	1.252,6	1.271,1	1.270,9	1.270,6
Driftsudgifter i alt	1.606,5	1.628,4	1.646,9	1.646,7	1.646,5
Indtægter	-68,6	-65,4	-65,4	-65,4	-65,4
Nettodriftsudgifter	1.537,9	1.562,9	1.581,5	1.581,2	1.581,0
Forskydning i hensættelse til feriepenge	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hensættelse til tjenestemandspension	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
Lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Omkostningselementer i alt	11,6	11,6	11,6	11,6	11,6
Omkostningsbevilling	1.549,5	1.574,5	1.593,1	1.592,8	1.592,6
Lokal investeringsramme	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

I tabellen ovenfor ses centerets samlede nettodriftsudgifter. Den samlede omkostningsbevilling udgøres af nettodriftsudgifterne tillagt værdien af omkostningselementerne: Forskydning i hensættelse til feriepenge, hensættelse til tjenestemandspension, lagerforskydning samt afskrivninger.

I forhold til vedtaget budget 2023 sker en række ændringer, jf. nedenstående tabel:

Budget 2023 (2023-P/L)	1.537,9
Korrektioner i 3. og 4. økonomirapport 2022	2,8
Korrektioner i 1. og 2. økonomirapport 2023	2,1
Ændret virkning af budget 2023 korrektioner	-8,4
Pris- og lønfremskrivning	48,5
Nye korrektioner ved budget 2024	-20,0
Budget 2024	1.562,9

Der er som følge af tidligere beslutninger til og med 2. økonomirapport 2023 en række budgetændringer til budgettet for 2024 svarende til en netto budgettilgang på 4,9 mio. kr. Ændringerne kan bl.a. henføres til række overførsler af opgaver mellem virksomhederne.

Budgettet forøges med 48,5 mio. kr. som følge af pris- og lønfremskrivning. Der er ikke som ved budgetlægningen for 2023 foretaget en særskilt pris- og lønfremskrivning på forsyningsområdet. Administrationen vil følge pris- og udgiftsudviklingen tæt i samarbejde med Center for Ejendomme.

I forbindelse med budgetlægningen er der indarbejdet administrative besparelser for samlet 20 mio. kr., som reducerer budgettet.

Center for Ejendomme fik i 2018 udarbejdet en renoveringsanalyse, der viser, at Region Hovedstadens bygninger er i generelt dårlig stand. Over en 10-årig periode frem til 2028

var det hensigten årligt at afholde godt 700 mio. kr. til ekstraordinære investeringer til genopretning af bygningstilstanden.

På grund af de stramme økonomiske rammer for øvrigt anlæg i økonomiaftalerne for 2023 og 2024 har det været nødvendigt at pausere den planlagte gennemførelse af den besluttede renoveringsplan. Til renovering af bygninger afsættes fra 2023 årligt 58,6 mio. kr. til renoveringspuljen på drift. På anlægsområdet er der i 2024 afsat 100 mio. kr., der både skal dække akut opståede behov på regionens hospitaler, samt dække mindre renoveringsprojekter. Midlerne var i budgettet for 2023 opført som to selvstændige afsætninger, men er i 2024 slået sammen for derigennem at give en større fleksibilitet i forhold til den praktiske anvendelse. Niveauet er markant under niveauet for 2022, og det skal senere drøftes, hvornår renoveringsplanen kan genoptages.

Dertil kommer, at der over en 10-årig periode vil være behov for at tilføre midler til kvalitetsløft på et tilsvarende niveau.

Grundlag for CEJ's budget

CEJ's samlede budget dækker bl.a. over udgifter til aktiviteter på tværs af enhederne i Region Hovedstaden.

Budgettet kan bl.a. opdeles på følgende områder:

- Byggeri og projektering af større vedligeholdelses- og byggeprojekter herunder også arbejdsmiljøprojekter ca. 100 mio. kr.
- Drift og teknisk vedligehold af regionens samlede bygningsmasse, herunder mindre vedligeholdelses- og genopretningsprojekter, samt afholdelse af diverse forsyningsudgifter ca. 1,1 mia. kr.
- Kontinuerligt arbejde med procesoptimering i opgaveløsningen i CEJ, samt systemunderstøttelse ved indkøb af et facility management system (CAFM), som skal understøtte arbejdet med planlægning af vedligeholdelsesopgaver i Region Hovedstaden
- Administrativt fokus på energi og miljø i driften af regionens lokationer, som på sigt kan give anledning til energieffektive og bæredygtige investeringer ca. 10 mio. kr.
- Logistik og forsyning, der bl.a. forsyner regionens enheder med varer fra regionslageret, samt transporterer kliniske prøver i regionen ca. 100 mio. kr.
- Administration af lejeområdet, afholdelse af udgifter til ejendomsskatter, samt pulje til tværgående prioritering af projekter med henblik på nedbringelse af vedligeholdelseefterslæbet, sikre et godt arbejdsmiljø og efterkomme nye bygningsmæssige krav, mv. ca. 250 mio. kr.

5.13 Sygehusbehandling uden for regionen

Økonomi

Udgifts- og omkostningsbevilling - Sygehusbehandling uden for regionen

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Lønudgifter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrige driftsudgifter	700,9	719,5	719,5	719,5	719,5
Driftsudgifter i alt	700,9	719,5	719,5	719,5	719,5
Indtægter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettodriftsudgifter	700,9	719,5	719,5	719,5	719,5
Forskydning i hensættelse til feriepenge	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hensættelse til tjenestemandspension	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omkostningselementer i alt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omkostningsbevilling	700,9	719,5	719,5	719,5	719,5

Der er under dette bevillingsområde afsat midler til betaling for sygehusbehandling af regionens borgere på hospitaler i de øvrige regioner eller ved selvejende behandlingsinstitutioner, hospice m.v. Budgettet omfatter udgifter til behandling i såvel somatisk som psykiatrisk regi ved fremmede hospitaler.

Udgiftsbudgettet på 719 mio. kr. i 2024 modsvares af, at regionen modtager indtægter for patientbehandling fra andre regioner på 3,5 mia. kr., der er budgetteret under hospitalerne.

I forhold til vedtaget budget 2023 sker der en række ændringer, jf. nedenstående tabel:

Budget 2023 (2023-P/L)	700,9
Korrektioner i 3. og 4. økonomirapport 2022	0,0
Korrektioner i 1. og 2. økonomirapport 2023	-10,0
Ændret virkning af budget 2023 korrektioner	4,5
Pris- og lønfremskrivning	23,4
Nye korrektioner ved budget 2024	0,7
Budget 2024	719,5

Der videreføres som følge af tidligere beslutninger til og med 2. økonomirapport 2023 budgetændringer til budgettet for 2024 svarende til en reduktion på 10,0 mio. kr., som er overført til Rigshospitalet for at styrke Tand-, Mund- og Kæbe-området.

Ændret virkning af korrektioner i budget 2023 indebærer en tilførsel på 4,5 mio. kr.

Budgettet forøges med 23,4 mio. kr. som følge af pris- og lønregulering.

I forbindelse med andenbehandlingen af budgettet er det besluttet at tilføre området 0,7 mio. kr. vedr. bedre mulighed for gæstedialyse på Bornholm (Nyreforeningens etablering af gæstedialyseenhed).

5.14 Fælles driftsudgifter m.v.

Økonomi

Udgifts- og omkostningsbevilling - Fælles driftsudgifter m.v.

	B 2023	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	(2023-P/L)				
Lønudgifter	92,7	9,1	16,9	66,0	73,7
Øvrige driftsudgifter	1.697,5	2.245,8	2.177,6	2.174,2	2.172,5
Driftsudgifter i alt	1.790,2	2.254,9	2.194,5	2.240,2	2.246,2
Indtægter	-39,7	-157,7	-137,7	-137,7	-133,0
Nettodriftsudgifter	1.750,5	2.097,2	2.056,8	2.102,5	2.113,2
Forskydning i hensættelse til feriepenge	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hensættelse til tjenestemandspension	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	75,2	75,2	75,2	75,2	75,2
Omkostningselementer i alt	75,2	75,2	75,2	75,2	75,2
Omkostningsbevilling	1.825,8	2.172,5	2.132,1	2.177,7	2.188,5

Under fælles driftsudgifter m.v. er budgetteret med udgifter til følgende områder (tabellen nedenfor):

Fælles driftsudgifter m.v.

	B 2023	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	(2023-P/L)				
Politisk prioriteringspulje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Reserve	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Medicinvækst	113,5	60,0	60,0	60,0	60,0
Respiratorbehandling af hjemmeboende patienter	309,0	318,4	318,4	318,4	318,4
Patienterstatninger og administration	357,7	373,6	373,6	373,6	373,6
Leasing af apparatur	103,0	157,0	202,4	229,1	267,8
Kræftplan IV	7,8	6,5	6,5	6,4	6,5
Børne og fødeområdet	39,0	11,9	6,5	49,2	49,2
Nedbringelse ventelister	16,5	5,3	3,8	3,8	3,8
DUT-sager	41,8	38,9	38,9	38,9	38,9
Uddannelsesinitiativer	15,9	19,2	23,0	23,0	23,0
De decentrale enheder på sundhedsområdet	37,7	10,7	10,7	10,7	10,7
Forskning	97,3	91,0	90,7	90,7	90,7
Udvikling og kvalitet	55,2	56,9	57,6	57,6	57,6
Tværsæktorielle indsatser	66,7	51,4	51,0	51,0	51,0
Sundhedsklynger	12,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Sundhedsreform	9,9	10,2	10,2	10,2	10,2
Indtægter færdigbehandlede patienter og ambulante genoptræning	-109,8	-113,5	-113,4	-113,4	-113,5
Mindreindtægter ved aftaler med Region Sjælland, Grønland og Færøerne	78,4	80,8	80,8	80,8	80,8
Trafikale omlægninger ifm. investeringsprojekter	20,7	16,6	10,4	10,4	10,4
Praksisplanlægning m.v.	20,5	21,1	21,1	21,1	21,1
Tilbagebetaling af energifgift	-21,6	-22,2	-22,3	-22,3	-22,3
Implementering af sterilcentraler	60,0	95,0	95,0	95,0	95,0
Forsyningslager	10,4	35,8	35,8	35,8	35,8
Øvrige budgetposter	308,2	672,9	596,3	572,6	544,7
I alt	1.750,5	2.097,2	2.056,8	2.102,5	2.113,2

Politisk prioriteringspulje

Den politiske prioriteringspulje på 25 mio. kr. er udmøntet i forbindelse med andenbehandlingen af budget 2024.

Reserve

Reserven afsættes med henblik på at kunne imødegå eventuelle merudgifter og/eller mindreindtægter i løbet af året. Reserven udgør 100 mio. kr. i lighed med de tidligere år.

Medicinvækst

Den afsatte pulje til medicinvækst reduceres i forhold til det oprindelige budget 2023 og udgør i Budget 2024 60 mio. kr.

Hospitalerne kompenseres for 80 pct. af merudgiften fra den centrale pulje. Der er et loft for hospitalernes egenbetaling, så vækst i medicinudgifter på det enkelte hospital ud over 2,5 pct. af hospitalets budget til øvrig drift dækkes fuldt ud af den centrale pulje.

Det afsatte beløb i 2024 giver således mulighed for en vækst i udgifterne fra 2022 til 2023 og igen fra 2023 til 2024, som er forventningen ved udarbejdelsen af budgettet.

Det samlede niveau for medicinudgifter på regionens hospitaler er i 2024 ca. 3,9 mia. kr.

Respiratorbehandling af hjemmeboende patienter

Budgettet indeholder dels midler til aflønning af personale, som assisterer patienter med respirationsproblemer i hjemmet, og dels midler til anskaffelse af respiratorer til patienterne. Antallet af hjemmeboende patienter i 2024 forventes at ligge på niveau med 2023.

Det samlede budget er på 318 mio. kr. i 2024.

Patienterstatninger og administration

Regionen er selvforsikret vedrørende patienterstatninger. Det samlede budget til patienterstatninger og administration er på 373,6 mio. kr. i 2024.

Udgifter til administrationen i Patienterstatningen og Styrelsen for Patientklager indgår i beløbet.

Leasing af apparatur

Der er under sundhedsområdets fællesudgifter afsat et budget på 103,0 mio. kr. til de løbende udgifter til leasing af apparatur, svarende til det forventede niveau i 2023.

Der er budgetteret med stigende leasingudgifter i de efterfølgende år op til ca. 268 mio. kr. i 2027, som det er beskrevet i kapitel 6. Der er budgetteret med 16 mio. kr. til øgede renteudgifter.

Kræftplan IV

Der er afsat 6,4 mio. til finansiering af Kræftplan IV. Driftsmidlerne fra finanslov 2017 vedr. udvidet kapacitet blev udmøntet i 2018 og 2019 med en stigende profil i 2020, svarende til udviklingen i finanslovsmidlerne.

I 2024 fordeles de afsatte 6,4 mio. kr. med 4,6 mio. kr. til Høj og ensartet kvalitet, uddannelsesinitiativer, samt 1,8 mio. kr. til Center for kræftbehandling, forskning og udvikling.

Børne- og fødeområdet

Med finansloven for 2022 er der på landsplan afsat 100,0 mio. kr. i 2022, 102,5 mio. kr. i 2023, 104 mio. kr. i 2024 og 87,8 mio. kr. fra 2025 og frem til at styrke fødselsområdet med afsæt i aftalen om 'En god start på livet'. Med aftalen skal der med udgangen af 2024 ansættes mere end 100 flere ansatte (årsværk) på landets fødeafdelinger, herunder jordemødre. Dertil skal der igangsættes lokale rekrutterings- og fastholdelsesinitiativer, der skal understøtte tilstrækkeligt personale på fødegangene og samtidig vil førstegangsfødende senest i starten af 2023 have ret til to døgn barselsophold på hospitalet og fødende, som udskrives inden for 24 timer, og hjemmefødende tilbydes ret til hjemmebesøg dagen efter udskrivningen.

Midlerne er øremærket til følgende initiativer i regionerne, der skal bidrage til tryghed og kontinuitet i svangreomsorgen:

- Mere sundhedspersonale og bedre arbejdsvilkår på fødeafdelingerne
- Rekrutterings- og fastholdelsespakken
- Ret til to døgn barselsophold eller hjemmebesøg

Region Hovedstadens andel udgør i 2024 33,0 mio. kr. som er udmøntet i forbindelse med budget 2024.

Nedbringelse af ventelister:

I forbindelse med andenbehandlingen af Budget 2024 er der tilført 4 mio. kr. i 2024 og 2,5 mio. kr. årligt fra 2025 til hurtig udregning for demens.

DUT-sager

Der er afsat 41,8 mio. kr. til ikke-udmøntede DUT-sager.

Der er fra 2023 afsat 10 mio. kr. til "Synlighed og åbenhed om resultater" som har til formål at bidrage til synlighed og åbenhed om resultater, bedre brug af data og IT-løsninger som understøtter dette.

Desuden er der afsat 20 mio. kr. årligt fra 2023 vedr. tarmkræftscreening.

De resterende midler dækker merudgifter til kvalitetsgrupper og udbygning af kliniske kvalitetsdatabaser på psykiatriområdet. Hertil kommer resterende midler fra sidste års DUT-reguleringer til EU-forordningen om MDR (Medical Device Regulation), der omhandler kvalitetssikring af medicinsk udstyr.

Uddannelsesinitiativer

Der er samlet afsat 19,2 mio. kr. til uddannelsesinitiativer i 2024. Budgettet er afsat til uddannelsesinitiativer til specialuddannelse af sygeplejersker inden for kræft, hygiejne og intensivbehandling samt sonografer og føtalmedicinere.

De decentrale enheder på sundhedsområdet

Det drejer sig om Center for Patientinddragelse, hvor der er afsat samlet 10,7 mio. kr.

Forskning

Til understøttelse af forskning og innovation udgør det centrale budget 91,0 mio.

Midlerne anvendes til at skabe et ledende forsknings- og innovationsunderstøttende set up, der kan måle sig med de bedste i verden. Dette skal bl.a. ske gennem en samlet og sammenhængende støtte til forskere og hospitaler samt samarbejde mellem kliniske miljøer og eksterne parter.

I budgettet indgår Region Hovedstadens regionale pulje til sundhedsforskning på 25 mio. kr. Puljen udmøntes årligt til projekter på regionens hospitaler og virksomheder. I budgettet er der afsat 4,0 mio. kr. til barselsfond for forskere.

Forsknings- og innovationsområdet er i 2023 overført fra Center for Regional Udvikling til Rigshospitalet og Center for Sundhed, for at opgaverne fremover skal knyttes tættere til de enheder i den samlede organisation, hvor det vurderes, at der kan opnås størst synergi. Det betyder, at der er en del af budgettet, der ikke indgår under Fælles driftsudgifter, men som i stedet vil være en del af Rigshospitalets budget.

I budgetaftalen for 2024 er det aftalt at øge forskningspuljen med 1,5 mio. kr. i 2024 og 0,6 mio. kr. fra 2025.

Udvikling og kvalitet

Til udvikling og kvalitet er der samlet afsat 56,9 mio. kr. Af det samlede budget anvendes 39,4 mio. kr. til nationale udviklingsaktiviteter, herunder finansiering af regionens bidrag til de nationale kvalitetsdatabaser, landsdækkende undersøgelser af patientoplevelser (LUP), Institut for Kvalitet og Akkreditering i Sundhedsvæsenet (IKAS) mv.

Derudover er der afsat 5,3 mio. kr. til diverse projekter og aktiviteter inden for området, såsom tilskud til Dansk Selskab for Patientsikkerhed, drift af kvalitetsorganisation, forbedringsprojekter og rationel medicinanvendelse.

Tværasektorielle indsatser

Der er samlet afsat 51,4 mio. kr. Midlerne er fordelt således på områderne:

Sammenhængende sundhedsvæsen	13,7 mio. kr.
Telemedicin og KOL	16,2 mio. kr.
Sygesikrings-IT	9,4 mio. kr.
Øvrige indsatser	12,1 mio. kr.

Et sammenhængende sundhedsvæsen:

Det afsatte budget på området udgør 13,7 mio. kr. i 2024. Midlerne skal anvendes til indsatser vedrørende sammenhængende sundhed.

Sygesikrings-IT:

Der er afsat 9,4 mio. kr. til IT-understøttelse af regionens administration og afregning med praksissektoren.

Øvrige tværasektorielle indsatser, herunder afsatte midler vedr. hospitalsplan mv.

Til øvrige tværasektorielle indsatser er der afsat 12,1 mio. kr. Det drejer sig bl.a. om samarbejdsprojekter med kommuner, tilskud til Røde Kors Herberget, implementering af rehabilitering/palliation samt information og kommunikation med borgere og patienter.

Sundhedsreform

Der er afsat 10,2 mio. kr. til indsatser i den vedtagne sundhedsreform, hvor den konkrete udmøntning endnu ikke er vedtaget. Dette dækker over kvalitetspakker målrettet kommunale akutfunktioner, hvor hospitalerne får en rolle.

Indtægter færdigbehandlede patienter og ambulant genoptræning

Der er i alt budgetteret med indtægter på 113,5 mio. kr. Skønnet for 2024 svarer til det niveau, som ses i 2022.

Mindreindtægter ved aftaler med Region Sjælland, Grønland og Færøerne

Som følge af de indgåede aftaler med Region Sjælland samt Grønland og Færøerne om afregning for patienter på hoved- og regionsfunktionsniveau forventes et indtægtstab (rabat) på 80,8 mio. kr. i 2024. Grundet covid-19, med faldende patientbehandling i 2020 og 2022, bygger skønnet på 2019-aktiviteten.

Trafikale omlægninger i forbindelse med investeringsprojekter

Som følge af byggerierne på flere af regionens hospitaler gennemføres en række trafikale omlægninger, hvor udgifterne skal afholdes som driftsudgifter. Der er fra 2024 afsat en ramme på 10,4 mio. kr. til kommende projekter. Vejanlæg ved de store byggerier på Rigshospitalet og ved Nyt Hospital Nordsjælland indgår aktuelt i puljen. I forhold til udgifter i forbindelse med Nyt Hospital Nordsjælland, forventes der yderligere udgifter som følge af arbejdet i foråret 2021 med at tilvejebringe finansiering ved en ekstraordinær låneadgang. I dette arbejde er udgifter taget ud af kvalitetsfondsprojektet for i stedet at blive finansieret af

regionale midler. I forhold til puljen til trafikale omlægninger er der bl.a. tale om udgifter i forbindelse med etablering af stier inden for programområdet.

Der er desuden i 2023 afsat 10,6 mio. kr. til afholdelse af afledte udgifter som følge af købet af naboarealet til det nye Nordsjællands Hospital. Budgettet skal finansiere etablering af en grøn landskabskile i Favrholmområdet, som dels har rekreative formål, dels kan fungere som klimasikring i forhold til oversvømmelser mv. samt etablering af erstatningsnatur for søareal, der flyttes fra det købte areal. Samlet har regionsrådet godkendt, at der i perioden afholdes udgifter for i alt 21,3 mio. kr. I forhold til udgifter i forbindelse med Nyt Hospital Nordsjælland forventes der yderligere udgifter som følge af arbejdet i foråret 2021 med at tilvejebringe finansiering ved en ekstraordinær låneadgang. Af poster, der er taget ud af kvalitetsfondsprojektet for i stedet at blive finansieret af regionale midler, indgår udgifter til etablering af beplantning og landskabspleje af kvalitetsfondsbyggeriets udearealer.

Administrationen forelægger sag, når der er ny udvikling i sagen.

Praksisplanlægning mv.

Det samlede budget på området udgør 21,1 mio. kr.

Midlerne er afsat til kvalitet i almen praksis, til praksiskonsulenter samt til praksisplanlægning.

Tilbagebetaling energifgifter

Regionen tilbagesøger godtgørelse af energifgifter betalt i foregående år. Der forventes en tilbagebetaling på ca. 22 mio. kr. i 2024

Implementering af Den Regionale Sterilcentral

Der er i 2023 afsat et budget på 60 mio. kr. til idriftsættelsen af Den Regionale Sterilcentral. Det drejer sig om udgifter til uddannelse, IT-systemer, projektledelse, ekstra bemanning i implementeringsfasen mv., som ikke kan indeholdes i budgetrammerne til byggeriet af sterilcentralen. Der er i budget 2024 afsat yderligere 35 mio. kr. til idriftsættelsen af Den Regionale Sterilcentral.

Forsyningslager

Der blev i budget 2023 afsat 10,0 mio. kr. i varige driftsmidler til drift af regionens fysiske lagerfaciliteter. I budget 2024 er der afsat yderligere 6 mio. kr. til at robustgøre regionslageret

Med virkning fra den 1. april 2023 indgik Danske Regioner en aftale med Styrelsen for Forsyningssikkerhed (SFOS) om fremtidig indkøbs- og lagermodel for værnemidler med tilhørende økonomi for 2023 og frem. Det fulde ejerskab af de nationale værnemidler overgår til regionerne sammen med driftsansvaret for at sikre lagerbeholdning i forhold til statslige måltal. I regi af Danske Regioner er regionerne i gang med at implementere

aftalen, som betyder, at fremfor et centralt beredskabslager etableres der et beredskabslager i hver region. Region Hovedstaden skal fortsat varetage den centrale indkøbsfunktion. Der er afsat 19 mio. kr. i økonomiaftalen for 24 til indkøbs- og lagermodel.

Øvrige budgetposter

Øvrige budgetposter omfatter i 2024 et samlet budget på 672,9 mio. kr. til drift af en række forskellige områder.

I forbindelse med andenbehandlingen er der i 2024 afsat 1 mio. kr. til grønne hospitaler, herunder grøn medicostrategi.

Med budgetaftalen for 2024 afsættes 0,2 mio. kr. årligt til madfælleskabet i 2024 til 2026.

Der er forudsat en indtægt på 6,8 mio. kr. fra den fællesregionale grossistvirksomhed Amgros I/S. Beløbet er regionens andel af en udlodning af overskuddet fra indkøb af medicin til hospitalerne, baseret på Amgros' budget.

Til finansiering af Medicinrådet og Behandlingsrådet, som er etableret i regi af Danske Regioner, afsættes 28,3 mio. kr., som er regionens forholdsmæssige andel af driftsudgifterne.

Region Hovedstaden indgår i forskningssamarbejdet Greater Copenhagen Health Science Partners (GCHSP) for en ny 4-årig periode 2024-2027. Regionens årlige bidrag til GCHSP udgør 3,3 mio. kr., der er opført som bevilling under fælles driftsudgifter.

Til anskaffelse af insulinpumper og glukosesensorer afsættes 36,0 mio. kr. Der forventes en vækst i antal patienter, som får insulinpumper og glukosemålere. Væksten i glukosemålere skyldes implementering af behandlingsrådet anbefaling om, at sensorbaserede glukosemålere med alarm tilbydes i behandlingen af alle voksne patienter med type 1 diabetes.

Som led i regeringens akutplan for sygehusvæsenet tilføres Region Hovedstaden ca. 205,5 mio. kr. målrettet bl.a. afvikling af udskudt aktivitet. Midlerne er nedjusteret med godt 100 mio. kr. i forhold til den oprindelige aftale, da der blev fremrykket midler til 2023 i forbindelse med økonomiaftalen for 2024.

Der er endvidere afsat 80 mio. kr. til kompensation for vækst i behandlingssærydelser på Rigshospitalet (implantater og lignende).

Det har i budgettet ikke været muligt at tage højde for virkningen af 2024-taksterne på indtægtsniveauet. Til at imødegå et eventuelt indtægtstab som følge af lavere takster i 2024 afsættes en pulje på 30 mio. kr. Derudover er der afsat midler til at håndtere den varige virkning af indtægtsnedgangen i 2023.

Der afsættes 20 mio. kr. i 2024 at dække Region Hovedstadens udgift til sekventeringscenteret (personlig medicin), som aktuelt finansieres af nationale midler.

Der er opført midler på 1,4 mio. kr. til videreuddannelse af tandlæger.

Der foretages en niveauekorrektur af udgiftsniveauet i 2024 for prisudviklingen i 2023 inden for forsyningsområdet. I lyset af den store usikkerhed om prisudviklingen på forsyningsområdet og dermed den nødvendige korrektion, reserveres midlerne under sundhedsområdets fællesudgifter til senere udmøntning.

Niveauet for Øvrige budgetposter i budgetoverslagsårene 2024-26 afspejler, at der beregningsteknisk i budgetlægningen anvendes et uændret niveau for finansieringen, dvs. bloktilskud mv. Således sikres balance i regionens samlede budget.

Regeringen har d. 24. august 2023 annonceret, at der prioriteres yderligere 350 mio. kr. til regionerne i 2024. Midlerne fremgår af regeringens forslag til finanslov for 2024. Region Hovedstadens blokandel af disse midler udgør 109 mio. kr. I budgetaftalen for 2024 er det aftalt, at Region Hovedstadens andel af midlerne anvendes på tilskudsmedicin og praksisområdet, hvor forudsætningerne bag de økonomiske rammer i økonomiaftalen for 2024 ikke står mål med det oplevede udgiftspres. Disponeringen af midlerne forudsætter, at finansloven og udmøntningen af midlerne vedtages. Midlerne er således opført med neutral nettoudgiftsvirkning under fælles driftsudgifter til senere udmøntning.

Region Hovedstaden forventer at modtage midler til en ekstraordinær indsats på kræftområdet i 2024 jf. regeringens ny sundhedspakke af 23. maj 2023. I budgettet er indregnet en andel af midlerne i råderummet for 2024. I budgetaftalen 2024 er det aftalt, at den resterende andel af midlerne reserveres til senere disponering, når der er klarhed om det fulde beløb.

5.15 Praksisområdet

Praksisområdet omfatter udgifter til honorarer til praktiserende læger, speciallæger, tandlæger og fysioterapi mv. samt udgifter til medicintilskud. Hertil kommer udgifter til visse forebyggelsesopgaver.

De nærmere vilkår for praksisområdets aktiviteter fastsættes i overenskomster og aftaler indgået mellem Regionernes Lønnings- og Takstnævn (RLTN) og de organisationer, der repræsenterer praksisområdets ydere. Praksisområdets ydere omfatter de praktiserende læger, speciallæger, tandlæger, fysioterapeuter, kiropraktorer, psykologer, fodterapeuter m.fl., som har overenskomst med det offentlige.

Økonomi

Udgifts- og omkostningsbevilling - Praksisområdet

	B 2023	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	(2023-P/L)				
Lønudgifter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrige driftsudgifter	7.693,6	8.245,0	8.243,3	8.242,0	8.242,0
Driftsudgifter i alt	7.693,6	8.245,0	8.243,3	8.242,0	8.242,0
Indtægter	-15,0	-15,6	-15,6	-15,6	-15,6
Nettodriftsudgifter	7.678,6	8.229,4	8.227,8	8.226,4	8.226,4
Forskydning i hensættelse til feriepenge	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hensættelse til tjenestemandspension	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omkostningselementer i alt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omkostningsbevilling	7.678,6	8.229,4	8.227,8	8.226,4	8.226,4

Praksisområdet

	B 2023	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	(2023-P/L)				
Praksisområdet, ekskl. medicintilskud	5.824,9	6.147,6	6.146,0	6.146,0	6.146,0
Medicintilskud	1.853,7	2.081,8	2.081,8	2.080,5	2.080,5
I alt	7.678,6	8.229,4	8.227,8	8.226,4	8.226,4

Praksisområdet, ekskl. medicintilskud

	B 2023	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	(2023-P/L)				
Almen lægehjælp	2.982,0	3.190,4	3.191,6	3.191,6	3.191,6
Speciallægehjælp	1.723,7	1.794,1	1.794,6	1.794,6	1.794,6
Tandlægebehandling	518,2	535,2	530,7	530,7	530,7
Øvrige praksisydelser	601,1	627,9	629,1	629,1	629,1
Nettodriftsudgifter	5.824,9	6.147,6	6.146,0	6.146,0	6.146,0

Forbruget på praksisområdet bestemmes i vidt omfang af borgernes efterspørgsel og ydernes behandlingsmønstre. Mulighederne for at styre udgifterne afhænger blandt andet af, i hvilken grad der kan ske påvirkning gennem kontrolstatistik, controlling, kvalitetsinitiativer, overenskomster m.v.

Praksisydelser (eksklusive medicintilskud)

Budget 2023 (2023-P/L)	5.824,9
Korrektioner i 3. og 4. økonomirapport 2022	0,0
Korrektioner i 1. og 2. økonomirapport 2023	-8,2
Ændret virkning af budget 2023 korrektioner	-4,1
Pris- og lønfremskrivning	236,7
Nye korrektioner ved budget 2024	98,3
Budget 2024	6.147,6

I forhold til vedtaget budget 2023 videreføres der som følge af tidligere truffne beslutninger til og med 2. økonomirapport 2023 en række ændringer til budgettet for 2023 svarende til en reduktion på i alt 8,2 mio. kr.

Ændret virkning af korrektioner i budget 2023 indebærer en reduktion på 4,1 mio. kr.

Budgettet forøges med 236,7 mio. kr. som følge af pris- og lønfremskrivning.

I forbindelse med budgetlægningen foretages yderligere en række ændringer, der netto forøger bevillingen til praksisydelser eksklusive medicin med 98,3 mio. kr. Heraf skal fremhæves:

- Aktivitetsvækst mv. medfører en samlet budgetforøgelse på 66,3 mio. kr.
- Praksisudgifter vedr. ukrainske flygtninge medfører en samlet budgetforøgelse på 30 mio. kr.

I forbindelse med andenbehandlingen af budgettet er det besluttet at tilføre området 2,0 mio. kr. i 2024 stigende til 2,7 mio. kr. fra 2025 til lettere adgang til psykologhjælp (internetpsykiatri til børn og unge samt forældre).

Medicintilskud

Medicintilskud er budgetteret i overensstemmelse med statens skøn for udgiftsniveauet i 2024, som er grundlaget for økonomiaftalens økonomiske rammer. Budgettet følger således forudsætningerne i økonomiaftalen.

Medicintilskud	B 2023	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	(2023-P/L)				
Medicintilskud	1.853,7	2.081,8	2.081,8	2.080,5	2.080,5
I alt	1.853,7	2.081,8	2.081,8	2.080,5	2.080,5

- I lyset af den oplevede vækst i udgifter til tilskudsmedicin i 2023 og statens skøn for 2024, forøjes regionens budget til tilskudsmedicin med virkning fra 2024 med 228 mio. kr.
- Bevillingen til tilskudsmedicin øges med ca. 1,2 mio. kr. årligt frem til og med 2025 som følge af en forlængelse af forsøg med medicinsk cannabis.

5.16 Social- og specialundervisningsområdet

Social- og specialundervisningsområdet i Den Sociale Virksomhed (DSV) omfatter 19 tilbud med 445 døgnpladser, 393 dag- og undervisningspladser og 172 pladser på forsorgs- og misbrugsområdet. Der er tale om:

- Bo-, behandlings- og undervisningstilbud for børn, unge og voksne med psykiske lidelser,
- Bo- og behandlingstilbud for personer med sociale problemer og misbrugsproblemer,
- Bo- og dagtilbud for mennesker med forskellige fysiske handicaps.

Bevillingen på social- og specialundervisningsområdet er omkostningsbaseret og omfattet af et balancekrav, hvor takstindtægterne skal dække regionens omkostninger ved at drive tilbuddene og administrationen på området.

Budgettet er baseret på følgende forudsætninger:

- Som forrentningsprocent er anvendt renten på et 20-årigt fastforrentet lån i KommuneKredit på 3,33 pct.
- Hensættelsen til tjenestemandspensioner udgør 20,3 pct.

Begge ovenstående forudsætninger svarer til bestemmelserne i den kommunale rammeaftale på det sociale område.

Lovgivningen giver mulighed for, at en kommunalbestyrelse én gang i hver valgperiode kan overtage regionale tilbud, der er beliggende i kommunen. En kommunalbestyrelse, der ønsker at overtage et regionalt tilbud, skal meddele regionsrådet dette senest den 1. januar i valgperiodens tredje år. For valgperioden 2022-2026 skal dette således være meddelt senest den 1. januar 2024. Meddelelse herom skal indskrives i rammeaftalen for pågældende år. Overtagelse af tilbuddet skal ske senest den 1. januar i valgperiodens fjerde år, dvs. for valgperioden 2022-2026 den 1. januar 2025. Budgettet er baseret på, at der på nuværende tidspunkt ikke foreligger aftaler om, at kommunerne overtager tilbud fra regionen senest 1. januar 2025.

Den aktuelle kommunale rammeaftale på det sociale område omfatter 2023 og 2024.

Rammeaftalen består af en udviklingsstrategi og en styringsaftale:

- *Udviklingsstrategien*: Formålet er at fastsætte hvilke tilbudstyper, temaer og målgrupper, der skal være i fokus (udviklingstendenser og -perspektiver). Derudover har socialministeren mulighed for at udmelde centrale temaer, som skal indgå i strategien.
- *Styringsaftalen*: Formålet er at lægge rammerne for kapacitets- og prisudviklingen af tilbud, som aftalen omfatter (klare spilleregler for samarbejde mellem køber og sælger).

I Rammeaftale 2023-2024 er der fokus på kvalitet og udvikling af en relevant tilbudsvifte, så der sikres de rette tilbud for borgere med komplekse udfordringer, herunder er der et særligt fokus på kommunale indsatser til borgere med psykiske lidelser. Da der fortsat bliver flere borgere med mere komplekse behov og flere diagnoser end tidligere, skal der derfor i fællesskab fjernes barrierer og findes nye løsninger. Med denne rammeaftale sættes et særligt fokus på anlægsudfordringerne på det specialiserede socialområde.

Udviklingsdelen:

- Sikrer og styrer den faglige udvikling af tilbuddene i hovedstadsregionen, så alle driftsherrer er i stand til at tilbyde de rigtige tilbud af høj kvalitet, også til små målgrupper og målgrupper med komplicerede problemer.
- Skaber synlighed og gennemsækelighed om kapacitet og behov for pladser bl.a. gennem afdækningen af kapacitet og belægning samt den nationale analyse af de lands- og landsdelsdækkende tilbud.
- Sikrer koordination og udvikling af nye tilbud så ekspertise og ressourcer på særlige områder anvendes hensigtsmæssigt.

Styringsaftalen for 2023-2024 omfatter:

- Aftaler, takstmodel og procedurer, som understøtter samarbejde og dialog mellem brugerkommuner og driftsherrer om de konkrete forløb ved køb og salg af pladser.
- Aftale om, at udgifter per dag i de takstbelagte tilbud på det specialiserede socialområde og specialundervisningsområdet hvert år maksimalt må stige med pris- og lønfremskrivningen - hvis man fraviger det aftalte, skal der foretages en indrapportering af forklaringerne til Embedsmandsudvalget for det specialiserede socialområde.
- Aftale om at understøtte det fortsatte arbejde med tilbudsviften og den fælles økonomimodel – herunder udvikling af tilbud med høj kvalitet.
- Monitoreringsrapport som følger udviklingen i udgifter, målgrupper mv. og mulige forklaringer på udviklingen.

Budgetteret resultat

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024
Takst- og beboerindtægter	-1.025,0	-1.135,5
Overførsel af overskud fra tidligere år	-2,2	0,0
Tilbudsdrift - omkostninger	987,5	1.089,3
Direkte administrationsomkostninger	27,9	31,9
Indirekte administrationsomkostninger	11,8	14,3
Årets resultat	0,0	0,0

(-) = overskud (+) = underskud

Både i budget 2023 og i budget 2024 er der budgetteret med balance mellem indtægter og omkostninger. I budget 2023 blev der anvendt 2,2 mio. kr. af det akkumulerede overskud til at nedsætte den kommunale takstbetaling. I budgettet for 2024 foretages der ikke takstnedsættelser finansieret af det akkumulerede overskud. I henhold til budget- og

regnskabsreglerne indgår den del af finansieringen, der kan henføres til forbrug af tidligere års overskud, som en indtægt i resultatopgørelserne for de år, hvor takstnedsættelsen finder sted.

Omkostningsbevillingen på området er specificeret nedenfor.

Udgifts- og omkostningsbevilling - Den Sociale Virksomhed

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Tilbudsniveau					
Lønudgifter	822,0	903,4	903,4	903,4	903,4
Øvrige driftsudgifter	138,9	155,2	155,2	155,2	155,2
Driftsudgifter i alt	960,9	1.058,6	1.058,6	1.058,6	1.058,6
Indtægter	-2,3	-2,5	-2,5	-2,5	-2,5
Nettodriftsudgifter	958,6	1.056,1	1.056,1	1.056,1	1.056,1
Forskydning i hensættelse til feriepenge	3,3	3,4	3,4	3,4	3,4
Hensættelse til tjenestemandspension	1,1	0,8	0,8	0,8	0,8
Lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	22,0	22,2	22,2	22,2	22,2
Forrentning	2,5	6,9	6,9	6,9	6,9
Omkostningselementer i alt	28,9	33,3	33,3	33,3	33,3
Omkostningsbevilling	987,5	1.089,3	1.089,3	1.089,3	1.089,3
Direkte henførbar administration					
Lønudgifter	16,7	20,3	20,3	20,3	20,3
Øvrige driftsudgifter	10,6	11,0	11,0	11,0	11,0
Driftsudgifter i alt	27,4	31,3	31,3	31,3	31,3
Indtægter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettodriftsudgifter	27,4	31,3	31,3	31,3	31,3
Forskydning i hensættelse til feriepenge	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Hensættelse til tjenestemandspension	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Forrentning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omkostningselementer i alt	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Omkostningsbevilling	27,9	31,9	31,9	31,9	31,9
Takstindtægter	-1.025,0	-1.135,5	-1.135,5	-1.135,5	-1.135,5
Omkostningsbevilling	-9,6	-14,3	-14,3	-14,3	-14,3

Hvis der ikke bruges midler af det akkumulerede overskud på området til at finansiere driften af tilbuddene, vil omkostningsbevillingen i det vedtagne budget svare til den del af fællesomkostningerne i koncernadministrationen, som skal dækkes af Den Sociale Virksomhed.

I budget 2024 er omkostningsbevillingen -14,3 mio. kr., svarende til at takstindtægterne er 14,3 mio. kr. større end omkostningerne til drift af tilbud og administration i Den Sociale Virksomhed.

Budgettet svarer til en videreførelse af budgetoverslag 2024 fra budget 2023 med de varige korrektioner, der er foretaget i den efterfølgende økonomirapportering.

5.17 Regional udvikling

Det samlede budget til regional udvikling udgør 980,5 mio. kr. i 2024 – heraf finansieres 24,7 mio. kr. ved anvendelse af overskud/mindreforbrug fra tidligere år. Årets finansiering fra stat og kommuner udgør 955,8 mio. kr. i 2024. Der er budgetteret med et kommunalt udviklingsbidrag på 122 kr. pr. indbygger, svarende til det forudsatte i økonomaftalen for 2024.

Budgettet er øremærket til aktiviteter og administration for at kunne indfri de politiske målsætninger for regional udvikling.

I budgettet, jf. tabellen nedenunder, er der tilvejebragt balance mellem indtægter og udgifter.

Regional udvikling

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Udviklingsbidrag fra kommunerne	-218,4	-227,8	-227,8	-227,8	-227,8
Bloktilskud fra staten	-701,3	-728,0	-728,0	-728,0	-728,0
Anvendelse af overskud fra tidligere år	-35,6	-24,7	-3,9	-5,2	-9,3
Aktivitetsmidler - udgifter	878,0	894,7	873,9	861,2	865,3
Betaling til letbane (Anlæg)	59,0	66,0	66,0	80,0	80,0
Indirekte administration - udgiftsbaseret	18,4	19,9	19,9	19,8	19,8
Årets resultat - udgiftsbaseret	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omkostningsselementer					
Aktivitetsmidler	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Indirekte administration	-7,4	-7,3	-7,3	-7,3	-7,3
Årets resultat - omkostningsbaseret	-7,1	-7,0	-7,0	-7,0	-7,0

Som følge af stigende udgifter til kollektiv trafik, særligt efterreguleringerne til Movia i 2024 og 2025 samt fordyrelsen af byggeriet af Hovedstadens Letbane, indeholder budgetaftalen i alle år besparelser og træk på tidligere års overskud.

I 2024 leveres en besparelse på 35,8 mio. kr. samtidigt med, at der trækkes på 24,7 mio. kr. af tidligere års mindreforbrug/overskud for at opnå det i lovgivningen fastsatte balancekrav på området. I 2025 spares der 41,8 mio. kr., mens der trækkes 3,9 mio. kr. på tidligere års mindreforbrug. Både i 2026 og 2027 udgør den årlige besparelse 32,3 mio. kr. I 2026 trækkes 5,2 mio. kr. på tidligere års overskud og i 2027 9,3 mio. kr.

I ovennævnte besparelser indgår konsekvensen af, at regionerne som følge af økonomaftalen for 2024 mellem regeringen og Danske Regioner skal nedbringe udgifterne til administration med 23,0 mio. kr. på det regionale udviklingsområde i 2024, svarende til 7,3 mio. kr. for Region Hovedstaden. Udgiftsreduktionen sker ved en reduktion af driftsrammen/finansieringen for det regionale udviklingsområde. Det betyder, at administrationen på det regionale udviklingsområde i Region Hovedstaden skal levere en varig besparelse på 7,3 mio. kr. om året fra 2024.

Prisreguleringen fra 2023 til 2024 på øvrig drift udgør 5,0 pct. og er et udtryk for, at inflationen er aftagende, men at det reviderede skøn for 2023 ligger over forventningerne i økonomiaftalen for 2023.

Bevillinger under regional udvikling

Det regionale udviklingsområde er et omkostningsbaseret område og består af tre bevillingsområder:

- Kollektiv trafik
- Miljø
- Øvrig regional udvikling

De omkostningsbaserede budgetter for de tre aktivitetsområder fremgår af nedenstående tabel. Selv om områderne er omkostningsbaserede, skal disse leve op til udgiftsloftet, hvor regionerne forpligter sig til ikke at bruge mere på driftsaktiviteter, end de modtager i tilskud.

Omkostningsbevilling

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Kollektiv trafik	535,2	565,1	544,2	542,6	549,7
Miljøområdet	171,9	171,9	181,9	181,3	181,3
Øvrig regional udvikling	171,2	157,9	148,1	137,6	134,6
Omkostningsbevilling i alt	878,3	895,0	874,2	861,5	865,6
Lokal investeringsramme	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Udgiftsbevilling

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Kollektiv trafik	535,2	565,1	544,2	542,6	549,7
Miljøområdet	171,6	171,6	181,6	181,0	181,0
Øvrig regional udvikling	171,2	157,9	148,1	137,6	134,6
Udgiftsbevilling i alt	878,0	894,7	873,9	861,2	865,3
Lokal investeringsramme	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

5.17.1 Kollektiv trafik

Regionen yder ifølge lov om trafikselskaber tilskud til trafikselskabet Movia. Regional Udvikling afholder udgifter til busdrift, lokalbaner og fællesudgifter. Udgifterne under bevillingsområdet for kollektiv trafik udgøres af en række øvrige poster, herunder anlæg og (kommende) drift af letbanen, investeringer i lokalbanen og pensionsudgifter til tidligere tjenestemandsansatte ved lokalbanerne.

Den udgiftsbaserede bevilling i 2024 udgør 565,1 mio. kr. inklusive investeringstilskuddet fra staten til lokalbanerne på forventet 49,1 mio. kr.

Udgifts- og omkostningsbevilling - Kollektiv trafik

	B 2023	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	(2023-P/L)				
Lønudgifter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrige driftsudgifter	582,5	614,3	593,3	591,7	598,9
Driftsudgifter i alt	582,5	614,3	593,3	591,7	598,9
Indtægter	-47,4	-49,1	-49,1	-49,1	-49,1
Nettodriftsudgifter	535,2	565,1	544,2	542,6	549,7
Forskydning i hensættelse til feriepenge	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hensættelse til tjenestemandspension	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omkostningselementer i alt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omkostningsbevilling	535,2	565,1	544,2	542,6	549,7
Lokal investeringsramme	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Regionens nettoudgifter på de enkelte trafikområder fordeler sig således:

Bevillingsområde - Kollektiv trafik

	B 2023	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	(2023-P/L)				
Busdrift (Movia)	235,5	221,8	210,6	201,8	201,7
Lokalbaner inkl. leasing (Movia)	146,2	165,7	165,6	165,6	165,6
Tilskud fra Grøn buslinje	0,0	-6,9	-14,2	-4,7	-0,1
Fællesudgifter (Movia)	166,0	179,1	170,4	166,7	162,3
Driftsudgifter under anlæg af letbane i Ring 3	8,5	8,5	8,5	0,0	0,0
Besparelse kollektiv trafik	0,0	0,0	-6,0	-11,0	-11,0
Movia i alt	556,2	568,2	534,9	518,4	518,5
Investeringer i lokalbanen	4,8	6,6	11,8	16,1	23,6
Sti- og brofindelse - Favrholm station	10,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pensionsudgifter til tidligere tj. Ansatte	11,6	11,4	10,8	10,2	9,7
Letbane (Drift)	0,0	0,0	0,0	47,0	47,0
Tilbagebetaling til Movia	0,0	28,0	35,8	0,0	0,0
I alt	582,6	614,2	593,3	591,7	598,8
Investeringstilskud fra staten	-47,4	-49,1	-49,1	-49,1	-49,1
Nettodriftsudgifter	535,2	565,1	544,2	542,6	549,7

Budgettet er baseret på det budgetforslag, som Movias administration har forelagt bestyrelsen til 1. behandling 30. juni 2023.

Heri er taget udgangspunkt i de generelle budgetforudsætninger for den kollektive trafik, hvori der indgår forventninger til driftsudgifter og passagertal. Regionens bidrag til Movia er især følsomt over for ændringer i brændselspriser, passagerindtægter og rente. Efter fremsættelsen af budgetforslaget har Movia meddelt regionen, at der i forbindelse med busudbud A22 er opnået en besparelse på 10,0 mio. kr. om året fra og med 2025. Resultatet af dette udbud er indarbejdet i det af regionsrådet vedtagne budget.

For at skabe balance i budgettet for regional udvikling blev det ved andenbehandlingen af budgettet besluttet at spare 14,5 mio. kr. om året i 2024 og 2025 på buslinje 300S. Buslinjen nedlægges, når letbanen går i drift i 2026

Desuden blev det besluttet, at den kollektive trafik skal levere en besparelse på 6,0 mio. kr. i 2025, som øges til en besparelse på 11,0 mio. kr. om året fra 2026. Den konkrete udmøntning af besparelsen vil ske i forbindelse med budgetforhandlingerne for 2025.

Med henblik på at styrke den kollektive trafik i planområde Syd blev der i forbindelse med vedtagelsen af budgettet afsat 2,0 mio. kr. i 2024 og 4,0 mio. kr. om året fra 2025.

I 2024 forventes passagerniveauet at være stabiliseret, men på et lavere niveau end før Corona krisen. I 2024 betaler regionen en efterregulering på 28 mio. kr. til Movia vedrørende det endeligt opgjorte regnskab for 2022. Heri indgår den økonomiske konsekvens af, at trafiksselskaberne i 2022 ikke blev kompenseret i fuldt omfang for de færre passagerindtægter som følge af Corona-situationen i 2022.

I 2025 forventes ligeledes en tilbagebetaling til Movia på baggrund af et øget tilskudsbehov i 2023 i forhold til det budgetterede. I budgetoverslagsår 2025 er indarbejdet et foreløbigt estimat for denne tilbagebetaling på 35,8 mio. kr. Det endelige beløb opgøres i forbindelse med regnskabet for 2023.

Grøn buspulje

Regionen har fået tilskud fra de statslige puljer Grøn buspulje til regionale busser og øer samt Pulje til grønne busser og grøn flextrafik. Puljerne dækker en andel af meromkostningerne ved omstilling til el-busser. Regionen har fået tilskud til omstilling af buslinjerne 230R, 380R, 98N, 15E, 150S, 55E, 65E, 123, 600S og 91N. Tilskuddene udbetales løbende et år efter kontraktstart på busserne. Beløb vedrørende linje 123, 600S og 91N til udbetaling i 2026 vil blive opdateret, når udbudsprocessen er afsluttet og endelige priser kendes.

Investeringer i lokalbanen

Der er indarbejdet et tilskud til investeringer vedrørende lokalbanerne på 49,1 mio. kr. i 2024, hvilket svarer til det årlige statslige tilskud til regionen.

Regionsrådet har i forbindelse med Budget 2020 godkendt plan for fornyelse af lokalbanerne til samlet set 500 mio. kr. Fornyelsesarbejderne løber i perioden 2020 til 2026 og finansieres gennem årlige lånoptag, som optages sideløbende med, at udgifterne til fornyelse af infrastrukturen afholdes. I budgettet indgår forventet låneafdragsprofil for investeringerne i infrastrukturen, der løbende bliver justeret, når de faktiske lån optages.

Ud over fornyelse af lokalbanerne har regionsrådet i december 2021 godkendt lånoptag for etablering af etape 1 af Favrholt Station. Afdrag på disse lån indgår ligeledes i budgettet.

I den statslige aftale om Infrastrukturplan 2035 er der afsat 700 mio. kr. i perioden 2022-2025 til et statsligt bidrag til regionerne til fornyelse af infrastrukturen på lokalbanerne. Aftaleparterne er enige om fordelingen af de 700 mio. kr. og af dem udgør Region Hovedstadens andel 164,9 mio. kr. Som følge af aftalen modtager regionen 50,5 mio. kr. i tilskud i 2022, 50,5 mio. kr. i 2023, 32,0 mio. kr. i 2024 og 32,0 mio. kr. i 2025.

I forlængelse af aftalen om Infrastrukturplan 2035 er der i forbindelse med regionernes økonomiaftale for 2023 og 2024 givet en generel dispensation til i perioden 2023-2030 at kunne optage 40-årige lån mod tidligere 25-årige lån til investeringer i infrastruktur og rullende materiel til lokalbanerne.

Sti- og broforbindelse

I henhold til aftale med Hillerød Kommune fra 2016 etableres bro- og stiforbindelse mellem Favrholt Station og Nyt Hospital Nordsjælland.

Projekterne er ramt af de generelt øgede omkostninger i anlægssektoren, hvilket giver uoverensstemmelse mellem de seneste vurderinger af omkostninger og de afsatte budgetter. Samtidig sker der tidsmæssige forskydninger, der forsinker gennemførelsen af projekterne. Det bidrager til den usikkerhed, projekterne generelt er forbundet med, og der budgetteres derfor for nuværende ikke med udgifter i 2024. Et eventuelt behov for yderligere finansiering vil blive forelagt politisk.

Letbanen

Loven om anlæg af letbanen blev vedtaget i Folketinget den 31. maj 2016 og betyder, at der er enighed mellem ejerne om den samlede anlægsfinansiering. Godkendelse af det økonomiske grundlag for etablering af letbanen langs Ring 3 skete på regionsrådsmødet 30. januar 2018. Regionens andel af udgifterne til anlæg og drift af letbanen afholdes af den regionale udviklingskasse.

Den samlede anlægsinvestering bag Hovedstadens Letbane er delt mellem anlægsomkostninger (anlæg af selve letbanen) og driftsrelaterede anlægsinvesteringer (opsætning af kørestrøm, indkøb af togmateriel, anlæg af kontrol- og vedligeholdelsescenter m.m.), hvor staten kun deltager i finansieringen af anlægsomkostningerne.

Staten trådte den 1. januar 2019 ud som ejer af selskabet, og statens indskud er overgået til at være et tilskud.

Regionen betaler i henhold til anlægsloven 26 pct. af anlægsudgifterne og 43 pct. af de driftsrelaterede anlægsinvesteringer. Betalingen af de driftsrelaterede anlægsinvesteringer foretages via det årlige driftstilskud fra 2026.

Regionens engangsindbetaling i 2019 udgjorde 15 pct. af det samlede anlægsbidrag, inklusive korrektionsreserven, svarende til 193,6 mio. kr. (2019-priser). Engangsindbetalingen blev finansieret af det akkumulerede overskud for det regionale udviklingsområde. De øvrige 85 pct. af anlægsudgiften betales via årlige indskud over 40 år til Hovedstadens Letbane I/S.

Hovedstadens Letbane har i 2023 foretaget en revidering af projektets anlægsbudget, som er forøget med 1,1 mia. kr. Forøgelsen af anlægsbudgettet betyder, at Region

Hovedstaden og de øvrige ejere skal bidrage med en årlig ekstrabetaling. Ejerkredsen bag Hovedstadens Letbane I/S har på ekstraordinært interessentskabsmøde den 22. juni 2023 godkendt det reviderede anlægsbudget samt at det lægges til grund for udarbejdelse af nye betalingsaftaler med ejerne og selskabets opdaterede langtidsbudget.

Region Hovedstaden vil derfor i 2. halvår 2023 skulle godkende en opdateret betalingsaftale for de fremtidige afdrag, som vil være gældende frem til 2069. Ejerne har ansøgt Transportministeriet om en forlængelse af tilbagebetalingsperioden med 10 år, som i lovgivningen var sat til at løbe til 2059. Transportministeren har i brev af 18. september 2023 meddelt ejerkredsen bag Hovedstadens Letbane, at ønsket om en forlængelse af tilbagebetalingsperioden ikke kan imødekommes.

Region Hovedstaden har anmodet Hovedstadens Letbane om, at betaling af yderligere afdrag først påbegyndes i 2026, når letbanen er taget i brug.

Det opdaterede budget og tilhørende betalingsaftaler med ejerne vil skulle revideres i 2030. Næste mulige revision af økonomien sker dermed, når projektet er på den anden side af anlægsfasen; når banen har været i drift i noget tid; når der er afklaring om eventuelle voldgiftssager og et klart billede af, hvordan driften af letbanen forløber i forhold til passagertal osv.

Det løbende årlige indskud til finansiering af regionens andel af anlægsudgifterne medfører, at den regionale udviklingskasse afholder en ydelse vedrørende anlægsudgifter på 65 mio. kr. om året i 2024 og 2025 (2024-priser) stigende til 79,0 mio. kr. om året i perioden 2026-2069 som følge af det reviderede anlægsbudget og såfremt Transportministeriet havde godkendt en forlængelse af tilbagebetalingsperioden med 10 år, som ønsket af ejerkredsen.

Transportministeriets afvisning af ønsket om en forlængelse af tilbagebetalingsperioden betyder, at regionens betaling til anlæg af letbanen fra 2026 og frem – på et foreløbigt grundlag – vurderes til at stige med ca. 10 mio. kr. om året. Et mere præcist estimat afventer, at Hovedstadens Letbane I/S får genberegnet langtidsbudgettet. Den årlige merudgift vil af hensyn til balancekravet – alt andet lige – skulle modsvares af tilsvarende besparelser fra 2026 og vil indgå i budgetforhandlingerne i forbindelse med budget 2025.

Budgettet er baseret på, at når letbanen går i drift ultimo 2025, betaler det regionale udviklingsområde en yderligere ydelse til driftsrelaterede anlægsudgifter på 47,0 mio. kr. (2024-priser) om året fra 2026.

Regionen har i forbindelse med beslutningen om anlæg af letbanen godkendt at medfinansiere den ændrede ruteføring ved DTU i Lyngby med 20 mio. kr. (2013-priser). Dette tilkøb finansieres med en engangsbetaling i 2022 på 15 pct. af det samlede beløb og herefter årlige afdrag frem til 2059. Engangsbetalingen er finansieret af det akkumulerede overskud for det regionale udviklingsområde, mens de løbende årlige indskud udgør 1,0 mio. kr. om året i perioden 2023-2059 (2024-priser).

5.17.2 Miljø

Regionen har en række drifts- og myndighedsopgaver på miljøområdet. Herudover er der et politisk mål om, at regionen styrker sin position som en grøn og bæredygtig metropol, og samtidig går foran som virksomhed i forhold, der vedrører bæredygtige løsninger inden for jordforureningsområdet.

Som udgiftsbaseret bevilling udgør miljøområdet i 2024 171,6 mio. kr.

Udgifts- og omkostningsbevilling - Miljøområdet

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Lønudgifter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrige driftsudgifter	171,6	171,6	181,6	181,0	181,0
Driftsudgifter i alt	171,6	171,6	181,6	181,0	181,0
Indtægter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettodriftsudgifter	171,6	171,6	181,6	181,0	181,0
Forskydning i hensættelse til feriepenge	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hensættelse til tjenestemandspension	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Omkostningselementer i alt	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Omkostningsbevilling	171,9	171,9	181,9	181,3	181,3
Lokal investeringsramme	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Den altovervejende del af udgifterne på miljøområdet går til jordforureningsområdet, hvor regionen har drifts- og myndighedsopgaver, der går ud på at kortlægge og undersøge kilder til forurening samt rydde op på forurenede grunde for at sikre drikkevandet, boliger, børneinstitutioner, offentlige legepladser, overfladevand og natur. Yderligere har regionen til opgave i samarbejde med kommuner at sikre byggeri og gravearbejde på forurenede grunde samt at kortlægge råstofforekomster og indvindingsområder i en råstofplan.

For at indhente det efterslæb, der er opstået som følge af de foregående års kapacitetsproblemer i miljøsektorens rådgiverbranche, indeholdt budgetforslaget, at jordforureningsområdet tilføres 10,0 mio. kr. om året i 2024-26. I budgetaftalen blev det besluttet at udskyde genopretningen af jordplanen med et år, så den i stedet implementeres i 2025-2027.

Regionen har også fokus på at udvikle innovative metoder til mere miljøvenlig og effektiv jordoprensning samt inden for råstofområdet at fremme brugen af genanvendelige byggematerialer og overskudsjord til erstatning af jomfruelige råstoffer.

Som led i DUT-aftale i forbindelse med ændring af kvalitetskriterierne for jord og grundvand for PFAS-forbindelser kompenseres Region Hovedstaden med 6,7 mio. kr. (2024-priser) om året fra 2023 til en øget indsats for oprensning af jord.

Ved andenbehandlingen af budget 2023 blev det besluttet, at der afsættes 2,8 mio. kr. i 2023 og 1,0 mio. kr. årligt (2024-priser) i 2024 og 2025 til at øge genanvendelsen af byggematerialer.

I forbindelse med finansloven for 2021 blev der afsat 630 mio. kr. på landsplan til understøttelse af regionernes opgave med oprensning af 10 generationsforureninger. Midlerne er afsat over fem år og kan prioriteres til at iværksætte oprensning af de første forureninger samtidig med, at der iværksættes forberedende arbejde og foreløbige foranstaltninger på de næste. Der er udpeget fire generationsforureninger i Region Hovedstaden. Disse fire forureninger er endnu ikke undersøgt tilstrækkeligt til, at en oprensning umiddelbart kan sættes i gang. I fase 1 er der derfor afsat 35,0 mio. kr. til, at Region Hovedstaden i 2021 og de kommende år kan udføre en række forundersøgelser med henblik på at kunne fjerne risikoen. Der er endnu ikke afsat penge til egentlig oprensning af de fire generationsforureninger. Det fremgår af aftalen bag Finansloven, at der i 2023 skal gøres status på indsatsen og drøftes planlægningen af den videre håndtering af generationsforureningerne (fase 2 og 3 i den samlede plan).

5.17.3 Øvrig regional udvikling

Den udgiftsbaserede bevilling på øvrig regional udvikling udgør 157,9 mio. kr. i 2024 til aktiviteter inden for uddannelse, infrastruktur, udvikling i yderområderne, kulturel virksomhed, natur og rekreative formål, grøn omstilling samt klimatilpasning og grænseoverskridende samarbejder. Området øvrig regional udvikling indeholder desuden også det politiske råderum.

Udgifts- og omkostningsbevilling - Øvrig regional udvikling

	B 2023	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	(2023-P/L)				
Lønudgifter	96,8	90,2	89,2	88,2	88,2
Øvrige driftsudgifter	74,3	67,8	58,9	49,4	46,4
Driftsudgifter i alt	171,2	157,9	148,1	137,6	134,6
Indtægter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettodriftsudgifter	171,2	157,9	148,1	137,6	134,6
Forskydning i hensættelse til feriepenge	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hensættelse til tjenestemandspension	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omkostningselementer i alt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omkostningsbevilling	171,2	157,9	148,1	137,6	134,6
Lokal investeringsramme	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Bevillingsområde - Øvrig regional udvikling

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Kultur	2,0	2,1	2,1	0,0	0,0
Uddannelse	15,9	9,1	3,5	0,0	0,0
Internationalt arbejde	2,2	2,3	2,3	2,3	2,3
Copenhagen EU office	4,4	4,7	4,7	4,7	4,7
Greater Copenhagen	3,9	4,1	4,1	4,1	4,1
Klima	6,6	5,7	5,0	5,0	5,0
Infrastruktur	6,8	3,1	3,1	0,0	0,0
Regionalt udviklingsarbejde (tidl. ReVUS)	14,1	17,7	14,6	10,8	10,8
Administration	105,2	103,9	103,6	102,6	102,6
Tilpasning / råderum (+)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Socialfondsmidler	4,9	5,2	5,2	8,2	5,2
Pris- og lønreserve	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettodriftsudgifter	171,2	157,9	148,1	137,6	134,6

Kultur

For at fremme adgangen til og deltagelsen i kulturelle aktiviteter blev der i budgetaftalen for 2023 afsat en Kulturpulje på 2,1 mio. kr. (2024-priser) om året i perioden 2023-2025.

Uddannelse

Der er ved budgetaftalen 2020 afsat 4,4 mio. kr. i perioden 2020-2023 til at øge interessen for og søgningen til STEM-uddannelserne. Derudover er der i budgetaftalen 2021 afsat 6,1 mio. kroner i 2021 og 5,7 mio. kr. i perioden 2022-2024 (2024-priser) til at understøtte gennemførelsen på erhvervsuddannelserne og nedsættelsen af et kompetenceråd i 2022.

Uddannelsesområdet er tilført 1,2 mio. kr. i DUT-midler i 2023, 0,9 mio. kr. i 2024 og 0,5 mio. kr. i 2025 (2024-priser) i forbindelse med regionens opgave i relation til kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser. Beløbene indgår som løn.

Ved andenbehandlingen af budget 2023 blev det besluttet at afsætte 3,5 mio. kr. årligt (2024-priser) fra 2023 til og med 2025 til Copenhagen Health Innovation (CHI) i Region Hovedstaden, som skal skabe rammerne for, at praksis og uddannelse kan mødes og sikre, at de studerende bliver bedre rustet til at fortsætte den idérige indsats, når de træder ud på arbejdsmarkedet.

Der er ikke afsat midler til uddannelsesaktiviteter fra og med 2026.

Internationalt

Hovedstadsregionen skal hele tiden blive bedre til at bruge de internationale samarbejder til at styrke vores indsats inden for regional udvikling. Til det internationale arbejde er der afsat 2,3 mio. kr. Midlerne anvendes til String-sekretariatet med 0,6 mio. kr. og med 1,7 mio. kr. til Interreg (det europæiske territoriale samarbejde).

Greater Copenhagen EU Office

Sammen med Region Sjælland, Københavns Universitet, DTU, CBS og kommunerne i de to regioner yder regionen tilskud til Greater Copenhagen EU Office, som varetager regionens interesse over for EU-systemet for udviklingen i Greater Copenhagen. Konkret arbejder kontoret for at tiltrække EU-midler til ovenstående ved at styrke indflydelsen på EU's strategier og initiativer samt ved at rådgive medlemmerne i EU-funding inden for udvalgte områder, fx sundhed, grønne løsninger mv. Der er afsat 4,7 mio. kr. om året til Copenhagen EU Office.

Greater Copenhagen

For at skabe udvikling i Østdanmark og Sydsverige er Region Hovedstaden med i samarbejdet omkring Greater Copenhagen. Der er afsat 4,1 mio. kr. til medlemskab.

Klima

Region Hovedstaden har afsat 1,2 mio. kr. om året (2024-priser) til at fortsætte nogle af de allerede igangværende klimaindsatser. En række af regionens egne indsatser på klimaområdet understøttes desuden fremadrettet i regi af den regionale udviklingsstrategi. Det gælder bl.a. strategiske samarbejder samt partnerskabsprojekter, hvor regionen indgår i pilotprojekter – til løsninger på fremtidens klimaudfordringer i hele regionen, fx via bæredygtigt indkøb eller bæredygtig jordhåndtering.

I forbindelse med budget 2022 blev det besluttet, at der afsættes 1,5 mio. kr. i 2022, 0,9 mio. kr. i 2023 og 0,6 mio. kr. i 2024 (2024-priser) til et udviklingsprojekt, hvor overskudsjord genanvendes som byggemateriale.

Med henblik på at tidligere råstofgrave kommer naturen til gavn og borgerne til glæde, er der i 2022 afsat 0,5 mio. kr. til et idékatalog og i 2023 og 2024 0,6 mio. kr. årligt til etablering af to pilotprojekter, der skal sætte gang i en ændring af den administrative praksis omkring efterbehandlingen og løfte det faglige niveau inden for biodiversitet, samfundsværdier og rekreative muligheder.

I forbindelse med andenbehandlingen af budget 2023 blev det besluttet at afsætte 3,0 mio. kr. i 2023 og 2,8 mio. kr. årligt (2024-priser) fra 2024 og frem til bæredygtigt og cirkulært byggeri.

Der er indgået en national partnerskabsaftale "Klimaalliancen – et partnerskab mellem regioner, kommuner og Realdania" og en tilhørende regional aftale om Klimaalliancen. Samarbejdet i DK2020-projektet, hvor regionen sammen med KKR-Hovedstaden og Gate 21 har hjulpet kommunerne med at udarbejde ambitiøse klimaplaner, der lever op til Paris-aftalen, fortsætter i Klimaalliancen. Klimaalliancen skal understøtte kommunerne i at implementere deres klimaplaner og udvikle indsatser på tværs af kommunale grænser for at accelerere klimaomstillingen i hovedstadsregionen. Klimaalliancen vil dermed være et centralt udviklingsarbejde for den regionale klimaindsats i forhold til kommunerne. Der er afsat 0,9 mio. kr. i 2024 og derefter 1,5 mio. kr. om året.

Infrastruktur

Der er afsat 3,1 mio. kr. årligt (2024-priser) fra 2023 til og med 2025 til at støtte supercykelstisamarbejdet.

Regionalt udviklingsarbejde

Den regionale udviklingsstrategi kan omfatte regionernes lovhjemlede opgaver inden for regional udvikling samt den fremtidige bæredygtige udvikling i regionen, infrastruktur, udvikling i yderområderne, natur og rekreative formål, grøn omstilling og klimatilpasning samt evt. grænseoverskridende samarbejder. Til dette arbejde er der afsat 14,8 mio. kr. om året. Der er derudover afsat 6,9 mio. kr. i 2024 og 3,9 mio. kr. i 2025 fra en udmøntning af RUS-puljen i 2022 og 2023.

Som led i budgetaftalen for 2024 blev det besluttet at reducere RUS-puljen med 4,0 mio. kr. om året.

Socialfondsmidler

Som følge af økonomiaftalen for 2022 mellem regeringen og Danske Regioner er regionerne tildelt en indstillingsret på 20 pct. af EU's socialfondsmidler. Der er afsat 15 mio. kr. (2022-priser) til regionernes medfinansiering svarende til et årligt budget på 5,2 mio. kr. (2024-priser) for Region Hovedstaden. I 2026 er der afsat 3,0 mio. kr. ekstra med henblik på at minimere skolernes medfinansiering og maksimere de udmøntede midler fra fonden.

Administration

Budgettet til drift af Center for Regional Udvikling er placeret under *øvrige regional udvikling*. Som følge af økonomiaftalen for 2024 er budgettet til administration reduceret varigt med 7,3 mio. kr., så der i alt er budgetteret med 103,9 mio. kr. til administration i 2024 på det regionale udviklingsområde, fordelt med 89,5 mio. kr. til løn og 14,4 mio. kr. til øvrig drift.

Pris- og lønreserve

Det er tidligere sket, at Finansministeriet med henvisning til, at pris- og lønudviklingen er blevet lavere end forudsat i økonomiaftalen, har nedjusteret rammen til det regionale udviklingsområde midt i budgetåret.

Der har derfor tidligere været afsat en reserve på 5,0 mio. kr. om året til at imødegå en eventuel negativ pris- og lønregulering. Grundet den økonomiske situation i samfundet er denne reserve ikke afsat i budgetperioden 2024-2027.

5.18 Administration – fællesudgifter

Opgaver

Dette bevillingsområde omfatter en række fælles udgiftsområder for regionen, fx udgifter til pensionerede tjenestemænd og forsikringer. Herudover indgår udgifter til regionens centrale administration.

Administrationens opgave er at understøtte den politiske styring, ledelse og udvikling af Region Hovedstaden, herunder at bistå regionsråd og forretningsudvalg med realiseringen af de overordnede politiske mål. Administrationen skal endvidere bidrage til at sikre en koordineret og helhedsorienteret indsats, som sikrer samspil mellem den politiske ledelse og regionens virksomhedsområder. Som led heri indgår tillige samarbejde med regionens eksterne samarbejdspartnere som kommuner, stat, øvrige regioner, højere læreanstalter og erhvervsvirksomheder.

Administrationen bistår de brugerrettede områder med at levere en effektiv service af højest mulige kvalitet. Dette sker i tæt samarbejde med hospitaler, virksomheder og institutioner.

Administrationsbudgettet omhandler lønninger og øvrige driftsmidler til koncerncentrene: Center for Sundhed, Center for Økonomi og Center for Politik og Kommunikation. Hvad angår Center for IT og Medicoteknologi, Center for HR og Uddannelse og Center for Ejendomme er deres budgetter som hidtil afsat som særskilte bevillinger. Under området for Regional Udvikling indgår som hidtil også løn til medarbejderne i centret.

Økonomi

Udgifts- og omkostningsbevilling - Administration

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Lønudgifter	352,1	373,8	372,7	372,7	372,8
Øvrige driftsudgifter	1.085,8	1.168,9	1.168,9	1.166,8	1.166,8
Driftsudgifter i alt	1.437,9	1.542,7	1.541,6	1.539,6	1.539,6
Indtægter	-512,0	-529,9	-529,9	-529,9	-529,9
Nettodriftsudgifter	925,9	1.012,7	1.011,7	1.009,6	1.009,6
Forskydning i hensættelse til feriepenge	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Hensættelse til tjenestemandspension	-354,6	-354,6	-354,6	-354,6	-354,6
Lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Om kostningslementer i alt	-351,4	-351,4	-351,4	-351,4	-351,4
Om kostningsbevilling	574,5	661,3	660,3	658,2	658,2
Lokal investeringsramme	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

I tabellen ovenfor ses de samlede nettodriftsudgifter under administrationsområdet. Den samlede omkostningsbevilling udgøres af nettodriftsudgifterne tillagt værdien af omkostningselementerne; forskydning i hensættelse til feriepenge, hensættelse til tjenestemandspension, lagerforskydning samt afskrivninger.

I forhold til vedtaget budget 2023 sker en række ændringer, jf. nedenstående tabel:

Budget 2023 (2023-P/L)	925,9
Korrektioner i 3. og 4. økonomirapport 2022	4,7
Korrektioner i 1. og 2. økonomirapport 2023	19,4
Ændret virkning af budget 2023 korrektioner	0,8
Pris- og lønfremskrivning	32,8
Nye korrektioner ved budget 2024	29,2
Budget 2024	1.012,7

Der er som følge af tidligere beslutninger til og med 2. økonomirapport 2023 en række budgetændringer til budgettet for 2024 svarende til en forøgelse på 24,1 mio. kr. Ændringen kan henføres til budgetflytninger i forbindelse med flytning af opgaver fra/til andre bevillingsområder.

Ændret virkning af korrektioner i budget 2023 indebærer en tilførsel på i alt 0,8 mio. kr.

Budgettet forøges med 32,8 mio. kr. som følge af pris- og lønfremskrivning.

I forbindelse med budgetlægningen foretages yderligere en række ændringer, som forøger budgettet med netto 29,2 mio. kr., som primært kan henføres til øgede udgifter til tjenestemandspensioner, forsikringsområdet samt reduktion på administrative besparelser.

Den samlede udgiftsramme til administration for 2024 udgør 1.012,7 mio. kr.

Det samlede administrative budget indeholder, ud over udgifter til løn til medarbejdere m.v. i administrationen, også en række fælles udgiftsområder.

Det drejer sig om forsikringsområdet, herunder risikostyringstiltag og mæglerbistand, udgifter i forbindelse med den politiske organisation, budget til IT-systemer som økonomi- og indkøbssystemer, regionens samlede udgifter til tjenestemandspensioner, kontingentet til Danske Regioner m.v.

Større udgiftsposter indeholdt i administrationsbudgettet

Mio. kr., 2023-pris- og lønniveau	
Bruttodriftsudgifter	1.542,7
Tjenestemandspensioner til fratrådte før 1. januar 2007 og andre indtægter	-529,9
Nettodriftsudgifter	1.012,7
<i>Heraf:</i>	
Lønudgifter til personale i koncerncentrene	374
Økonomi-, logistik- og indkøbssystem, sygesikrings-IT, Web samt FLIS mv.	51
Tjenestemandspensioner til fratrådte efter 1. januar 2007	417
Forsikringspræmier	69
Kontingent til Danske Regioner	46
Revision	5
Politikerkonti	20
Større poster i alt	982

Fordeling af administrationsbudgettet mellem regionens tre aktivitetsområder

På administrationsområdet skal omkostningsbevillingen fordeles på de tre aktivitetsområder: Sundhed, social- og specialundervisning samt regional udvikling. Omkostningsbevillingen er fordelt ud fra en fordelingsnøgle, der svarer til de tre aktivitetsområders budgetter.

Det samlede administrationsomkostningsbudget kan indirekte henføres til de tre områder. Sundhedsområdet tildes i alt 634,5 mio. kr., mens social- og specialundervisningsområdet samt det regionale udviklingsområde tildes henholdsvis 14,3 og 12,6 mio. kr. Denne del af administrationsomkostningerne er et udtryk for, hvor meget de tre områder trækker på den fælles administration i koncerncentrene.

Indirekte administrationsudgifter

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	Social- og special- Regional			I alt
	Sundhed	undervisning	udvikling	
Udgiftsbevilling	970,3	22,6	19,9	1.012,7
Forskydning i hensættelse til feriepenge	1,1	0,0	0,0	1,2
Hensættelse til tjenestemandspension	-338,8	-8,4	-7,4	-354,6
Lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	1,9	0,0	0,0	2,0
Omkostningsbevilling	634,5	14,3	12,6	661,3

På administrationsområdet afholdes regionens samlede udgifter til tjenestemænd, som er gået på pension. Ved opgørelse af omkostningsbevillingen skal denne fratrækkes og erstattes af årets hensatte beløb til tjenestemandspensioner.

Afskrivninger på anlægsaktiver består af afskrivninger på administrationsbygninger til regionshovedsædet samt øvrige anlægsaktiver, som ikke kan henføres direkte til et af de tre aktivitetsområder.

6. Investeringsbudget

Der er i aftalen mellem regeringen og Danske Regioner fastsat loft for anlægsudgifterne i 2024, der gælder på sundhedsområdet for henholdsvis kvalitetsfundsprojekter og for øvrige projekter.

Investeringsbudgettet på sundhedsområdet indeholder følgende poster på overordnet niveau:

Investeringsbudget 2024-2027, Sundhedsområdet

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Kvalitetsfondsmidler	1.466,0	2.624,8	1.503,9	141,1
Sundhedsområdet, øvrigt	1.050,0	1.170,3	1.170,3	1.170,3
I alt	2.516,0	3.795,1	2.674,2	1.311,4

*Inkl. forudsatte anlægsindtægter fra salg af ejendomme

Det forventes, at der i perioden 2024-2027 vil være udgifter til kvalitetsfundsprojekterne, som angivet i tabellen, dvs. 1.466 mio. kr. i 2024, mens beløbene i de efterfølgende tre år skønnes at udgøre 2.624,8 mio. kr. i 2025, 1.503,9 mio. kr. i 2026, faldende til 141,1 mio. kr. i 2027, hvor regionens sidste kvalitetsfundsprojekt, Nyt Hospital Bispebjerg, forventes afsluttet. Udgiftsbehovet er opgjort efter de foreliggende tidsplaner, der løbende tilpasses i takt med, at projekterne kvalificeres yderligere. Det skal i den forbindelse imidlertid præciseres, at udgifter ifm. kvalitetsfundsprojektet, Nyt Hospital Nordsjælland i løbet af 2024 forventes at overgå til fuldt regional finansiering, enten lånefinansieret eller af regionale anlægsmidler.

Regionens budget for øvrigt anlæg i 2024 er fastlagt i overensstemmelse med økonomiaftalens samlede niveau for de regionale anlægsinvesteringer på 3.350 mio. kr. i 2024 stigende til 3.750 mio. kr. i 2025 med tillæg af finanslovsmidler mv. Budgettet for øvrigt anlæg fra 2024 og frem er fastlagt på baggrund af administrationens vurdering af udgiftsafløb på allerede igangsatte investeringsprojekter, IT-investeringer samt afsætning af reserve til akut opståede kliniske behov og mindre renoveringsarbejder.

Til øvrige projekter er der i økonomiaftalen derudover afsat en deponeringsfritagelsespulje i 2024 på 400 mio. kr. til at fremme anvendelse af offentligt-privat partnerskab (OPP), hvor der efter ansøgning til konkrete projekter kan søges om dispensation for deponeringsforpligtigheden i lånebekendtgørelsen. Der kan søges om beløb svarende til deponeringsforpligten i 2024, 2025 og 2026. Med økonomiaftalen følger, at kun projekter, der opnåede deponeringsfritagelse fra 2023-puljen, kan opnå deponeringsfritagelse fra puljen i 2024-2029. For Region Hovedstadens vedkommende vil dette omfatte nybyggeriet af et nyt børne- og ungepsykiatrisk center i Glostrup, det såkaldte Nordstjerne-projekt.

Byggeprojekter med støtte fra den statslige kvalitetsfond

Der er i den statslige kvalitetsfond til støtte af nye sygehusbyggerier i regionerne afsat i alt 41,4 mia. kr. (09-pl). Finansiering af byggeprojekterne fordeles mellem en statslig finansiering på 24,75 mia. kr. og en regional egenfinansiering på 16,65 mia. kr.

Region Hovedstaden har modtaget endeligt tilsagn på samlet 12,85 mia. kr. (09-pl) til gennemførelse af seks konkrete projekter. Det drejer sig om projekterne på Rigshospitalet, Herlev Hospital, Psykiatrisk Center Sct. Hans, Hvidovre Hospital, Nordsjællands Hospital og Bispebjerg Hospital.

De 12,85 mia. kr. tilvejebringes ved en forventet statslig medfinansiering på 7,68 mia. kr. og regionens egenfinansiering på 5,17 mia. kr. Af regionens egenfinansiering vil 3,56 mia. kr. kunne forventes at skulle tilvejebringes gennem opsparede midler fra bloktilskud (deponering), og 1,61 mia. kr. vil kunne tilvejebringes gennem lånefinansiering. Staten forudsætter samtidig, at provenu ved salg af nedlagte hospitalejendomme skal anvendes til at nedbringe behovet for lånoptagelse.

De seks projekters samlede investeringsramme og tidspunkt for endeligt tilsagn fra ekspertpanelet er som følger:

- Etablering af Nordfløj på Rigshospitalet – samlet investeringsramme 1,85 mia. kr. – endeligt tilsagn er meddelt i juni 2011,
- Ud- og ombygning på Herlev Hospital – samlet investeringsramme 2,25 mia. kr. – endeligt tilsagn er meddelt i maj 2012,
- Udbygning af retspsykiatrien på Psykiatrisk Center Sct. Hans – samlet investeringsramme 0,55 mia. kr. – endeligt tilsagn er meddelt i september 2012,
- Ud- og ombygning af Hvidovre Hospital – samlet investeringsramme 1,45 mia. kr. – endeligt tilsagn er meddelt i april 2013,
- Fusion af Helsingør Hospital, Frederikssund Hospital og Hillerød Hospital på et nybygget hospital ved Hillerød – samlet investeringsramme 3,8 mia. kr. – endeligt tilsagn er meddelt i juni 2013,
- Fusion af Frederiksberg Hospital og Bispebjerg Hospital til et nyt hospital på Bispebjerg Bakke – samlet investeringsramme 2,95 mia. kr. – endeligt tilsagn er meddelt i februar 2014.

Kvalitetsfondsbyggerierne på Rigshospitalet, i Herlev og på Sct. Hans er allerede på nuværende tidspunkt helt ibrugtaget. På kvalitetsfondsprojektet i Hvidovre pågår fortsat anlægsarbejder, der imidlertid finansieres af regionale anlægsmidler.

I økonomiaftalen for 2024 mellem regeringen og Danske Regioner er der på landsplan skønnet et afløb på kvalitetsfondsprojekter på samlet set 3.600 mio. kr. i 2024. Administrationen har i forlængelse heraf budgetteret med et afløb i 2024 med udgifter på

1.466 mio. kr. Dette beløb er lavere, end hvad der tidligere er forudsat af afløb i 2024. Reduktionen er aftalt i Danske Regioner og er fremkommet således, at budgettet for projekter tættest på færdiggørelse er reduceret forholdsmæssigt mindre end de projekter, der tidsmæssigt er længere fra færdiggørelse. Reduktionen skal ses i lyset af, at der tidligere år er forekommet forsinkelser på nogle af kvalitetsfundsprojekterne. Der er dog samtidig med økonomiaftalen for 2024 tilkendegivet nødvendigheden af, "at kvalitetsfundsbyggeriet fortsat realiseres i overensstemmelse med indgåede kontrakter og planer."

Kvalitetsfundsprojekter 2024-2027

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Nyt Hospital Bispebjerg				
Akuthus - Rådgivn. byggeled. øvr.omk. mv	450,0	612,2	846,7	131,8
IT & Medicoteknisk udstyr	90,0	250,0	180,0	9,3
Nyt Hospital Bispebjerg i alt	540,0	862,2	1.026,7	141,1
Nyt Hospital Nordsjælland				
Udførelsesbevilling	884,0	1.762,6	477,2	
Nyt Hospital Nordsjælland i alt	884,0	1.762,6	477,2	0,0
Nyt Hospital Hvidovre				
Færdiggørelse	42,0	0,0	0,0	0,0
Nyt Hospital Hvidovre i alt	42,0	0,0	0,0	0,0
Udgifter i alt	1.466,0	2.624,8	1.503,9	141,1
Statslig finansiering	924,3	1.457,8	339,0	22,1
Regional egenfinansiering				
Lånefinansieret (inkl. Energilån BK2020)	541,7	1.166,9	1.164,9	119,0
Finansiering i alt	1.466,0	2.624,8	1.503,9	141,1

Idet der i økonomiaftalerne for 2022 og 2023 ikke har indgået hensættelser via bloktilskuddet til Kvalitetsfonden, har Region Hovedstaden i løbet af 2022 forbrugt samtlige deponerede midler til egenfinansiering af kvalitetsfundsprojekterne.

På baggrund af fremsendte finansieringsprofiler fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet forudsættes imidlertid fortsat regional egenfinansiering af regionens kvalitetsfundsprojekter. Administrationen har rejst forholdet overfor for Indenrigs- og Sundhedsministeriet, og drøftelserne forventes at pågå i efteråret 2023. Projekterne forudsættes derfor finansieret ved direkte tilskud fra staten eller ved lånoptagelse.

I forhold til Nyt Hospital Bispebjerg skal oplyses, at regionen aktuelt forventer et betragteligt pres på projektets samlede økonomi. Staten har derfor den 1. juli 2023 givet

regionen en ekstraordinær låneadgang til at finansiere eventuelle budgetoverskridelser på op til 740 mio. kr.

I forhold til Nyt Hospital Nordsjælland skal oplyses, at regionen aktuelt forventer et betragteligt pres på projektets samlede økonomi. Staten har i foråret 2021 givet regionen en ekstraordinær låneadgang til at finansiere forventede merudgifter på op til 823 mio. kr. (2024-pl) jf. Indenrigs- og Sundhedsministeriets senest fremsendte finansieringsprofil. Staten har endvidere den 1. juli 2023 givet regionen en ekstraordinær låneadgang til at finansiere forventede merudgifter i projektet på op til 1.488 mio. kr. Dette er inkl. finansiering af meddelt tillægsbevilling på 370 mio. kr. i maj 2022.

I den ovenstående tabel indgår således kun udgifter, dels konkrete bevillinger godkendt i perioden fra 2020 og frem, dels rådighedsbeløb afsat til kommende bevillinger inden for de oprindelige tilsagnsrammer for hvert af projekterne. Den ekstraordinære låneadgang fra 2021 til Nyt Hospital Nordsjælland er indarbejdet i budgetforslagets kapitel 6 under afsnittet om lån vedrørende kvalitetsfondsprojekterne. Derudover indarbejdes ligeledes i kapitel 6 de ekstraordinære låneadgange, der er givet af Indenrigs- og Sundhedsministeriet til henholdsvis Nyt Hospital Nordsjælland og Nyt Hospital Bispebjerg i ved skrivelse af 1. juli 2023.

Øvrige projekter

Region Hovedstadens andel af anlægsloftet giver en ramme for anlægsudgifter til øvrige projekter på sundhedsområdet på 1.050 mio. kr. i 2024 inklusiv 5 mio. kr. til energirenoveringer. Regionen budgetlægger i 2024 ikke med indtægter fra salg af ejendomme. Samlet udgør investeringsbudget for øvrigt anlæg på sundhedsområdet i 2024 således 1.050 mio. kr. I Økonomiaftalen for 2024 er der endvidere aftalt et niveau for øvrigt anlæg i 2025 på 3.750 mio. kr., hvoraf Region Hovedstadens andel udgør 1.170,3 mio. kr.

Region Hovedstaden forventer i de kommende år et væsentligt investeringsbehov både hvad angår løbende vedligehold af bygninger og reinvesteringer i apparatur og IT. Det har derfor været vanskeligt at imødekomme bindingerne i økonomiaftalen for 2024 på anlægsområdet, ift. IT, medico, cybersikkerhed og renovering af eksisterende bygninger. Det store investeringsbehov skyldes bl.a. et vedvarende lavt anlægsniveau over de seneste år, samtidig med en modernisering af sygehusstrukturen frem mod 2025 i overensstemmelse med den vedtagne hospitalsplan sammenholdt med en ældre bygningsmasse. Størstedelen af disse investeringer er ikke dækket af kvalitetsfonden, men i forbindelse med budgettet for 2019 blev der igangsat en tiårig plan til en samlet værdi på godt 7 mia. kr. til renovering af regionens samlede bygningsmasse.

Samtidig er behovet for udskiftning af apparatur særligt stort over de kommende år, grundet en nødvendig udskiftning af den nuværende apparaturpark. Hertil kommer store behov for IT-investeringer, der skal understøtte øget brug af data, telemedicin med videre.

Et vedvarende lavt niveau for investeringer kan derfor bevirke, at visse projekter må udskydes. Der henvises til følgende oversigt:

Øvrige anlægsprojekter	Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Amager og Hvidovre Hospital					
NHH, Hvidovre		105,4			
Amager og Hvidovre Hospital i alt		105,4	0,0	0,0	0,0
Bispebjerg og Frederiksberg Hospital					
Nybyg Psykiatri		201,9	242,3	92,1	51,3
Parkeringspulje Bispebjerg, 40 p-pladser			5,5		
Bispebjerg og Frederiksberg Hospital i alt		201,9	247,8	92,1	51,3
Rigshospitalet					
Fondsfinansierede udgifter (Mary Elizabeth H)		243,0	73,3	1,3	
Fondsfinansierede indtægter (Mary Elizabeth H)		-243,0	-73,3	-1,3	
Marry Elizabeth Hospital (egenfinansiering)		595,7	569,6	54,3	
Sterilcentral, Rigshospitalet, gulv		15,7			
Sterilcentral, Rigshospitalet, levetidsforlængelse		6,3	4,2		
Rigshospitalet i alt		617,7	573,8	54,3	0,0
Region Hovedstadens Psykiatri					
Genhusning ifm. Nyt børne og ungepsyk. center			35,6		
Region Hovedstadens Psykiatri i alt		0,0	35,6	0,0	0,0
Fælles projekter på sundhedsområdet					
Reserve til håndtering af budgetudfordringer		100,0	50,0	50,0	50,0
PL reserve store projekter			100,0	100,0	50,0
Mindre it- og medicoanskaffelser			25,0	50,0	50,0
Renoveringsmæssigt efterslæb			44,0	730,0	875,0
Lokale investeringsrammer			69,0	69,0	69,0
IT-investeringer		25,0	25,0	25,0	25,0
Fælles Projekter - sundhed i alt		125,0	313,0	1.024,0	1.119,0
Samlet investeringsramme - sundhed		1.050,0	1.170,3	1.170,3	1.170,3
Den Sociale Virksomhed					
Investeringsramme		25,0	25,0	25,0	25,0
Den Sociale Virksomhed i alt		25,0	25,0	25,0	25,0
Regional Udvikling					
Etablering af Hovedstadens Letbane		66,0	66,0	80,0	80,0
Regional Udvikling i alt		66,0	66,0	80,0	80,0
Samlet investeringsramme		1.141,0	1.261,3	1.275,3	1.275,3

Amager og Hvidovre Hospital

Regionsrådet godkendte den 14. marts 2023 tillægsbevilling til Nyt Hospital Hvidovre på 260,3 mio. kr. med fordeling over 2023 og 2024. Tillægsbevillingen finansierer de resterende udgifter i forbindelse med byggeprojektet Nyt Hospital Hvidovre. Ibrugtagningstidspunktet er hermed forventet til 2. kvartal 2024.

Bispebjerg og Frederiksberg Hospital

Som led i aftale om Hospitalsplan 2020 indgår det, at Psykiatrisk Center København og Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center Bispebjerg fremover skal ligge i sammenhæng med det nye Bispebjerg Hospital.

Byggeriet er en del af det samlede projekt for Nyt Hospital og Ny Psykiatri Bispebjerg, der gennemføres med baggrund i den udarbejdede helhedsplan for det samlede projekt.

Ny Psykiatri Bispebjergs samlede udgifter skønnes at udgøre ca. 1,3 mia. kr., og der afsættes i 2024-2027 i alt 587 mio. kr. til det videre arbejde med at realisere dette regionalt finansierede projekt. Udgifterne fordeler sig med 202 mio. kr. i 2024, 242 mio. kr. i 2025, 92 mio. kr. i 2026 og 51 mio. kr. i 2027. Første etape af nybyggeri af Ny Psykiatri Bispebjerg blev ibrugtaget ultimo 2022 og etape 2 forventes at stå færdigt i 2025, mens renoveringsarbejderne forventes at kunne afsluttes i løbet af 2027.

Derudover afsættes der 5,5 mio. kr. i 2025 til færdiggørelse af udenomsarealer ifm. de mange igangværende byggeprojekter på Bispebjerg Hospital.

Rigshospitalet

Region Hovedstaden indgik i 2016 aftale med Ole Kirk's Fond om medfinansiering af et nyt børnehospital i forbindelse med det eksisterende Rigshospital – Blegdamsvej. Fonden bidrager med 600 mio. kr. (2016-priser), mens Region Hovedstaden afholder de resterende udgifter frem til forventet ibrugtagning i 2026.

Der afsættes med budget 2024 1.220 mio. kr. frem til 2026 til afholdelse af den regionalt finansierede andel.

Regionsrådet godkendte på mødet i maj 2022 regionale bevillinger til en udskiftning af gulvet i den regionale sterilcentral på Rigshospitalet, samt til finansiering af en levetidsforlængelse af de eksisterende sterilcentraler som følge af forsinkelsen, der følger med udskiftningen af gulvet. Regionen kører sideløbende en række erstatnings- og forsikrings-sager med henblik for at få dækket en andel af udgifterne. For at få færdiggjort den regionale sterilcentral, således at den kan ibrugtages, har det imidlertid været

nødvendigt at igangsætte arbejdet, der, indtil der foreligger afgørelser i de igangværende sager, afholdes af regionale anlægsmidler.

Region Hovedstadens Psykiatri

På mødet i november 2020 godkendte regionsrådet en treårig investeringsbevilling på i alt 27 mio. kr. til afholdelse af bygherreudgifter i forbindelse med planlægning af et kommende nybyggeri af nyt Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center – det såkaldte Nordstjerne-projekt. Bevillingen blev finansieret med midler fra Finanslov 2020, hvor der i 2023 blev afsat 9,3 mio. kr. på investeringsbudgettet.

Med Finansloven for 2020 blev der frem til 2023 afsat midler til afholdelse af regionale anlægsinvesteringer. Midlerne skulle gå til en styrkelse af de fysiske rammer indenfor det psykiatriske område.

Regionsrådet i Region Hovedstaden besluttede på mødet i september 2021 at afsætte 35,6 mio. kr. af regionens andel af finanslovmidlerne til finansiering af en flytning af Center for Forsorg og Behandling (det tidligere Solvang) til Psykiatrisk Center Glostrup – afdeling Hvidovre (det tidligere Psykiatrisk Center Hvidovre).

Flytningen er nødvendig for at gøre plads til byggeriet af det fremtidige børne- og ungepsykiatriske center, det såkaldte Nordstjerne-projekt. Dette projekt er imidlertid blevet forsinket, hvilket har betydet, at der først er behov for at rydde det kommende byggefelt, der i dag bl.a. rummer tilbuddet Solvang, i 2025. Dette har sammen med det lave anlægsloft i økonomiaftalen for 2024 betydet, at den planlagte flytning med forudgående ombygninger af lokalerne i Brøndby først gennemføres i 2025. Der afsættes derfor godt 35,6 mio. kr. til finansiering af de nødvendige ombygninger.

Reserve til håndtering af budgetudfordringer og akut opståede behov

I løbet af første halvår 2023 har regionsrådet været nødsaget til at bevilge tillægsbevillinger til færdiggørelse af Nyt Hvidovre Hospital, ligesom regionens øvrige store anlægsprojekter er udfordrede af de store prisstigninger på materialer og kontrakter. Derfor har det, som direkte konsekvens af økonomiaftalen for 2024 også været nødvendigt at suspendere de lokale investeringsrammer i 2024. De lokale investeringsrammer har hidtil været afsat til at finansiere mindre ombygninger eller til at afhjælpe akut opståede behov. Som følge af suspensionen af de lokale investeringsrammer og erfaringen fra afledte udgifter ifm. afslutning af de større byggerier, er det administrationens anbefaling, at der afsættes en central reserve på 100 mio. kr., til at finansiere akut opståede investeringsbehov samt mindre renoveringsarbejder.

PL-reserve store projekter

De seneste års voldsomme prisstigninger har betydet, at en række af de store regionale projekter har haft svært ved at få midlerne til at slå til, idet den faktuelle prisudvikling i

markedet har været betragteligt større end den prisregulering, der sker af anlægsmidlerne. Der afsættes derfor 100 mio. kr. årligt i en PL-reserve, der har til formål at sikre, at projekterne kan imødegå de voldsomme prisstigninger og dermed at kunne rumme disse inden for de godkendte budgetter.

IT-investeringer

Det har grundet økonomiaftalen for 2024 været nødvendigt at fastholde niveauet fra 2023 for det centrale budget til IT-området. Der afsættes 25 mio. kr. i 2024 til gennemførelse af tværoffentlige og øvrige sundheds-IT-projekter.

Mindre IT- og medicoanskaffelser

Økonomiaftalen for 2023 betød et markant lavere aftalt anlægsniveau på sundhedsområdet. Det er derfor også i 2024 nødvendigt at suspendere den lokale investeringsramme til mindre IT- og medicoanskaffelser. Rammen har indtil 2022 årligt udgjort 50 mio. kr. årligt.

Renoveringsmæssigt efterslæb

I forbindelse med Budget 2019 indgik regionsrådet en særskilt aftale om at anvende ca. 7 mia. kr. til renovering af regionens bygninger over de kommende ti år. Renoveringen var forudsat finansieret ved bl.a. effektiviseringer, energiprojekter, energibesparelser, driftsrammen og regionens centrale investeringsbudget. I 2024 afsættes en ramme på 100 mio. kr. på det centrale investeringsbudget til renovering af de eksisterende hospitaler.

Det er markant mindre end oprindeligt forudsat, hvilket i vid udstrækning skal tilskrives det aftalte anlægsloft i økonomiaftalen for 2024 samt de kendte fordyrelser i kvalitetsfondsprojekterne. Den planlagte takt for renoveringsindsatsen, der blev igangsat med Budget 2019, vil som følge heraf blive væsentligt forsinket. En ny teknisk vurdering af hospitalsbygningernes tilstand skal derfor gennemføres (forventeligt i 2025) med deraf følgende genstart af renoveringsplan. Økonomiaftalen for 2024, hvor der allerede nu er afsat et anlægsniveau i 2025, muliggør derfor, at der kan påbegyndes en genopstart af renoveringsplanen.

Lokale investeringsrammer - virksomhederne

Med budget 2023 vedtog regionsrådet at suspendere hospitalernes og virksomhedernes lokale investeringsrammer på sundhedsområdet, som hidtil årligt havde udgjort 69 mio. kr. samlet set. Det skete som følge af et markant lavere aftalt anlægsniveau i økonomiaftalen. I økonomiaftalen for 2024 er anlægsniveauet ligeledes lavt, hvilket betyder, at det fortsat er nødvendigt med en skarp prioritering og opbremsning i regionens planlagte

anlægsaktiviteter i 2024. Derfor vil de lokale investeringsrammer også i 2024 være suspenderet.

De lokale investeringsrammer har særligt været anvendt til at imødegå efterslæbet på medicoteknisk udstyr (apparaturl). I budgettet for 2023 og 2024 er de lokale investeringsrammer blevet konverteret til en tilsvarende forhøjelse af hospitalernes og virksomhedernes lokale leasingrammer. På baggrund af tidligere års erfaringer er det forventningen, at hovedparten af de investeringer, der ellers ville være blevet gennemført via de lokale investeringsrammer, vil kunne anskaffes ved leasingfinansiering.

Lokale leasingrammer - virksomhederne

Som følge af suspenderingen af de lokale investeringsrammer i 2023 og 2024 forhøjes de lokale leasingrammer fra 70 til 170 mio. kr. i begge år.

Den årlige ramme på 170 mio. kr. afsættes til hospitalernes og apotekets anskaffelser af apparatur ved leasingfinansiering. Det forudsættes, at de afledte driftsudgifter til afholdelse af leasingudgifterne afholdes inden for det enkelte hospitals nuværende driftsbudget. Af den samlede ramme på 170 mio. kr. afsættes 36,5 mio. kr. i en ikke-udmøntet ramme til ekstraordinære leasinganskaffelser. Udmøntning af den ikke-udmøntede leasingramme vil ske administrativt. Status for udmøntning af denne ramme vil indgå i økonomirapporteringen.

Anskaffelserne kræver ikke politisk forelæggelse, bortset fra enkeltanskaffelser af apparatur som overstiger 10 mio. kr.

Mio. kr.	B2023	B2024
Amager og Hvidovre Hospital	26,4	26,4
Bispebjerg og Frederiksberg Hospitaler	16,1	16,1
Bornholms Hospital	0,8	0,8
Herlev og Gentofte Hospital	25,5	25,5
Nordsjællands Hospital	9,8	9,8
Rigshospital	40,0	40,0
Region Hovedstadens Psykiatri	6,1	6,1
Region Hovedstadens Akutberedskab	1,6	1,6
Region Hovedstadens Apotek	7,3	7,3
Ikke-udmøntet leasingramme	36,5	36,5
Lokale leasingrammer i alt	170,0	170,0

Medicoteknisk apparatur og øvrige forhold

Ud over ovennævnte investeringer kan der anskaffes større apparatur inden for en årlig ramme (medicoteknisk pulje) på 185 mio. kr. Anskaffelserne forudsættes leasingfinansieret.

Regionsrådet traf i 2015 beslutning om, at den årlige pulje til apparatur skulle opdeles i fire delpuljer, henholdsvis en strategisk pulje (35 pct.), en genanskaffespulje (45 pct.), en standardiseringspulje (15 pct.) og en mindre pulje til akut nedbrud (5 pct.). Med Budget 2023 blev en mere koordineret og tværgående tilgang til anvendelsen af apparatmidlerne i den medicotekniske pulje vedtaget, da puljen ikke længere ville være opdelt i fire delpuljer, men derimod håndteres som én samlet pulje. Denne strategi videreføres med budget 2024. Dette skal skabe rum for øget standardisering, flere fælles indkøb og en mere fleksibel anvendelse af midlerne med henblik på at få mere apparatur for pengene.

Desuden bliver puljens midler prioriteret og anvendt efter en rullende 3-årig investeringsplan, der revideres og opdateres årligt. Planen skal skabe et langsigtet og strategisk blik på behovet for anskaffelser, så det bliver muligt at koordinere og planlægge indkøb på tværs af hospitaler og i et flerårigt perspektiv. Planen udarbejdes og revideres af regionens medico-domæne (hvori alle regionens hospitaler er repræsenteret) i tæt dialog med hospitalsledelserne. De sundhedsfaglige råd/klinikere inddrages ligeledes ved større tværgående indkøb.

Investeringsbudgetterne for socialområdet og regional udvikling

For det sociale område er der i alt afsat en investeringsramme på 25 mio. kr. til investeringer, der indregnes i den kommunale takstbetaling. Med budgettet for 2020 blev arbejdet med at tilvejebringe en langsigtet plan for en gennemgribende modernisering af regionens 19 bo- og dagtilbud igangsat. Regionsrådet godkendte på deres møde i maj 2021, at der i de kommende 4-5 år gennemføres et tilstandsløft for ca. 20 mio. kr. om året på de tilbud, og at udgifterne finansieres inden for den allerede afsatte ramme i investeringsbudgettet for den sociale virksomhed.

Derudover er der på området for regional udvikling ligeledes afsat et investeringsbudget, der udgør 66 mio. kr. i 2024 og 2025 stigende til 80 mio. kr. i 2026 og 2027 til det løbende indskud til finansiering af regionens andel af anlægsudgifterne i forbindelse med etableringen af Hovedstadens Letbane i perioden 2021-2059 (2024-priser). Udgiften til anlæg af letbanen henregnes ikke til regionens anlægsramme. En nærmere beskrivelse af økonomien i relation til letbanen fremgår af afsnit 4.17 om det regionale udviklingsområde.

7. Indtægter og finansielle poster

Indtægter til sundhed

De finansielle indtægter til sundhed kan opgøres til:

Indtægter til sundhed					
	B 2023	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	(2023-P/L)				
Finansiering, sundhed					
Aktivitetsafhængige bidrag fra kommunerne	-6.548,8	-6.770,8	-6.770,8	-6.770,8	-6.770,8
Nærhedsfinansiering	-503,7	-519,8	-519,8	-519,8	-519,8
Bloktilskud fra staten	-34.577,9	-36.610,2	-36.610,2	-36.610,2	-36.610,2
I alt	-41.630,4	-43.900,8	-43.900,8	-43.900,8	-43.900,8

Den samlede finansiering til sundhedsområdet udgør 43.900,8 mio. kr.

Budgettet er baseret på økonomiaftalens forudsætninger.

Der er budgetteret med Region Hovedstadens andel af nærhedsfinansieringen. Der er budgetteret under forudsætning af, at regionen opnår fuld udnyttelse af andelen af den statslige pulje.

Indtægter til regional udvikling

De finansielle indtægter til regional udvikling kan opgøres til:

Indtægter til regional udvikling					
	B 2023	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	(2023-P/L)				
Finansiering, regional udvikling					
Udviklingsbidrag fra kommunerne	-218,4	-227,8	-227,8	-227,8	-227,8
Bloktilskud fra staten	-701,3	-728,0	-728,0	-728,0	-728,0
I alt	-919,7	-955,85	-955,9	-955,9	-955,9

Finansieringen af regional udvikling er baseret på økonomiaftalens forudsætninger vedr. de generelle tilskud til regionerne i 2024.

Indtægter til social- og specialundervisningsområdet

Finansieringen på social- og specialundervisningsområdet baseres på, at området skal være fuldt takstfinansieret. Der er budgetteret med indtægter fra kommunerne på i alt 1.135,5 mio. kr.

Indtægterne er indeholdt i nettobevillingen i afsnit 4.16.

Finansielle poster

Udgangspunktet for beregningerne er regnskabsresultatet for 2022 samt konsekvenserne af 2. økonomirapport 2023 sammenholdt med resultatet af aftalen mellem Danske Regioner og regeringen om økonomien for 2024.

Den langfristede gæld forventes at udgøre samlet set 8.581,6 mio.kr. primo 2024 og 9.113,0 mio. kr. ultimo 2024. Ved udgangen af 2027 forventes den samlede gæld at være 10.687,4 mio.kr. Stigningen skyldes for størstedelen udviklingen i den langfristede gæld vedrørende kvalitetsfondsbyggerierne, men også på leasingområdet og lokalbanerne er der øget gældsætning.

Nedenfor er en tabel, som viser den forventede udvikling i den samlede langfristede gæld fordelt på kategorier:

Samlet langfristet gæld					
Mio. kr.	Forventet 2023	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Langfristet almindelig gæld	4.706,5	4.270,4	4.216,4	3.941,8	3.756,0
Langfristet gæld Kvalitetsfond	1.990,9	2.701,9	3.654,0	4.780,2	4.442,8
Langfristet gæld lokalbanerne	101,2	194,2	272,0	418,5	405,8
Leasing gæld	1.783,0	1.946,5	2.027,1	2.066,0	2.082,8
Langfristet gæld - ultimo året	8.581,6	9.113,0	10.169,5	11.206,5	10.687,4

Regeringen og Danske Regioner er enige om ekstraordinært at styrke regionernes likviditet i 2024. Der etableres således en lånepulje til refinansiering af de regionale afdrag på 950,0 mio. kr. i 2024, og der ydes samtidig et ekstraordinært finansieringstilskud på 1,5 mia. kr. til at styrke likviditeten. Region Hovedstadens andel af lånepuljen til refinansiering af afdrag forventes at udgøre regionens bloktilskudsandel svarende til 296 mio. kr. Regionens andel af det ekstraordinære finansieringstilskud udgør 468 mio. kr.

Der er endvidere enighed om, at der ved opgørelsen af covid-19-kompensationen vedrørende 2022 ikke modregnes den tidligere udbetalt merkompensation svarende til 0,8 mia. kr.

Aftalen betyder, at Region Hovedstaden forventes at have likviditet som gør, at kassekreditreglen kan overholdes i 2024.

Renteudgifter og -indtægter

Regionens budgetterede renteindtægter og renteudgifter fremgår af nedenstående tabel:

Renter	B 2023	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Mio. kr., løbende priser					
Renter af likvide aktiver	-9,0	-21,7	12,5	20,1	25,0
Renter af kortfristede tilgodehavender	-6,1	-6,1	-6,1	-6,1	-6,1
Renter af langfristet tilgodehavender i øvrigt	-1,5	-13,0	-11,3	-9,6	-8,2
Renteindtægter	-16,6	-40,8	-4,9	4,4	10,7
Renter af kortfristet gæld	6,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Renter af langfristet gæld	16,0	34,4	47,4	51,9	55,0
Renter af langfristet gæld, kvalitetsfondsprojekter	6,4	53,2	76,3	103,3	111,0
Kurstab og kursgevinster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Renteudgifter	28,4	90,5	126,7	158,3	169,0
Renter m.v. i alt	11,8	49,7	121,8	162,7	179,7

Nettorenteudgiften i 2024 forventes at blive 49,7 mio. kr. stigende til 179,7 mio. kr. i 2027.

Årsagerne til de øgede nettorenteudgifter i perioden 2024-2027 er en kombination af faldende likvide aktiver samt øget gældsætning.

Renter af likvide aktiver forventes at blive 21,7 mio. kr. i 2024

Renter af kortfristede tilgodehavender er budgetteret til 6,1 mio. kr. svarende til niveauet i 2023. Indtægten er rentetilskud fra staten vedrørende overtagelsen af Kennedy Centret.

Renter af langfristede tilgodehavender forventes i 2024 at udgøre 13,0 mio. kr. og vedrører forrentning af deponerede midler for lejemål.

Renter af kortfristet gæld budgetteres med 3,0 mio. kr. årligt og udgøres af den forventede udgift til patienterstatninger.

Renter af langfristet gæld forventes i 2024 at udgøre 34,4 mio. kr. stigende til 55,0 mio. kr. i 2027. Hovedårsagen er øget gældsætning i perioden, hvor nye låneoptag til refinansiering af afdrag udgør 1.052,4 mio. kr. samt låneoptag til lokalbaner på 337,0 mio. kr. Derudover er der i perioden lån, som skal have genforhandlet renten. Dette forventes at ske til en markant højere rente end den eksisterende lånerente.

Renteudgifterne til kvalitetsfondsbyggerierne forventes i 2024 at udgøre 53,2 mio. kr. stigende til 111,0 mio. kr. i 2027. Stigningen skyldes øget låntagning.

Regionen forventer at optage nye lån til kvalitetsfondsbyggerierne på ca. 3.266,0 mio. kr. i perioden 2024-2026, heri er indregnet et energilån til Nyt Hospital Nordsjælland på 140,0 mio. kr. i 2024.

Finansforskydninger

Forbrug af likvide aktiver

Med udgangspunkt i 2. økonomirapport 2023 forventes der primo 2024 en kassebeholdning på 143 mio. kr.

Der er korrigeret for forventede genbevillinger fra 2023 til 2024 vedr. investerings- og driftsbudgettet og andre bevillingsændringer i godkendte regionsrådssager.

Det skal bemærkes, at det opgjorte likviditetstræk i tabellen herunder for 2024 og frem har en teknisk karakter og afspejler det pt. forudsatte anlægsniveau.

Forskydning	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Mio. kr., løbende priser				
Likviditetstræk, investeringssager	0,0	0,0	0,0	0,0
Udnyttelse af råderum vedr. merindtægt tidl. bonuspulje	-18,9	-18,9	-18,9	-18,9
Finansiering af Lokalbanelne	-93,0	-78,8	-146,5	8,8
Renteudgifter før finansiering i økonomiaftale	-52,1	-126,0	-166,4	-182,9
Finansiering af renteudgifter i økonomiaftale	187,0	115,0	115,0	115,0
Anlægsindtægter, forudsat i økonomiaftale	-49,0	-49,0	-49,0	-49,0
Ekstraordinært likviditetstilskud	468,1	0,0	0,0	0,0
Socialområdet. likviditetsvirkning af drifts- og investeringsbudget	0,6	0,6	0,6	0,6
Regional udvikling, likviditetsvirkning af drifts- og investeringsbudget	-24,7	0,0	0,0	0,0
Frigivelse af deponering (lejemål)	-24,7	24,5	24,5	24,5
Nettoafdrag, langfristet gæld	-574,2	-139,1	-359,0	-535,7
Andet	58,5	-114,4	-117,1	-117,8
I alt	-122,4	-386,1	-716,8	-755,4

Tabellens poster kan sammenfattes som nedenfor, hvor likviditetstrækket på 122,4 mio. kr. i 2024 er kategoriseret. Posterne vedrørende lån, afdrag og deponering mv. udløser et likviditetsforbrug på 223,8 mio.kr. Posterne vedrørende bloktilskudsforudsætningerne udviser en indtægt på 101,4 mio. kr.

Forskydning	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Mio. kr., løbende priser				
Anlægs- og investeringssager	0,0	0,0	0,0	0,0
Ændring i forhold til bloktilskudsforudsætningen	101,4	-192,7	-235,8	-253,0
Finansielle ændringer (lån, afdrag, deponeringer m.v.)	-223,8	-193,4	-481,0	-502,4
I alt	-122,4	-386,1	-716,8	-755,4

Der er ikke indregnet virkning af eventuelle overførsler fra 2023 til 2024 og fra 2024 til 2025.

Finansforskydninger vedrørende tilgodehavender

Forskydningerne kan specificeres som følger:

Finansforskydninger

	B 2023	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Mio. kr., løbende priser					
Kortfristede tilgodehavender og gæld	64,0	92,9	77,8	146,5	-12,7
Kortfristede tilgodehavender ¹	-1.268,9	-1.466,0	-2.624,8	-1.503,9	-141,1
Langfristede tilgodehavender	39,2	-24,7	24,5	24,5	24,5
Finansforskydninger i alt	-1.165,7	-1.397,8	-2.522,5	-1.332,9	-129,3

1) Mellemlægning kvalitetsfonden

I 2024 og overslagsårene 2025 til 2027 budgetteres ikke med betalingsforskydninger mellem årene. Det bygger på en forudsætning om uændrede betalingstidspunkter for afregning af lønudgifter, A-skattebetalinger og øvrige driftsudgifter samt afregning af praksisudgifter m.v.

Kortfristede tilgodehavender og gæld

Kortfristede tilgodehavender og gæld på 92,9 mio. kr. i 2024 vedrører udgifter til finansiering af lokalbanerne med 97,2 mio. kr. fratrukket afdrag på lokalbanerne og Favrholt station med 4,3 mio. kr. svarende til de afholdte udgifter vedrørende regional udvikling.

Kortfristede tilgodehavender

Kortfristede tilgodehavender (mellemlægning af kvalitetsfondsudgifter) viser en teknisk indtægt, som modsvares af udgifterne til kvalitetsfondsprojekter i investeringsplanen.

Langfristede tilgodehavender

Ændringer i de langfristede tilgodehavender vedrører frigivelse af deponerede beløb. I 2024 budgetteres med en nettodeponering på 24,8 mio. kr. Det dækker over en deponering på 52,0 mio. kr. vedrørende Uddannelsescenter Bispebjerg samt årlige frigivelser på 27,2 mio. kr., som vedrører frigivelse af deponerede midler for lejemål.

I alt skønnes de deponerede midler at udgøre 376,3 mio. kr. primo 2024. Beløbet vedrører udelukkende deponering for lejemål.

Afdrag på lån og lånoptagelse

Der budgetteres med følgende bevægelser vedrørende den langfristede gæld:

Afdrag på lån og lånoptagelse

	B 2023	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Mio. kr., løbende priser					
Langfristet gæld, primo året ¹	-6.961,6	-6.798,6	-7.166,4	-8.142,4	-9.140,4
Afdrag på lån					
Afdrag almindelige lån	269,7	797,0	173,3	393,6	304,3
Afdrag feriepengelån	82,7	83,1	83,5	83,9	84,2
Afdrag kvalitetsfondslån	73,5	83,0	162,9	230,8	337,3
Afdrag lokalbanelån	3,9	4,3	6,7	8,8	12,7
Lånoptagelse					
Refinansieringspulje	-176,0	-296,0	-202,8	-202,8	-202,8
Lånoptagelse lokalbaner	-59,9	-97,2	-84,5	-155,3	0,0
Lånoptagelse vedr. Favrholt station	-8,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lånoptagelse vedr. kvalitetsfundsbyggeri	-234,0	-794,0	-1.115,0	-1.357,0	0,0
Afdrag på lån og lånoptagelse i alt	-48,2	-219,8	-975,9	-998,0	535,7

1) Faktiske tal, primo 2023

Den langfristede gæld ex leasing forventes at udgøre 6.798,6 mio. kr. primo 2024 og 7.166,4 mio. kr. ultimo 2024. Heri er medtaget lånoptagelserne vedrørende kvalitetsfundsprojekterne samt refinansieringslån til afdrag.

Udviklingen kan i høj grad tilskrives de budgetterede låneoptag vedrørende kvalitetsfundsbyggerierne. Den langfristede gæld til kvalitetsfundsbyggerierne har en nettotilgang gennem budgetperioden med 2.451,9 mio.kr. fra 1.990,9 mio. kr. primo 2024 til 4.442,8 mio. kr. ved udgangen af 2027.

Der er i økonomiaftalen 2024 etableret en lånepulje til refinansiering af regionale afdrag indenfor en ramme på 950 mio. kr., hvor regionens forventede andel er 444,0 mio. kr.

Det bemærkes, at refinansieringspuljen ikke indeholder puljemidler til håndtering af samtlige afdrag i regionerne, hvilket skaber et øget pres på likviditeten.

Regionens likviditet er generelt presset i disse år. Et pres der forventes at stige yderligere på baggrund af budget 2024 – 2027. Det stiller store krav til økonomistyringen, hvis regionen fortsat skal kunne leve op til de statslige likviditetskrav.

Lån vedrørende kvalitetsfundsprojekterne

Lån vedrørende kvalitetsfundsprojekterne

Mio. kr., løbende priser	Forventet 2023	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Det nye Rigshospital					
Herlev Hospital ¹					
Hvidovre Hospital					
Sct. Hans					
Nordsjællands Hospital		794,0	1.115,0	617,0	
Bispebjerg Hospital	234,0			740,0	
Lånoptagelser	234,0	794,0	1.115,0	1.357,0	0,0

Finansieringen af projekterne sker ifølge aftalegrundlaget ved en statslig finansiering af investeringstakten fra den statslige kvalitetsfond på 59,78 pct. og en egenfinansiering på 40,22 pct.

Egenfinansieringen er opdelt i en finansiering på 27,72 pct., som finansieres af de hensatte midler til kvalitetsfundsprojekter, som var afsat på en deponeringskonto. De resterende 12,5 pct. lånefinansieres.

Der er i januar 2023 optaget lån til Bispebjerg Hospital på 234 mio. kr. Derudover forventes der yderligere lånoptag på 3.266 mio.kr. i perioden 2024-2027. I disse lån er indeholdt den låneadgang, som Sundhedsministeriet tildelte i 2021 svarende til 822,5 mio.kr. i 2023-pl vedrørende Nyt Hospital Nordsjælland samt den meddelte låneadgang fra juni 2023 på henholdsvis 1.487 mio.kr. i 2023-pl til Nyt Hospital Nordsjælland og 740 mio.kr. i 2023-pl til Nyt Hospital Bispebjerg

Nedenfor er vist de forventede afdrag på kvalitetsfundsprojekterne i perioden 2023 til 2027:

Afdrag på kvalitetsfundsbyggerier

	Forventet 2023	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Det nye Rigshospital	23,9	23,9	24,0	24,1	24,1
Herlev Hospital ¹	33,2	33,2	33,3	33,3	33,3
Hvidovre Hospital	0,0	0,0	32,1	42,8	42,8
Sct. Hans	9,1	9,1	9,1	9,2	9,2
Nordsjællands Hospital	0,0	0,0	31,8	88,7	165,4
Bispebjerg Hospital	7,3	16,8	32,7	32,8	62,5
Afdrag på kvalitetsfundsbyggerier	73,5	83,0	163,0	230,9	337,3

Finansiell leasing forpligtigelse

I budgettet er det forudsat, at der betales leasingydelser i 2023 - 2026 for de anskaffelser, som er afsluttet, og hvor tilbagebetalingen allerede er sat i gang, eller hvor anskaffelserne afsluttes i budgetperioden.

Udstyr til sterilcentralerne forventes færdiganskaffet i 2022 og 2023 med afledte leasingydelser i budgetårene. I 2021 er der vedtaget en række

energieffektiviseringsprojekter, der forventes færdiganskaffet med tyngden i sidste halvdel af budgetperioden.

Herudover er der en række andre anskaffelser, som eksempel kan nævnes uddannelsescenteret på Bispebjerg, automatiseret laboratorieudstyr på Herlev og Gentofte og køkkenrenoveringer på to hospitaler.

Endeligt anskaffes der medicoteknisk udstyr og køretøjer.

Forventede anskaffelser i 2023, samt Budget 2024-2027, der er forudsat leasingfinansieret

Mio. kr., løbende priser	Forventet B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
	2023			
Rigshospitalet Sterilcentral	210,4	0,0	0,0	0,0
Herlev og Gentofte Hospital Sterilcentral	125,2	73,6	0,0	0,0
Herlev og Gentofte Hospital Automatiseret laboratorieudstyr	12,6	0,0	0,0	0,0
Apparaturanskaffelser - Rigshospitalet	0,0	1,9	0,0	0,0
Uddannelsescenter Bispebjerg	0,0	85,0	0,0	0,0
Trykkammer Rigshospitalet	0,0	35,0	0,0	0,0
Renovering af køkkenerne Herlev og Gentofte	26,1	0,0	0,0	0,0
Apparatur til patologi	13,4	3,4	0,0	0,0
Udvidelse af kølekapacitet Herlev	0,0	27,0	0,0	0,0
Energieffektivisering Rigshospitalet	1,6	98,0	100,0	70,0
Energieffektivisering Bispebjerg	0,0	5,0	10,0	25,0
Energieffektivisering Bornholm og PC Bornholm	0,0	5,0	3,0	5,0
Energieffektivisering Øvrige Psykiatriske Centre	0,0	10,0	15,0	15,0
Energieffektivisering Herlev Hospital	0,0	40,0	50,0	50,0
Energieffektivisering Rigshospitalet, Glostrup	0,0	10,0	20,0	20,0
Energieffektivisering Gentofte Hospital	0,0	5,0	10,0	15,0
Energieffektivisering Amager Hospital	0,0	2,0	5,0	5,0
Energieffektivisering Hvidovre Hospital	0,0	5,0	10,0	15,0
Energieffektivisering Øvrige Ejendomme	0,0	15,0	0,0	10,0
Total Body Pet/CT-skannere	72,0	0,0	0,0	0,0
Udstyr til Rigshospitalets Centralkøkken	2,6	47,4	0,0	0,0
Ambulancer og driftskøretøj	17,8	0,0	0,0	0,0
Anskaffelser til Nordsjællands Hospital	16,0	26,0	0,0	0,0
Medicoteknisk apparaturpuljer	197,9	210,8	195,0	185,0
Hospitaler og apoteket (lokale apparaturanskaffelser)	37,1	120,7	170,0	170,0
Køretøjer	11,6	14,4	14,5	7,7
I alt	744,3	840,2	602,5	592,7

For en række af anskaffelserne gælder, som der i forbindelse med sagsfremstillingen for regionsrådet er redegjort for, at leasingydelse finansieres af den opnåede besparelse ved anskaffelsen. Ligeledes afholdes leasingydelserne til bl.a. køretøjer og hospitalernes lokale apparaturanskaffelser af eksisterende driftsbudgetmidler.

Nedenfor viser tabellen nettoforøgelsen af leasinggælden samt den forventede leasingforpligtelse ultimo året.

Mio. kr.	2023	2024	2025	2026	2027
Nettoforøgelse i året	507,9	163,5	80,6	38,9	16,9
Akkumuleret leasingforpligtelse ultimo året	1.783,0	1.946,5	2.027,1	2.066,0	2.082,9

For de leasingfinansierede anskaffelser betales den påløbende rente (oparbejdningsrente) af det centrale rentebudget, indtil anskaffelsen afsluttes. Når tilbagebetalingen påbegyndes, indarbejdes de renter, der herefter påløber, i leasingydelsen.

Renteberegningen er baseret på den aktuelle rente samt KommuneLeasings forventninger til den fremtidige udvikling. Hertil lægges administrationsbidrag på 0,15 – 0,25 pct. point, bl.a. afhængigt af, om aftalen er i etablering eller administration samt hvilken masteraftale, leasingrammen er etableret under.

Aktuelt er den variable rente beregnet i 2022 til 0,41 procentpoint, og dette lægges til grund for hele budgetperioden 2023-2026. Grundet den stigende rente i 2022 har regionen valgt at overgå til to halvårslige leasingydelser, hvilket giver en væsentlig rentebesparelse set i forhold en årlig afregning.

Konsekvensen er desuden en lavere ydelse i det første år, da der kun betales én halvårlig ydelse.

Nedenfor er vist konsekvenserne for driftsbudgettet samt de afledte finansielle konsekvenser af de leasingrammer, der er vedtaget. Der skal ved leasing betales forrentning af det leasede beløb til leasingsselskabet. Renteudgiften er indeholdt i leasingydelsen. Den forventede leasingudgift andrager 202,3 mio. kr. i 2023 og forventes at stige til 496,8 mio. kr. i 2026.

Forventet leasingydelse 2023-2027 (driftsførte udgifter)

	Forventet B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027	
Mio. kr., løbende priser	2023				
Rigshospitalet Sterilcentral	13,4	24,1	24,2	24,4	24,6
Herlev og Gentofte Hospital Sterilcentral	7,3	17,3	21,1	21,3	21,4
Amager og Hvidovre Hospital - ESCO	12,0	12,0	12,0	12,0	12,1
Herlev og Gentofte Hospital Automatiseret laboratoriudstyr	3,8	4,5	4,5	4,6	4,6
Herlev og Gentofte Hospital Nødstrøm	4,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Strålekanoner	4,6	4,2	4,2	4,3	4,3
Herlev og Gentofte Hospital Varmegenvindingsanlæg	10,5	10,7	10,8	0,0	0,0
Apparaturanskaffelser - Rigshospitalet	0,1	0,2	0,4	0,4	0,4
Uddannelsescenter Bispebjerg	0,0	0,8	1,7	1,8	1,8
Trykkammer Rigshospitalet	0,0	1,8	3,5	3,5	3,6
Renovering af køkkenerne Herlev og Gentofte	2,2	4,4	4,4	4,4	4,4
Apparatur til patologi	5,2	2,2	2,4	2,4	2,5
Udvidelse af kølekapacitet Herlev	0,0	1,4	2,7	2,7	2,7
Energieffektivisering Rigshospitalet	0,0	3,0	8,8	13,9	17,8
Energieffektivisering Bispebjerg	0,0	0,1	0,6	1,6	3,2
Energieffektivisering Bornholm og PC Bornholm	0,0	0,2	0,4	0,7	1,0
Energieffektivisering Øvrige Psykiatriske Centre	0,0	0,3	1,0	1,9	2,9
Energieffektivisering Herlev Hospital	0,0	1,0	3,3	5,8	10,1
Energieffektivisering Rigshospitalet, Glostrup	0,0	0,4	1,7	3,4	4,6
Energieffektivisering Gentofte Hospital	0,0	0,2	0,7	1,6	2,5
Energieffektivisering Amager Hospital	0,0	0,1	0,4	0,9	1,2
Energieffektivisering Hvidovre Hospital	0,0	0,1	0,5	1,2	2,4
Energieffektivisering Øvrige Ejendomme	0,0	0,4	0,8	1,0	1,5
Total Body Pet/CT-skannere	5,1	10,3	10,4	10,5	10,6
Udstyr til Rigshospitalets Centralkøkken	0,3	5,3	10,1	10,1	10,5
Ambulancer og driftskøretøj	1,5	3,0	3,0	3,0	3,0
Anskaffelser til Nordsjællands Hospital	1,6	5,8	8,5	8,5	10,2
Medicoteknisk apparaturpuljer	45,4	60,9	102,0	140,7	199,0
Hospitaler og apoteket (lokale apparaturanskaffelser)	8,8	19,5	48,8	83,0	121,7
Køretøjer	5,6	8,1	10,7	11,1	11,9
Førtidsindfrielse i 2022 - ud over ordinær leasingydelse	135,3	0,0	0,0	0,0	0,0
I alt	266,8	202,3	303,6	380,7	496,5

8. Bevillingsregler

Økonomistyring i Region Hovedstaden

Regionens bevillingsregler er de økonomiske spilleregler i regionen og fastlægger blandt andet budgetansvar og kompetencer. Bevillingsreglerne udgør rammerne for økonomistyringen i form af de styringsprocesser, som regionen har iværksat i organisationen med henblik på at anvende ressourcerne og tilrettelægge aktiviteterne, så regionens målsætninger opfyldes bedst muligt.

Med budgettet for 2020 blev der samtidigt besluttet en ny model for styringen af regionens hospitaler, som afløser for takststyringen af hospitaler. Vi kalder det værdibaseret sundhed.

Model for værdibaseret sundhed

Regionsrådet ønsker et mere menneskeligt sundhedsvæsen, hvor patienten får den behandling, som giver vedkommende mest mulig værdi.

Modellens pejlemærker er det fundament, som medarbejderne selv skal bygge videre på for at skabe et værdibaseret sundhedsvæsen. Det skal ske ved et fokus på:

- Den patientoplevede kvalitet og effekt
- Den faglige kvalitet
- God ressourceudnyttelse.

Modellen baserer sig endvidere på rammestyring og god udnyttelse af ressourcerne samt tillid og klare forventninger til ledelserne og medarbejderne.

Rammestyring og god udnyttelse af ressourcerne

Afregningen til hospitalerne efter aktivitet er afskaffet fra 2019. I stedet har vi indført rammestyring, som fortsætter de kommende år. Det betyder, at hvert hospital får tildelt et budget og er forpligtet til, inden for disse økonomiske rammer, at behandle de patienter, der har behov. Det skal ske inden for de tidsfrister, der er fastsat i patientrettighederne, og følge de politisk besluttede nationale og regionale mål.

Som følge af, at takststyringen er afskaffet, har hospitalerne mulighed for at omlægge behandlingen uden økonomisk konsekvens, hvis de nye arbejdsgange medfører en lavere DRG-værdi.

Hospitaler, der omlægger patientbehandlingen og frigør ressourcer, kan som udgangspunkt selv disponere over, hvordan de bruger ressourcerne. De skal løbende tilpasse og prioritere ressourcerne, så de bliver brugt dér, hvor behovet er størst.

Regionsrådet forventer, at ledelserne på alle niveauer sikrer, at der er incitamenter til at omlægge og forbedre behandlingen. F.eks. skal vi reducere overflødige ambulante besøg, så patienterne kun får de besøg, som giver værdi for dem, ligesom vi skal skabe bedre sammenhæng i behandlingen. Incitamenterne fastlægges lokalt og kan både være økonomiske og ikke-økonomiske.

Regionsrådet forventer desuden, at de ressourcer, som hospitalerne frigør, som hovedregel bruges til at sikre en tilstrækkelig kapacitet til at overholde patienternes ret til hurtig udredning og behandling.

Dette gør sig gældende i forhold til alle patienter som henvises til hospitalet, uanset om hospitalet har kapacitet til at behandle og udrede selv, så de opfylder patientrettighederne, eller patienterne må udredes og behandles i privat regi.

Fra 2022 blev det budgetmæssige ansvar på hospitalerne udvidet, så det også omfatter de patienter, som er henvist til hospitalet, men som må henvises til behandling på privathospitaler grundet manglende kapacitet på hospitalet. Det betyder, at hospitalerne har mulighed for at prioritere ressourcerne på tværs og anvende privathospitalerne, hvor det økonomisk, kapacitetsmæssigt og fagligt giver mening. Hospitalerne får ansvaret for behandlingen af de patienter, de får henvist, uagtet om patienterne behandles på hospitalet eller på privathospital, og dermed et udvidet budgetansvar ift. tidligere.

Hospitalernes opgave vil også være at se på tværs af afdelinger og privathospitaler og vurdere, hvordan ressourcerne skal prioriteres. Det kan i nogle tilfælde være mest hensigtsmæssigt at bruge et privathospital, hvis hospitalets egen afdeling f.eks. ikke har tilstrækkelig kapacitet, eller hvis behandlingen kan udføres billigere i privat regi. Det vil være til gavn for både patienten og udnyttelsen af ressourcerne i det samlede sundhedsvæsen.

Målet er, at ressourcerne i hele sundhedsvæsenet - både offentligt og privat - anvendes så hensigtsmæssigt og effektivt som muligt med henblik på, at patienterne oplever gode, hurtige og sammenhængende behandlingsforløb. Et udvidet budgetansvar for behandlingsforløbene vil give bedre muligheder og større tilskyndelse for hospitalerne til at indgå i optimering, herunder udbud af relevante ydelser til privathospitalerne. Hospitalernes deltagelse i udvælgelse og proces for udbud vil fremme et helhedssyn på området.

Nationale og regionale mål

Modellen for værdibaseret sundhed lægger op til mindre politisk brug af driftsmålstyring. Der kan dog fortsat være en række mål, der bliver fulgt politisk i de enkelte udvalg – fx de nationale mål for sundhedsvæsenet, herunder udrednings- og behandlingsrettighederne.

Det er vigtigt, at vi fortsat har en datadrevet ledelse af sundhedsvæsenet, og driftsmålstyring kan fortsat være et vigtigt ledelsesredskab.

Derudover ønsker regionsrådet at fastsætte få regionale mål. De bliver fastsat én gang om året og omfatter ikke nødvendigvis nye mål, men er konkrete, prioriterede områder med behov for ekstra fokus.

Regionsrådet har uddelegeret en række overordnede kompetencer i "Kompetencefordelingsplan for Region Hovedstaden", som blev godkendt på møde den 12. marts 2019. Relevante punkter fra kompetencefordelingsplanen kan genfindes i disse bevillingsregler med yderligere specifikationer.

Den økonomiske styring bygger på en udstrakt grad af delegering af kompetence og ansvar til hospitaler, virksomheder og centre.

Regionsrådet og forretningsudvalget fastsætter de generelle mål og foretager de overordnede prioriteringer, hvorefter det er hospitalernes, virksomhedernes og centrenes ansvar at tilrettelægge aktiviteterne, så de fastsatte mål realiseres inden for rammen.

Region Hovedstaden arbejder med datadrevet ledelse på alle niveauer i organisationen som led i den løbende opfølgning.

Budgetloven og ændringen af loven om regionernes finansiering (indførelse af betinget bloktilskud for regionerne og indførelse af sanktioner for regionerne ved overskridelse af budgetterne), som Folketinget vedtog i juni 2012, har skærpet behovet for den løbende økonomistyring og -opfølgning på såvel sundhedsområdet, som området for regional udvikling.

Det følger af budgetloven og loven om ændring af regionernes finansiering, at der ikke kan ske overskridelse af årets udgiftsloft (aftalt i de årlige økonomiaftaler) f.eks. med henvisning til mindreforbrug i tidligere år. Rammerne må altså ikke overskrides, og samtidig skal det sikres, at de forudsatte aktiviteter gennemføres.

Derfor fortsættes den aktive indsats for at undgå merforbrug og indsatsen med, at der tilstrækkeligt tidligt sker en synliggørelse af eventuelle mindreforbrug med henblik på, at der politisk kan tages stilling til relevant, alternativ anvendelse.

For at muliggøre den aktive indsats er det nødvendigt, at der på driftsområdet fra årets begyndelse på de enkelte hospitaler og virksomheder foreligger retvisende, periodiserede budgetter, og at der foretages jævnlig opgørelse af forbrug og prognostisering af det forventede regnskabsresultat.

Økonomistyringen skal muliggøre, at der ved tendens til overskridelse af budgetterne kan iværksættes modgående foranstaltninger. Omvendt skal der ved tendens til mindreforbrug tilvejebringes et beslutningsgrundlag til eventuelt at iværksætte andre aktiviteter.

Formkrav

Indenrigsministeriet har fastsat en række bestemmelser om, hvordan de regionale budgetter skal opstilles, hvilke poster de skal omfatte m.v.

Regionernes økonomi er opdelt i tre aktivitetsområder: Sundhedsområdet, institutionsdrift på social- og specialundervisningsområdet samt det regionale udviklingsområde, jf. § 1 i lov om regionernes finansiering.

Regionerne finansieres gennem bidrag fra staten og kommunerne. De tre områder finansieres særskilt og skal være i balance hver for sig.

Sundhedsområdet skal være i balance efter udgiftsbaserede principper, mens indtægterne på social- og specialundervisningsområdet samt det regionale udviklingsområde skal være større end eller lig med omkostningerne opgjort efter omkostningsbaserede principper. Vedrørende regional udvikling skal der tillige sikres balance efter udgiftsbaserede principper.

Opdelingen af regionernes økonomi i tre aktivitetsområder indebærer, at der ved brug af fordelingsnøgler på baggrund af budgetfordeling skal foretages en opdeling af regionernes administrative fællesomkostninger og finansielle omkostninger, og at de skal fordeles på de tre aktivitetsområder.

Regionernes løbende indtægter er som udgangspunkt reserveret til et af de tre aktivitetsområder. Det gælder både for tilskuddene fra staten og bidragene fra kommunerne.

Såfremt der undervejs i budgetbehandlingen fremkommer et eller flere ændringsforslag, der ændrer forudsætningen for balancen i det oprindelige budget, skal der i forbindelse med de enkelte forslag tilvejebringes balance i det reviderede budget inden for det aktivitetsområde, ændringsforslagene vedrører.

Balancekravet indebærer, at et ændringsforslag, der medfører øgede omkostninger, skal modsvares af merindtægter eller mindre omkostninger inden for samme område, såfremt det forventede årsresultat er budgetteret til nul.

Nedenfor gennemgås de centrale elementer i den overordnede økonomiske styring med hovedvægten på bevillingstekniske aspekter. Det drejer sig om emner som lovkrav til budgettets udformning, procedure og budgetbehandling, budgetansvar og bevillingskontrol, forretningsudvalgets bevillingskompetence, regionens tillægsbevillingsregler m.v.

Overordnede lovbestemmelser om procedurer og tidsfrister

Regionsloven og bekendtgørelse om regionernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. indeholder en række bestemmelser og procedurer og tidsfrister i forbindelse med budgetters udarbejdelse og vedtagelse.

Der skal senest den 15. august udarbejdes forslag til budget for det kommende regnskabsår og budgetoverslag for en flerårig periode (tre år).

Forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag skal undergives to behandlinger i regionsrådet med mindst tre ugers mellemrum. Første behandling foretages senest den 24. august.

Kontaktudvalget mellem regionen og kommunerne i regionen skal senest den 1. september drøfte det forslag til kommunernes årlige udviklingsbidrag, som er indeholdt i forslaget til årsbudget.

Kommunalbestyrelserne i regionen skal senest den 10. september skriftligt meddele regionsrådet deres stillingtagen til forslaget til udviklingsbidrag.

Regionsrådet skal ved andenbehandling, som foretages senest den 1. oktober, vedtage forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag.

Regionerne har en lovbestemt leverandørpligt i forhold til kommunerne for en række sociale tilbud og visse specialundervisningstilbud. Regionsrådet skal senest den 15. oktober indgå en årlig rammeaftale med kommunerne beliggende i regionen om bl.a. det samlede antal pladser og tilbud, som regionsrådet stiller til rådighed for kommunerne i regionen.

Efter budgettets endelige vedtagelse indsendes det til Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Kommunerne orienteres om udviklingsbidrag for det kommende regnskabsår.

Budgetansvar og bevillingskontrol

Ved en *bevilling* forstås en bemyndigelse fra regionsrådet til at afholde omkostninger til et nærmere angivet formål eller oppebære indtægter af en nærmere angiven art inden for de fastsatte økonomiske rammer og i overensstemmelse med de generelle og specielle vilkår, hvorunder bevillingen er givet.

I regionslovens § 21, stk. 4, jf. § 40, stk. 2, 1. punktum, i den kommunale styrelseslov, fastslås det, at bevillingsmyndigheden er hos regionsrådet. Lovbestemmelsen betyder, at det som hovedregel ikke er tilladt for regionsrådet at delegere bevillingsmyndigheden.

Den bevillingsmæssige hjemmel skal foreligge, inden en disposition iværksættes. Foranstaltninger, der vil medføre indtægter eller omkostninger, som ikke er bevilget i

forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet eller ved tillægsbevilling, må således ikke iværksættes, før regionsrådet har meddelt den fornødne bevilling.

Foranstaltninger, der er påbudt ved lov eller anden bindende retsforordning, kan om fornødent iværksættes uden regionsrådets forudgående bevilling, men bevilling må da indhentes snarest muligt.

Udgifter, der afholdes under bevillingsområderne sygehusbehandling uden for regionen og praksisområdet, kan i et vist omfang betragtes som kalkulatoriske, når der tages hensyn til de love og regler, der gælder på de to områder.

Forretningsudvalget fører tilsyn med, at de bevillinger og rådighedsbeløb, der er opført på det vedtagne årsbudget, samt de beløb, der er bevilget ved særlig beslutning, ikke overskrides uden regionsrådets samtykke.

For at sikre overblik over regionens finansielle og bevillingsmæssige situation udarbejdes der blandt andet i løbet af året økonomirapporter om regionens økonomiske ressourceanvendelse og opfyldelse af aktivitetsmål. Økonomirapporterne forelægges forretningsudvalget og regionsrådet.

Omkostningsbevillinger

Regionerne budgetterer på alle tre hovedområder med omkostningsbaserede bevillinger.

I forhold til økonomiaftalerne mellem regeringen og Danske Regioner er udgangspunktet fortsat baseret på udgiftsprincipper. Dette indebærer, at regionerne fortsat også skal kunne opgøre udgiftsbudgetterne, og dette vil blive sikret ved en selvstændig budgettering og styring af likviditetsforbruget i de enkelte år.

De omkostningselementer, som indgår i bevillingerne (ud over udgifter til løn, varekøb og tjenesteydelser, som forbruges i anskaffelsesåret) er følgende:

- Optjening af feriepenge,
- Optjening af tjenestemandspensioner,
- Forskydninger i lagerbeholdninger (for lagre med en værdi over 100.000 kr.),
- Afskrivninger vedr. aktiver – samt for det sociale område også forrentning af investeret kapital.

Indregningen af disse elementer i driftsbevillingen medfører bl.a., at denne ikke er identisk med et tilsvarende likviditetstræk (faktiske betalinger).

I det udgiftsbaserede system periodiseres udgifter efter, hvornår der er en tilhørende betaling, og i det omkostningsbaserede system henføres forbruget til det tidspunkt, hvor ressourcerne forbruges i produktionen af ydelser.

Selvom der er indført omkostningsbaserede principper, har regionen stadig brug for at holde styr på hvor mange penge, der bliver taget op af kassen det enkelte år (likviditetstrækket). Dette kan bl.a. ske gennem likviditetsbudgettet og pengestrømsopgørelsen. Dette skal også ses i lyset af, at staten fortsat ønsker, at den samlede regionale økonomi overordnet set skal opgøres efter udgiftsbaserede principper, hvilket nødvendiggør, at forbruget kan opgøres efter såvel udgiftsbaserede som omkostningsbaserede principper.

Investeringsbudget

Investeringsbudgettet vedrører investeringer, anskaffelser eller projekter, der opfylder nedenstående definition på et aktiv og dermed skal registreres i regionens anlægskartotek:

- Aktivet forventes anvendt i mere end ét regnskabsår (dvs. brugstid / levetid på mere end ét år)
- Aktivets værdi kan måles pålideligt
- Aktivet har en anskaffelsværdi / kostpris, der er lig med eller større end 100.000 kr.

Investeringsbudgettet i Region Hovedstadens budget er overordnet opdelt i udgifter til kvalitetsfondsprojekter og øvrige projekter. Øvrige projekter er opdelt i to dele – et centralt investeringsbudget og et decentralt investeringsbudget. Sidstnævnte udgør virksomhedernes lokale investeringsrammer.

Investeringsbudgettet til kvalitetsfondsprojekter og det centrale investeringsbudget (over 10 mio. kr.) omfatter centralt afsatte og prioriterede midler, som kræver, at der foretages en særskilt bevillingsafgivelse med forelæggelse af en sag for forretningsudvalg og regionsråd.

De lokale investeringsbudgetter er virksomhedsspecifikke rammer og kan udmøntes efter lokal beslutning og dermed uden, at der foretages en særskilt bevillingsafgivelse i forretningsudvalg og regionsråd. Undtaget herfra er dog enkeltinvesteringer, som overstiger 10 mio. kr., idet disse i henhold til "Budget og regnskabssystem for regioner" kræver en politisk forelæggelse og afgivelse af særskilt bevilling samt ved afslutning aflæggelse af særskilt, revisionspåtegnet investeringsregnskab.

Der er i Sundheds- og Ældreministeriets "Regnskabsinstruks til behandling af tilskud fra Kvalitetsfonden til sygehusbyggeri" fastsat retningslinjer for pris- og lønregulering af statens udbetaling af kvalitetsfondsmidler.

Kvalitetsfondsmidlerne bliver jf. regnskabsinstruksen pris- og lønreguleret med den regionale anlægs pris- og lønindeks, og der foretages én gang årligt en regulering med henholdsvis det reviderede og det endelige pris- og lønindeksniveau tilknyttet det pågældende år. På denne baggrund er administrationen bemyndiget til at foretage en tilsvarende teknisk justering af godkendte investeringsbevillinger for kvalitetsfondsprojekterne.

Kompetence i økonomisk styring

Begrebet bevillingsniveau knytter sig til detaljeringsgraden af den styring, som budgettets opdeling i bevillinger er udtryk for. Regionsrådet fastsætter bevillingsniveauet, dvs. antallet af driftsbevillinger (bevillingsområder) i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet. Gennem sit valg af bevillingsniveau fastlægger regionsrådet rækkevidden af den dispositionsfrihed, som er overladt bevillingshaveren i forvaltningen af det pågældende område på regionsrådets vegne.

Ifølge regionslovens § 19 fastsætter Indenrigs- og Boligministeriet de nærmere regler om specifikationen af de poster på årsbudgettet, hvortil regionsrådet ved årsbudgettets endelige vedtagelse skal tage bevillingsmæssig stilling.

Regionsrådet skal ved årsbudgettets endelige vedtagelse som minimum give særskilte driftsbevillinger for hver af hovedkonto 1-3 og for hovedkonto 4-6 under ét. Regionsrådet kan efter denne bestemmelse frit vælge at afgive et større eller mindre antal bevillinger. Dette skal dog ske under hensyntagen til, at balancekravet skal være opfyldt for hvert af de tre regionale aktivitetsområder, dvs. at der som minimum skal gives særskilte driftsbevillinger til hvert af områderne.

For 2023 er driftsvirksomheden opdelt på 21 bevillingsområder (se tekstboks).

Driftsbevillinger gives som en ramme til dækning af udgifter, indtægter, omkostningselementer samt statsrefusion. Der afsættes endvidere virksomhedsspecifikke, lokale investeringsrammer.

Det finansielle område er opdelt i fire bevillingsområder. Heraf to vedrørende renter (renteindtægter og renteudgifter), ét vedrørende finansiering på sundhedsområdet (kommunalt aktivitetsafhængigt bidrag, nærhedsfinansiering og statsligt bloktilskud til sundhed), og ét vedrørende finansiering af regional udvikling (kommunalt udviklingsbidrag og statsligt bloktilskud til regional udvikling). Øvrige finansielle poster (forskydninger i kassebeholdningen, finansforskydninger, afdrag på lån og lånoptagelse) fremgår af balance og pengestrømsopgørelse. Bevilling til afdrag på lån og optagne lån opnås ved regionsrådets godkendelse af pengestrømsopgørelsen.

Bevillinger kan i henhold til Indenrigs- og Boligministeriets regler afgives enten som bruttobevillinger eller som nettobevillinger.

Driftsvirksomhedens 21 bevillingsområder:

Sundhedsområdet består af: Amager og Hvidovre Hospital, Bispebjerg og Frederiksberg Hospital, Bornholms Hospital, Herlev og Gentofte Hospital, Steno Diabetes Center Copenhagen, Nordsjællands Hospital, Region Hovedstadens Psykiatri, Rigshospitalet, Region Hovedstadens Apotek, Region Hovedstadens Akutberedskab, Center for HR og Uddannelse, Center for IT og Medicoteknologi, Center for Ejendomme, Sygehusbehandling uden for regionen, Fælles driftsudgifter samt Praksisområdet

Hertil kommer det sociale område, regional udvikling (opdelt på tre bevillingsområder) samt administration - fællesudgifter.

En bruttobevilling vil sige, at der gives såvel en omkostningsbevilling som en indtægtsbevilling. Opstår der i årets løb mulighed for at opnå indtægter ud over det budgetterede, kan sådanne indtægter ikke uden en tillægsbevilling fra regionsrådet anvendes til forøgelse af omkostningerne.

En nettobevilling vil sige, at regionsrådet alene tager bevillingsmæssig stilling til størrelsen af nettoomkostningerne, dvs. omkostninger fratrukket indtægter. Bevillingshaveren vil derfor kunne anvende eventuelle indtægter, der ligger ud over det budgetterede, til en forøgelse af omkostningerne inden for samme bevillingsområde uden på forhånd at skulle indhente en tillægsbevilling fra regionsrådet.

Regionens hospitaler og virksomheder er nettostyrede således, at der styres på en nettoramme – dog med særlige regler vedr. afvigelse på indtægter fra behandling af regionseksterne patienter og afskrivninger.

Bevillinger vedrørende de finansielle poster på hovedkonto 5 og 6 afgives som bruttobevillinger.

Rammer for studieture

Regionsrådet har den 21. juni 2022 godkendt rammerne for studieture for valgperioden 2022-2025.

Ved gennemførelse af en studietur med finansiering fra politikerkontoen forudsættes, at den ønskede og væsentlige viden ikke kan opnås på anden vis – fx via internettet eller besøg i nærområdet eller i det hele taget på nemmere tilgængelige lokationer.

Såfremt et udvalg ønsker at gennemføre en studietur eller en studierejse, skal dette forelægges regionsrådet til beslutning. En forelæggelse skal indeholde forslag til program for turen, et specificeret budgetforslag, forslag til embedsmandsdeltagelse og en angivelse af, på hvilken måde studieturen findes at kunne bidrage væsentligt til udviklingen af Region Hovedstaden.

Efter gennemførelse af en studietur eller en studierejse udarbejdes rapport og regnskab for turen eller rejsen, som efter godkendelse af regionsrådet, offentliggøres på Region Hovedstadens hjemmeside.

Der skal generelt ved planlægning af studieture overvejes CO₂-aftryk i forbindelse med rejsemål og transportform.

Der fastsættes følgende rammer:

- For forretningsudvalget og hvert af de stående udvalg gælder det, at der kan afholdes studieture for et samlet beløb i valgperioden på 20.000 kr. pr. medlem.

- For regionsrådet gælder, at der kan afholdes studieture, såfremt turen findes at kunne bidrage væsentligt i forhold til arbejdet i regionsrådet og udviklingen af Region Hovedstaden, for et samlet beløb i valgperioden på 20.000 kr. pr. medlem.
- For de af regionsrådet nedsatte midlertidige udvalg, herunder de politiske følgegrupper for større hospitalsbyggerier og Visionsgruppen for Fremtidens Rigshospital, gælder det, at der kan afholdes studieture for et samlet beløb i valgperioden på 10.000 kr. pr. medlem.
- Udgifter til deltagelse af embedsmænd og evt. eksterne interessenter, fx organisationsrepræsentanter i særlige udvalg, afholdes af politikerkontoen. Udgifterne fordeles forholdsvis på hver af de deltagende politikere, således at udgiften til deltagende embedsmænd og eksterne interessenter indgår i beregningen af de enkelte i samme studietur deltagende politikeres maksimumbeløb til deltagelse i studieture.

Bevillingshavernes dispositionsfrihed

Det enkelte hospital og den enkelte virksomhed er inden for omkostningsbevillingen nettostyret. Undtaget herfra er afvigelser vedrørende indtægter fra behandling af regionseksterne patienter og afskrivninger.

Det betyder, at hospitalerne og virksomhederne inden for det enkelte budgetår administrativt kan flytte rundt mellem de forskellige elementer, der indgår i omkostningsbevillingen. Det indebærer eksempelvis, at der kan flyttes bevilling mellem løn og øvrig drift.

På sundhedsområdet kræver flytning mellem investeringsrammen og driftsrammen bevillingsmæssig godkendelse.

For alle dispositioner, som hospitalerne og virksomhederne ønsker at foretage inden for deres bevillinger, gælder den afgørende binding, at likviditetstrækket ikke må forøges.

Der kan – i forbindelse med delegeringen af konkrete bevillinger – sættes særskilte rammer for bevillingshaverens dispositionsfrihed.

Med budgetlovens indførelse er der et øget behov for, at regionen og de enkelte bevillingsområder tager initiativer til modgående foranstaltninger ved tendens til budgetoverskridelser, ligesom der ved tendens til mindreforbrug skal tilvejebringes beslutningsgrundlag for eventuelle nye aktiviteter. På regionalt niveau sker dette sædvanligvis som led i den løbende økonomirapportering.

Hvis der i forbindelse med 4. økonomirapport opgøres et mindreforbrug, vil der ved ekstraordinære afdrag på leasinggæld og/eller ekstraordinær fremrykning af indkøb af f.eks. medicin og/eller genforsikring af tjenestemandspensioner kunne tilvejebringes et råderum i det eller de efterfølgende år til anvendelse til andre formål.

Beslutning vedrørende ekstraordinære afdrag på leasinggæld og/eller ekstraordinær fremrykning af indkøb og/eller genforsikring af tjenestemandspensioner vil normalt ikke kunne afvente regionsrådets bevilling hertil ved godkendelse af 4. økonomirapport i december måned, hvis beslutningen skal kunne effektueres i samme år.

Koncerndirektionen bemyndiges derfor til at træffe beslutning om sådanne ekstraordinære afdrag og/eller ekstraordinære fremrykkede indkøb og/eller genforsikring af tjenestemandspensioner med sigte på at tilvejebringe et råderum i det eller de efterfølgende år til regionsrådets beslutning om anvendelse til andre formål. Bemyndigelsen er betinget af samlet budgetoverholdelse i forhold til udgiftsloftet for regionen under ét.

Såfremt der disponeres midler til fremrykning af indkøb, kan dette alene vedrøre medicin til Region Hovedstadens Apotek, standardvarer inden for medicinsk udstyr (implantater) og IT-udstyr.

Overførsel af over- eller underskud

Efter det regionale budget- og regnskabssystem er der mulighed for, at regionsrådet vedrørende en given bevilling tilkendegiver, at det vil være indstillet på at genbevilde eventuelle uforbrugte beløb i det følgende år via en tillægsbevilling, som forhøjer den ordinære bevilling. Der kan føjes restriktioner på en tilkendegivelse om genbevilling, f.eks. kan overførselsadgangen begrænses til en bestemt procentdel af bevillingen, og/eller den kan gøres betinget af, at det opsparede beløb anvendes til en bestemt, større anskaffelse.

Sådanne tilkendegivelser vil udgøre regionsrådets forhåndsindstilling til en senere forelagt konkret tillægsbevillingsansøgning om overførsel af bevillingsbeløb på det pågældende område. Der må således efterfølgende forelægges en tillægsbevillingsansøgning i de tilfælde, hvor en bevillingshaver ønsker at udnytte overførselsadgangen.

På denne baggrund anføres i årets sidste økonomirapport hvilke mindreforbrug, der foreløbigt ønskes overført til det følgende år. Regnskabsresultatet kan medføre ændringer heri.

Det følger af lovgivningen omkring budgetloven, at overførsel af mindreforbrug fra tidligere år er tilladt, men at der ikke kan ske overskridelse af årets udgiftsloft med henvisning til mindreforbrug i tidligere år. Reglerne indebærer, at der foretages en samlet vurdering af hvilke mindreforbrug, det vil være muligt at overføre.

Der gælder i øvrigt følgende principper for hvilke mindreforbrug, der kan søges overført til det følgende år:

- Ved forsinkelse af besluttede projekter på driftsområdet eller på en lokal investeringsramme vil tilsvarende mindreforbrug i forhold til den ajourførte bevillingsramme kunne søges overført til færdiggørelse af projektet i det følgende år,

- Ved forsinkelse af projekter finansieret af eksterne tilskud vil mindreforbrug i projektet inden for den ajourførte bevillingsramme kunne søges overført til dækning af de uopfyldte forpligtelser over for tilskudsgiver,
- Hvis der derudover opstår mindreforbrug afledt af tilbageholdenhed, som følge af usikkerhed om det endelige regnskabsresultat, vil mindreforbrug kunne søges overført til ikke varige driftsformål (apparaturskaffelser og lignende), inden for en ramme på 0,4 pct. af nettobevillingen,
- Der kan ikke overføres merforbrug ("lånes" af bevillingen) til det efterfølgende år, medmindre der træffes særskilt beslutning herom i forbindelse med økonomirapporteringen. Omvendt må det enkelte bevillingsområde som udgangspunkt forvente, at bevillingsoverskridelser skal betales tilbage i efterfølgende bevillingsår.
- Ved forsinkelse af investeringsprojekter med særskilt bevilling, der udløser mindreforbrug af rådighedsbeløb, vil mindreforbruget kunne søges overført til færdiggørelse af projektet i det eller de følgende år,
- For det regionale udviklingsområde vil årets resultat kunne søges overført til det følgende år,
- For social- og specialundervisningsområdet vil årets resultat blive overført fuldt ud på grund af kravet om balance på området.

Forretningsudvalgets bevillingskompetence

Hovedreglen i regionslovens § 21 er som tidligere nævnt, at bevillingsmyndigheden er hos regionsrådet. Bevillingsmyndigheden kan som hovedregel ikke delegeres.

Regionsrådet kan dog bemyndige forretningsudvalget til at meddele tillægsbevillinger i tilfælde, hvor beløb fra en drifts- eller investeringsbevilling ønskes overført til en anden drifts- eller investeringsbevilling, jf. nedenfor om tillægsbevillinger.

Regionsrådet bemyndiger forretningsudvalget til at godkende flytning af mindre beløb efter følgende retningslinjer:

- Forretningsudvalget kan inden for hver af de tre kasser: sundhed, social- og specialundervisning samt regional udvikling, godkende overførsel inden for driftsrammen fra et bevillingsområde til et andet bevillingsområde samt fordeling af godkendte puljer,

- Forretningsudvalget kan godkende overførsel fra en investeringsbevilling til en anden investeringsbevilling. Der kan alene ske overførsel fra en investeringsbevilling, der er meddelt endeligt,
- Overførsel fra en driftsbevilling til en investeringsbevilling opført på det centrale investeringsbudget eller omvendt kræver forelæggelse for regionsrådet,
- For overførsel mellem driftsbevillinger omfatter bemyndigelsen beløb op til 5 pct. af den aktuelle bevilling i budgettet, dog maksimalt 25 mio. kr. Procentgrænsen skal ses i forhold til såvel den bevilling, der overføres fra, som den bevilling, der overføres til,
- For overførsel mellem investeringsbevillinger omfatter bemyndigelsen beløb op til en grænse på 10 pct., dog maksimalt 10 mio. kr.,
- Forretningsudvalget kan godkende overførsel af puljemidler fra en driftsbevilling til andre driftsbevillinger samt overførsel fra driftsbevillinger til centrale puljer. Forretningsudvalgets bevillingskompetence ved fordeling af puljer gælder puljer, som er angivet i bevillingsbudgettet. Der er ingen procent- eller beløbsgrænse,
- Forretningsudvalgets bevillingskompetence omfatter kun overførsler med konsekvens i indeværende budgetår eller som teknisk korrektion til næste budgetår. Fordeling af puljemidler samt overførsel fra driftsmidler til centrale puljer er dog undtaget herfra.

Forretningsudvalget kan generelt beslutte, at en given sag forelægges for regionsrådet, selv om sagen ligger inden for forretningsudvalgets kompetence.

Stående og midlertidige udvalg

Regionerne har fra 1. januar 2014 haft mulighed for at oprette stående udvalg med del i den umiddelbare forvaltning.

Regionsrådet har ved konstitueringen nedsat 6 stående udvalg samt to midlertidige udvalg, som har en to-årig funktionsperiode.

Den styrelsesvedtægt, som regionsrådet har vedtaget ved andenbehandlingen den 7. december 2021, er baseret på den såkaldte Skanderborgmodel. Det betyder, at det er regionsrådet, der har den umiddelbare forvaltning af alle ansvarsområderne, mens de stående udvalg og forretningsudvalget har en politikformulerende rolle.

Det betyder, at de stående udvalg ikke har noget selvstændigt budgetansvar. Udvalgene har derfor ikke nogen samlet budgetmæssig ramme, som deres budgetbidrag skal prioriteres indenfor, men udvalgene kan bidrage til budgetprocessen med forslag til initiativer, ændringer og omlægninger, som udvalget som led i sin politikformulerende

funktion mener er hensigtsmæssige set ud fra en politisk vurdering af udvalgets ansvarsområder, og som bidrager til understøttelse af de politisk vedtagne målsætninger.

Ifølge styrelsesvedtægten udarbejder forretningsudvalget et budgetforslag til regionsrådets stillingtagen. Forretningsudvalget kan beslutte at anmode de stående udvalg, herunder de midlertidige udvalg, om at fremkomme med bidrag til budgettet inden for de områder, hvor det enkelte udvalg varetager rådgivende funktioner over for regionsrådet.

Tillægsbevillingsregler

Regionsrådet har mulighed for i årets løb at meddele tillægsbevillinger til såvel drifts- som investeringsbevillinger samt rådighedsbeløb.

Ansøgninger om tillægsbevillinger forelægges som hovedregel samlet i økonomirapporterne. Det fremgår af regionslovens § 21, stk. 4, at enhver tillægsbevilling skal rumme en angivelse af, hvorledes den bevilgede udgift skal finansieres. Tillægsbevillinger for merudgifter skal som udgangspunkt finansieres ved tilsvarende mindreudgifter eller merindtægter inden for de pågældende aktivitetsområder, jf. dog retningslinjerne for overførselsadgang.

Byggestyringsregler

Byggestyringsreglerne fastlægger principper, rammer og ansvarsfordeling for byggestyring og ejendomsadministration. Regionsrådet godkendte i maj 2017 en revideret version af Region Hovedstadens byggestyringsregler. Regionsrådet har i juni 2023 godkendt et revideret Paradigme for styring af større byggeprojekter i Region Hovedstaden. Paradigmet udgør den overordnede ramme for styringen, herunder krav til rapportering og dokumentation, som udmøntes i underliggende vejledninger og forretningsgange. Paradigmet udgør et supplerende regelsæt til Region Hovedstadens byggestyringsregler og understøtter at byggerierne gennemføres indenfor aftalt tid, økonomi og kvalitet.

I forbindelse med gennemførelse af Region Hovedstadens kvalitetsfondsprojekter og andre større byggerier i regionen skal der udarbejdes en styringsmanual. Formålet hermed er at fastlægge retningslinjer, der danner grundlag for styring af hvert af byggerierne, herunder politisk inddragelse, projektorganisering, styring af økonomi, risiko, tid samt rapportering og opfølgning.

Det gældende styringsparadigme fastlægger roller og ansvar, som er fordelt på tre niveauer (det politiske-, det administrative- og det projektspecifikke niveau). Styringsparadigmet understøtter, at beslutninger træffes på et passende ledelsesmæssigt niveau og at det politiske niveau involveres, hvor det er relevant og nødvendigt. De politiske følgegrupper har mulighed for til enhver tid at eskalere opmærksomhed i forhold til projekternes økonomi, tid og kvalitet til drøftelse i forretningsudvalget og regionsrådet.

Aktivitet på hospitalerne

Der er med økonomiaftalen for 2019 indført nærhedsfinansiering, hvor en del af regionens bevilling betinges af målopfyldelse på en række konkrete mål.

På den baggrund afskaffes den aktivitetsafhængige bevillingsstyring og indføres en ny model for opfølgning på hospitalernes aktivitet. I stedet for automatisk korrektion af hospitalernes bevilling som følge af ændret aktivitet lægges op til en dialogbaseret tilgang til løbende tilpasning.

Den løbende opfølgning på aktiviteten sker ud fra følgende retningslinjer:

- Der udarbejdes hospitalsspecifikke aktivitetsbudgetter, som beskriver det forventede antal sygehusforløb fordelt på patienter med bopæl i Region Hovedstaden og øvrige patienter. Endvidere beskrives forventet produktionsværdi målt i DRG (diagnoserelaterede grupper).
- Eventuel mer- eller mindreaktivitet i forhold til aktivitetsbudgettet indgår i den løbende dialog mellem hospitalsledelse og administration. Denne dialog kan føre til tilpasning af kapacitet og bevilling ved varige ændringer i produktionsniveau.
- Hospitalsdirektionen fordeler eventuelle mer- eller mindrebevillinger til de udførende afdelinger/enheder under hensyntagen til patientrettigheder, aktiviteten og hospitalets samlede prioriteringer.
- Aktivitetsbudgettet fastlægges på hospitalsniveau i forbindelse med budgetlægningen. DRG-værdi beregnes som udgangspunkt som beskrevet i det landsdækkende takstsystem.
- Der foretages regulering af aktivitetsbudgettet i årets løb, hvis der sker korrektioner af driftsbudgettet, der har konsekvenser for aktiviteten omfattet af aktivitetsbudgettet. Endvidere kan der ske tilpasninger af drifts- og aktivitetsbudget, hvis der gennemføres omlægning af patientbehandlingen (f.eks. overgang til telemedicin eller hjemmebehandling) eller registreringspraksis (herunder f.eks. øget værdi pr. forløb – såkaldt "kryb"). Denne type tilpasninger skal sikre, at aktivitetsbudgettet ikke står i vejen for den optimale behandling af den enkelte patient. Eventuelle tilpasninger fastlægges på baggrund af dialog mellem hospital og administration.

Der følges særskilt op på hospitalernes indtægter vedr. behandling af regionseksterne patienter med udgangspunkt i følgende retningslinjer:

- Der udarbejdes hospitalsspecifikke indtægtsbudgetter for niveauet af indtægter vedr. behandling af patienter, der ikke har bopæl i Region Hovedstaden.

- Indtægtsudviklingen følges løbende med henblik på at imødegå eventuelle økonomiske udfordringer i dialog mellem hospital og administration.
- Ved mindreindtægter tilpasses indtægtsbudgettet til det realiserede regnskabsniveau. Som udgangspunkt nedskrives hospitalets udgiftsbudget på grund af reduceret aktivitet vedr. regionseksterne patienter samtidigt med 65 procent af mindreindtægterne – dog kun 35 procent i det år, hvor mindreindtægterne først forekommer.
- Mindreindtægter som følge af omlægning af patientbehandling til f.eks. ydelser med lavere takst håndteres særskilt. På baggrund af dialog fordeles den økonomiske belastning mellem hospitalet og fællesskabet.
- Ved merindtægter tilpasses udgiftsbudgettet med hhv. 35 og 65 procent, hvis der i øvrigt er meraktivitet på hospitalet som helhed. Ved konkret vurdering kan der aftales, at der tilføres 65 pct. af merindtægterne allerede det første år. Ligeledes skal det vurderes, om indtægtsbudgettet skal tilpasses det realiserede regnskabsniveau.

Der beregnes ikke DRG-værdi af behandlingen på det psykiatriske område, men Region Hovedstadens Psykiatri er omfattet af den samme styringsramme som de somatiske hospitaler, herunder retningslinjerne vedr. mellemregionale indtægter.

Retningslinjer vedrørende leasing m.v.

Leasing er et finansieringsmæssigt instrument i forhold til bestemte former for anskaffelser, hvor udgiften fordeles over flere år, og regionen dermed pålægges en økonomisk forpligtelse over en længere årrække. Reglerne vedrørende leasing fremgår både af bevillingsreglerne og regionens finansielle politik.

Der er to former for leasing:

- Finansiell leasing
- Operationel leasing

Finansiell leasing er en finansieringsmodel for anskaffelse af aktiver, og benyttes fx ved anskaffelser af medicoteknisk udstyr, IT-udstyr, teknisk materiel mv. samt ejendomsleasing.

Fordelen ved anvendelse af finansiell leasing er, at der kan ske en aflastning af anlægsudgiftsniveauet, da de løbende leasingudgifter er en driftsudgift og fordeles over flere år. Samtidig er der mulighed for, at leasingtager overtager ejerskabet til anlægsaktivet, når leasingperioden er afsluttet.

Region Hovedstaden har i 2014 indgået en masteraftale om leasing med KommuneLeasing. Masteraftalen indebar, at KommuneLeasing stillede en ramme på i alt

2 mia. kr. til rådighed i perioden frem til 2018. Region Hovedstaden har i april 2021 indgået en ny masteraftale på 3 mia. kr., der løber frem til udgangen af 2026.

Masteraftaler muliggør, at regionsrådet løbende kan træffes beslutninger i konkrete anskaffelsessager om, at anskaffelsen finansieres ved finansiel leasing.

På den baggrund fastsættes følgende generelle bestemmelser om anvendelse af finansiel leasing:

- Administrationen er bemyndiget til at træffe beslutning om fordeling af medicotekniske puljer inden for de vedtagne kriterier.
- Administrationen bemyndiges til at lade hospitaler og apoteket træffe beslutninger om anskaffelse af apparatur inden for en samlet økonomisk ramme pr. år, der fastsættes i budgettet (under investeringsbudgettet). Enkeltanskaffelser af apparatur som hver især overstiger 10 mio. kr. kræver dog beslutning i regionsrådet.
- Administrationen bemyndiges til at godkende leasing af biler indenfor den samlede afsatte leasingramme på 50 mio. kr.
- Der kan i øvrigt kun indgås aftaler om finansiel leasing i konkrete anskaffelsessager efter beslutning i regionsrådet.
- De nærmere forretningsgange for administration af leasingaftaler fastsættes af Center for Økonomi.

Der må ikke indgås sale-and-lease-back aftaler, det vil sige aftaler om benyttelse af ejendomme, lokaler, anlæg, inventar, driftsmidler eller apparatur, der før aftalens indgåelse har været i regionens eje.

Operationel leasing svarer til en traditionel lejeaftale. I operationelle leasingaftaler er leasingperioden væsentligt kortere end aktivets levetid. Aktivets anskaffelsessum bliver således ikke fuldt tilbagebetalt over lejeperioden. Ved operationel leasing påhviler vedligeholdelsespligten leasingselskabet. Disse forhold medfører en højere udgift for leasingtager end en tilsvarende traditionel anlægsanskaffelse eller anskaffelse via finansiel leasing.

Operationel leasing kan ikke anvendes til anskaffelse af medicotekniskudstyr.

Køretøjer kan i begrænset omfang anskaffes ved brug af operationel leasing, hvis der er tale om et kort og tidsbegrænset behov (dog mindst 12 måneder).

Operationel leasing af biler skal godkendes af Center for Ejendomme Flådestyringen, før indgåelse af aftale. Hermed sikres at regionens ramme til operationel leasing på 5 mio. kr. overholdes.

Øvrige lejeaftaler fx af kaffemaskiner og kopimaskiner håndteres lokalt.

Større anskaffelser kan kun ske ved finansiel leasing.

Deponering for lejemål

Indgåelse af lejemål kræver efter lånebekendtgørelsen for regioner deponering af et beløb, der svarer til værdien af det lejede, da indgåelse af lejeaftaler om fast ejendom betragtes som låntagning. Lejemål til en værdi under 5 mio. kr. kræver dog ikke deponering. Kortvarige lejemål med en løbetid på indtil 3 år henregnes heller ikke til regionens låntagning, hvis aftalen ikke kan forlænges, og revisionen har påset, at disse vilkår er opfyldt.

Lejemål af den nævnte karakter, som ikke kræver deponering efter lånebekendtgørelsen, kan indgås administrativt, forudsat at udgifterne kan afholdes inden for den pågældende virksomheds bevillingsmæssige rammer.

Modtagelse af gaver og donationer fra private

For at regionen kan modtage en gave eller donation fra private, skal retningslinjerne på området være overholdt. Retningslinjerne er beskrevet i publikationen "God adfærd i det offentlige", som Moderniseringsstyrelsen, KL og Danske Regioner udarbejder i fællesskab.

Modtagelse af donationer skal forhåndsgodkendes af regionsrådet, såfremt donationen medfører planmæssige ændringer, væsentligt øgede driftsudgifter for regionen, samt hvis der med donationen følger forpligtelser over for gavegiver.

I forbindelse med modtagelse af større donationer til afholdelse af investeringsudgifter gælder jf. de statslige retningslinjer, at konkrete investeringer, som overstiger 10 mio. kr. i totaludgift, kræver en politisk forelæggelse og afgivelse af særskilt bevilling.

Salg af ejendomme med en offentlig ejendomsvurdering på op til 5 mio. kr.

Koncerndirektionen er af regionsrådet bemyndiget til at godkende salg af ejendomme med en offentlig ejendomsvurdering på op til 5 mio. kr., som ikke kan anvendes til regionale formål, såfremt ejendommene sælges til markedspris og i øvrigt i overensstemmelse med retningslinjerne for offentligt udbud ved salg af kommunens henholdsvis regionens faste ejendomme.

Alle aftaler om salg af fast ejendom skal fortsat underskrives af regionsrådsformanden eller næstformanden i forening med regionsdirektøren eller en koncerndirektør, jævnfør bestemmelserne i regionsloven.

9. Obligatoriske oversigter

9.1 Oversigt over omkostningsbevillinger 2024-2027

Omkostningsbevilling 2024 og budgetoverslag 2025-2027

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Hospitaler	24.983,8	25.964,9	26.013,5	26.008,3	25.992,6
Amager og Hvidovre Hospital	3.156,9	3.252,4	3.252,1	3.244,2	3.242,8
Bispebjerg og Frederiksberg Hospital	2.437,5	2.557,9	2.555,0	2.551,2	2.547,7
Bornholms Hospital	477,4	507,1	508,0	507,1	507,2
Herlev og Gentofte Hospital	5.085,3	5.262,3	5.249,0	5.240,2	5.234,5
Steno Diabetes Center Copenhagen	186,8	208,9	208,9	208,9	208,9
Nordsjællands Hospital	2.718,7	2.831,2	2.828,8	2.824,1	2.819,7
Region Hovedstadens Psykiatri	3.741,2	3.977,4	4.029,0	4.056,1	4.067,8
Rigshospitalet	7.179,9	7.367,7	7.382,7	7.376,5	7.363,9
Sundhedsområdet, fælles	8.261,1	8.770,9	8.750,0	8.758,5	8.774,2
Region Hovedstadens Akutberedskab	1.076,0	1.117,1	1.118,7	1.118,7	1.118,7
Region Hovedstadens Apotek	110,5	119,8	120,4	121,1	121,1
Center for IT og Medicoteknologi	1.896,8	1.931,5	1.936,0	1.907,3	1.913,2
Center for HR og Uddannelse	1.101,7	1.135,9	1.130,2	1.121,2	1.120,6
Center for Ejendomme	1.549,5	1.574,5	1.593,1	1.592,8	1.592,6
Sygehusbehandling uden for regionen	700,9	719,5	719,5	719,5	719,5
Fælles driftsudgifter m.v.	1.825,8	2.172,5	2.132,1	2.177,7	2.188,5
Praksisområdet	7.678,6	8.229,4	8.227,8	8.226,4	8.226,4
Praksisområdet	7.678,6	8.229,4	8.227,8	8.226,4	8.226,4
Social- og specialundervisningsområdet	-9,6	-14,3	-14,3	-14,3	-14,3
Den Sociale Virksomhed	-9,6	-14,3	-14,3	-14,3	-14,3
Regional Udvikling	878,3	895,0	874,2	861,5	865,6
Kollektiv trafik	535,2	565,1	544,2	542,6	549,7
Miljøområdet	171,9	171,9	181,9	181,3	181,3
Øvrig regional udvikling	171,2	157,9	148,1	137,6	134,6
Administration	574,5	661,3	660,3	658,2	658,2
Sundhedsområdet	551,8	634,5	633,4	631,5	631,5
Socialområdet	11,8	14,3	14,3	14,2	14,2
Regional udvikling	11,0	12,6	12,6	12,5	12,5
Omkostningsbevilling i alt	42.366,7	44.507,2	44.511,4	44.498,7	44.502,8
Virksomhedernes investeringsramme	25,0	25,0	94,0	94,0	94,0

9.2 Hovedoversigter til budget – udgiftsbaseret

I alt

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	Udgifter	Indtægter
A. Driftsvirksomhed	48.945,0	-5.208,1
B. Anlægsvirksomhed	2.607,0	0,0
C. Fælles formål og administration	1.542,7	-529,9
D. Renter	97,4	-47,7
E. Finansforskydninger		
Forøgelse i likvide aktiver	0,0	
Afdrag på lån og leasingforpligtelser	967,4	
Øvrige finansforskydninger	-1.397,8	0,0
Finansforskydninger i alt	-430,4	0,0
SUM (A+B+C+D+E)	52.761,6	-5.785,8
F. Finansiering		
Andel af forbrug af likvide aktiver		-590,5
Optagne lån og ny leasinggæld		-393,2
Aktivitetsafhængige bidrag fra kommunerne		-6.770,8
Nærhedsfinansiering		-519,8
Bloktilskud fra staten		-37.338,2
Objektive finansieringsbidrag/takstbetaling		-1.135,5
Udviklingsbidrag fra kommunerne		-227,8
Finansiering i alt	0,0	-46.975,9
BALANCE	52.761,6	-52.761,6

Sundhed

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	Udgifter	Indtægter
A. Driftsvirksomhed	46.911,2	-5.156,5
B. Anlægsvirksomhed	2.516,0	0,0
C. Andel af fælles formål og administration	1.476,9	-506,7
D. Andel af renter	90,5	-47,7
E. Andel af finansforskydninger		
Forøgelse i likvide aktiver	0,0	
Afdrag på lån og leasingforpligtelser	967,4	
Øvrige finansforskydninger	-1.397,8	0,0
Andel af finansforskydninger i alt	-430,4	0,0
SUM (A+B+C+D+E)	50.564,3	-5.710,8
F. Finansiering		
Andel af forbrug af likvide aktiver		-559,5
Andel af optagne lån og ny leasinggæld		-393,2
Aktivitetsafhængige bidrag fra kommunerne		-6.770,8
Nærhedsfinansiering		-519,8
Bloktilskud fra staten		-36.610,2
Finansiering i alt	0,0	-44.853,5
BALANCE	50.564,3	-50.564,3

Social- og specialundervisning

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	Udgifter	Indtægter
A. Driftsvirksomhed	1.089,9	-2,5
B. Anlægsvirksomhed	25,0	0,0
C. Andel af fælles formål og administration	35,0	-12,4
D. Andel af renter	6,9	0,0
E. Andel af finansforskydninger		
Forøgelse i likvide aktiver	0,0	
Afdrag på lån og leasingforpligtelser	0,0	
Øvrige finansforskydninger	0,0	0,0
Andel af finansforskydninger i alt	0,0	0,0
SUM (A+B+C+D+E)	1.156,8	-14,9
F. Finansiering		
Andel af forbrug af likvide aktiver		-6,3
Andel af optagne lån og ny leasinggæld		0,0
Objektive finansieringsbidrag/takstbetaling		-1.135,5
Finansiering i alt	0,0	-1.141,9
BALANCE	1.156,8	-1.156,8

Regional udvikling

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	Udgifter	Indtægter
A. Driftsvirksomhed	943,8	-49,1
B. Anlægsvirksomhed	66,0	0,0
C. Andel af fælles formål og administration	30,8	-10,9
D. Andel af renter	0,0	0,0
E. Andel af finansforskydninger		
Forøgelse i likvide aktiver	0,0	
Afdrag på lån og leasingforpligtelser	0,0	
Øvrige finansforskydninger	0,0	0,0
Andel af finansforskydninger i alt	0,0	0,0
SUM (A+B+C+D+E)	1.040,6	-60,0
F. Finansiering		
Andel af forbrug af likvide aktiver		-24,7
Andel af optagne lån og ny leasinggæld		0,0
Bloktilskud fra staten		-728,0
Udviklingsbidrag fra kommunerne		-227,8
Finansiering i alt	0,0	-980,6
BALANCE	1.040,6	-1.040,6

9.3 Resultatopgørelser

Sundhedsområdet

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024
Aktivitetsafhængige bidrag fra kommunerne	-6.548,8	-6.770,8
Nærhedsfinansiering	-503,7	-519,8
Bloktilskud fra staten	-34.577,9	-36.610,2
Indtægter	-41.630,4	-43.900,8
Nettodriftsomkostninger	40.923,5	42.965,2
Andel af fælles formål og administration	551,8	634,5
Resultat før finansielle poster og ekstraordinære poster	-155,2	-301,1
Andel af finansielle indtægter	-16,6	-40,8
Andel af finansielle omkostninger	25,9	83,6
Resultat før ekstraordinære poster	-145,9	-258,3
Ekstraordinære indtægter	0,0	0,0
Ekstraordinære omkostninger	0,0	0,0
Årets resultat	-145,9	-258,3

Social- og specialundervisning

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024
Takst- og beboerindtægter	-1.025,0	-1.135,5
Indtægter	-1.025,0	-1.135,5
Nettodriftsomkostninger	1.013,0	1.114,4
Andel af fælles formål og administration	11,8	14,3
Resultat før finansielle poster og ekstraordinære poster	-0,3	-6,9
Andel af finansielle indtægter	0,0	0,0
Andel af finansielle omkostninger	2,5	6,9
Resultat før ekstraordinære poster	2,2	0,0
Ekstraordinære indtægter	-2,2	0,0
Ekstraordinære omkostninger	0,0	0,0
Årets resultat	0,0	0,0

Regional udvikling

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024
Udviklingsbidrag fra kommunerne	-218,4	-227,8
Bloktilskud fra staten	-701,3	-728,0
Indtægter	-919,7	-955,9
Nettodriftsomkostninger	878,3	895,0
Andel af fælles formål og administration	11,0	12,6
Resultat før finansielle poster og ekstraordinære poster	-30,5	-48,3
Andel af finansielle indtægter	0,0	0,0
Andel af finansielle omkostninger	0,0	0,0
Resultat før ekstraordinære poster	-30,5	-48,3
Ekstraordinære indtægter	-35,6	-1,9
Ekstraordinære omkostninger	0,0	0,0
Årets resultat	-66,1	-50,2

9.4 Pengestrømsopgørelser

Pengestrømsopgørelse

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	Sundheds- området	Social- området	Regional udvikling	I alt
Årets resultat	258,3	0,0	50,2	308,5
Likviditetsreguleringer til årets resultat				
+ afskrivninger	1.102,6	22,2	0,3	1.125,1
+ intern forrentning	0,0	6,9	0,0	6,9
+ lagerforskydning	0,0	0,0	0,0	0,0
+ hensættelse til feriepenge	68,0	3,7	0,0	71,7
+ hensættelse til tjenestemandspension	39,8	1,1	0,0	40,9
- andre reguleringer, primo				0,0
+ andre reguleringer, ultimo	-335,8	-8,3	-9,2	-353,3
A. Likviditetsvirkning af årets resultat	874,6	25,6	-8,9	891,3
Likviditetsreguleringer vedrørende investeringer				
- køb af immaterielle anlægsaktiver				0,0
+ salg af immaterielle anlægsaktiver				0,0
- køb af materielle anlægsaktiver	-2.516,0	-25,0	-66,0	-2.607,0
+ salg af materielle anlægsaktiver				0,0
+/- andre forhold				0,0
B Likviditetsvirkning af investeringer	-2.516,0	-25,0	-66,0	-2.607,0
C. Årets samlede likviditetsvirkning (Årets resultat+A+B)	-1.383,1	0,6	-24,7	-1.407,2
Likviditetsreguleringer til fælles og finansieringsposter				
+/- forskydninger i kortfristede tilgodehavender				
+/- forskydninger i kortfristede gældsforpligtelser				
+ optagelse af eksterne lån				393,2
- afdrag på eksterne lån				-967,4
- forrentning af interne lån				-6,9
+/- øvrige finansielle poster incl. ekstraordinær likviditetstilskud				1.865,9
D. Likviditetsvirkning af fælles og finansieringsposter				1.284,8
E. Årets samlede likviditetsvirkning (C+D)				-122,4
F. Likvider, primo budgetåret				1.756,2
G. Likvider, ultimo budgetåret (E+F)				1.633,8

Mellemværende - socialområdet

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
Primo 1. januar	471,1	486,2	501,9	518,0
Årets likviditetsvirkning	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Forrentning af saldo	15,7	16,2	16,7	17,2
Ultimo 31. december	486,2	501,8	518,0	534,6

Bilag 1. Økonomi og kapacitet på social og specialundervisningsområdet

Bemærkninger til bilag

I dette bilag er der for Den Sociale Virksomhed opgjort økonomi og aktivitet på tilbudsniveau.

Aktiviteten er opgjort som antal pladser samt budgetlagt belægningsprocent for 2024.

Institutionsbudgetter i Den Sociale Virksomhed

Mio. kr., 2024-pris- og lønniveau	B 2023 (2023-P/L)	B 2024	BO 2025	BO 2026	BO 2027
3-Kløveren	39,6	60,5	60,5	60,5	60,5
Behandl. Nødebogård	93,8	105,9	105,9	105,9	105,9
Bredegård	43,9	47,3	47,3	47,3	47,3
Center for Forsorg og Behandling 1); 2)	64,2	66,3	66,3	66,3	66,3
Dansk Røde Kors Herberg	14,1	14,7	14,7	14,7	14,7
Geelsgårdskolen	143,5	162,5	162,5	162,5	162,5
Hjerneskadecenter Virum 3)	14,5	19,6	19,6	19,6	19,6
Jonstrupvangbebyggelsen	54,2	56,0	56,0	56,0	56,0
Kommunikationscenteret	58,2	54,0	54,0	54,0	54,0
Lunden	40,7	42,1	42,1	42,1	42,1
Lyngdal	56,4	78,5	78,5	78,5	78,5
Orion	45,3	46,7	46,7	46,7	46,7
Pensionatet Hulegården	28,0	33,9	33,9	33,9	33,9
Pensionatet Kamager	44,9	46,3	46,3	46,3	46,3
Rønnegård	60,6	61,5	61,5	61,5	61,5
Skovvænget	26,5	25,9	25,9	25,9	25,9
Solgaven	44,7	39,7	39,7	39,7	39,7
Svendbjerggård	13,7	14,2	14,2	14,2	14,2
Sølager	44,6	46,0	46,0	46,0	46,0
Fællesdriftsmidler	27,4	34,6	34,6	34,6	34,6
Samlet nettobudget	958,6	1.056,1	1.056,1	1.056,1	1.056,1

1) Tidligere Nordsjællands Misbrugscenter

2) Indeholder også udgiften til Solvang

3) Tidligere Børneungecentret for Rehabilitering

Kapacitet i Den Sociale Virksomhed

Institution	Døgnpladser 2024	Dagpladser 2024	Pladser i	
			2024 på misbrugs- området	Forventet belægnings- procent
3-Kløveren	23			100%
Behandl. Nødebogård	37	37		99%
Bredegaard	40	37		99%
Center for Forsorg og Behandling ^{1, 2}			116	100%
Dansk Røde Kors Herberg			27	99%
Geelsgårdskolen	15	235		100%
Jonstrupvangbebyggelsen	46	24		99%
Lunden	36			98%
Lyngdal	17	12		99%
Orion	38	2		99%
Pensionatet Hulegården	38			98%
Pensionatet Kamager	40			100%
Rønnegård	27	18		100%
Skovvænget	26			99%
Solgaven	47	13		98%
Svendbjerggård			29	100%
Sølager	15	15		86%
Hjerneskadecenter Virum ³	Ingen pladstal			
Kommunikationscenteret	Ingen pladstal			
I alt	445	393	172	

1) Tidligere Nordsjællands Misbrugscenter

2) Indeholder også udgiften til Solvang

3) Tidligere Børneungecentret for Rehabilitering

Region Hovedstaden
Center for Økonomi
Kongens Vænge 2
DK - 3400 Hillerød

Telefon: 3866 5000
Mail: center-for-oekonomi@regionh.dk
www.regionh.dk